BERKLEY

Företag och fastighet

BFF 1:2

AVTALSVILLKOR från och med **2022-04-02**

EVERYTHING COUNTS EVERYONE MATTERS

W. R. BERKLEY

W. R. BERKLEY INSURANCE AG, svensk filial,
Birger Jarlsgatan 22, 114 34 Stockholm, Sverige, org no. 516410-2070
Tel: +46 8 410 337 00, E-post: berkley.sverige@wrberkley.com
www.berkleyforsakring.se

W. R. BERKLEY INSURANCE AG, svensk filial,
is a branch office of W. R. Berkley Insurance AG authorised by the Financial Market Authority, Liechtenstein.
Landstrasse 109, 9490 Vaduz, Liechtenstein.

Berkley
NORDIC
a Berkley Company

FÖRSÄKRINGSVILLKOR FÖR BERKLEY FÖRETAG OCH FASTIGHET, BFF 1:2

För definitioner, förklaringar och ordlista, se Allmänna bestämmelser.

INNEHÅLL:

1. EGENDOMSFÖRSÄKRING 5

1.1 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet 5
1.2 När försäkringen gäller 5
1.3 Var försäkringen gäller 5
1.4 Försäkrat intresse 7
1.5 Försäkrad egendom och försäkringsbelopp 7
1.6 Investering och prisändring 11
1.7 Indexering och prisändring 12
1.8 Vad försäkringen gäller för – Undantag 12
1.9 Röjningskostnad 29
1.10 Skadevärderingsregler 31
1.11 Ersättningsregler 43
1.12 Självrisk 46
1.13 Säkerhetsföreskrifter 46

2. AVBROTTSFÖRSÄKRING 64

2.1 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet 64
2.2 När försäkringen gäller 64
2.3 Var försäkringen gäller 64
2.4 Försäkrat intresse 65
2.5 Försäkringsbelopp – Högsta ersättning 65
2.6 Vad försäkringen gäller för – Undantag 66
2.7 Skadevärderingsregler 70
2.8 Ersättningsregler 71
2.9 Karens 73
2.10 Säkerhetsföreskrifter 73

3. HYRESFÖRLUSTFÖRSÄKRING 74

3.1 Vem försäkringen gäller för 74
3.2 När försäkringen gäller 74
3.3 Var försäkringen gäller 74
3.4 Försäkrat intresse 75
3.5 Försäkringsbelopp – Högsta ersättning 75
3.6 Vad försäkringen gäller för – Undantag 76
3.7 Skadevärderingsregler 78
3.8 Ersättningsregler 79
3.9 Självrisk 80
3.10 Säkerhetsföreskrifter 80

4. ANSVARSFÖRSÄKRING FÖR FÖRETAG OCH FASTIGHET 81

4.1 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet 81
4.2 När försäkringen gäller 82
4.3 Var försäkringen gäller 82
4.4 Försäkringsbelopp – Högsta ersättning 82
4.5 Vad försäkringen gäller för – Undantag 84
4.6 Självrisk 92
4.7 Säkerhetsföreskrifter 93

5. RÄTTSSKYDDSFÖRSÄKRING 95

A-5 TVISTER 95
A-5.1 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet 95
A-5.2 När försäkringen gäller 95
A-5.3 Var försäkringen gäller 96
A-5.4 Vad försäkringen gäller för 96
A-5.5 Undantag 97

B-5 SKATTEMÅL 100
B-5.1 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet 100
B-5.2 När försäkringen gäller 100
B-5.3 Var försäkringen gäller 100
B-5.4 Vad försäkringen gäller för 100
B-5.5 Undantag 100

C-5 GEMENSAMMA BESTÄMMELSER 102
C-5.1 Försäkringsbelopp – Högsta ersättning 102
C-5.2 Undantag 102
C-5.3 Självrisk 103
C-5.4 Åtgärder vid skada 103
C-5.5 Skaderegleringsbestämmelser och preskription 104
C-5.6 Skadeersättningsregler 104

6. KRISFÖRSÄKRING 106

6.1 Vem försäkringen gäller för 106
6.2 När försäkringen gäller 106
6.3 Var försäkringen gäller 106
6.4 Försäkrad behandling – Högsta ersättning 106
6.5 Vad försäkringen gäller för 106
6.6 Ersättningsregler 107
6.7 Självrisk 107
6.8 Åtgärder vid skada 107
6.9 Skaderegleringsbestämmelser och preskription 107
6.10 Tidpunkt för betalning av ersättning 107

Detta försäkringsvillkor utgör en del av försäkringsavtalet mellan försäkringstagaren och W.R. Berkley Insurance AG, svensk filial.

Försäkringens omfattning framgår av försäkringsavtalet som består av:

- **försäkringsbrev eller försäkringsbevis med specifikationer och särskilda villkor**
- **detta grundvillkor samt Allmänna avtalsbestämmelser**
- **försäkringsavtalslagen (2005:104, FAL)**
- **övrig svensk rätt.**

Försäkringsbrevet eller försäkringsbeviset med specifikationer och åsatta försäkringsvillkor gäller före dispositiva lagregler. Innehåller de olika delarna av försäkringsavtalet motstridiga bestämmelser gäller tolkningsföreträde i den ordning som anges ovan, dock alltid så att särskilda regler har företräde framför generella.

Vid beräkning av självrisk uttryckt i prisbasbelopp avrundas självrisken nedåt till närmaste 100-tal kronor. Andra belopp uttryckt i prisbasbelopp avrundas uppåt till närmaste 100-tal kronor.

Information om försäkringsgivaren

W.R. Berkley Insurance AG, svensk filial, är en filial till W.R. Berkley Europe AG med säte i Liechtenstein. W.R. Berkley Corporation är ett av de största sakförsäkringsbolagen i USA och listat på New York Stock Exchange. Finns annan försäkringsgivare för din försäkring, framgår detta av försäkringsbrevet.

KONTAKTUPPGIFTER:

W.R. Berkley Insurance AG, svensk filial
Birger Jarlsgatan 22, 4tr
114 34 Stockholm

Org.nr: 516410-2070

Telefon: 08–410 337 00
Mailadress: sverige@wrberkley.com

www.berkleyforsakring.se

1. EGENDOMSFÖRSÄKRING

1.1 VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR OCH FÖRSÄKRAD VERKSAMHET

Försäkringen avser i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller för försäkringstagaren och annan försäkrad som är angiven i försäkringsbrevet, såsom ägare av försäkrad egendom.

1.1.1 Annan ägare

Försäkringen gäller även för annan ägare av egendom som är försäkrad enligt punkt 1.5 och tillhör försäkringstagarens eller försäkrads, enligt punkt 1.1

- **kund**
- **arbetstagare.**

Dessutom gäller försäkringen för annan ägare av egendom som är försäkrad enligt punkt 1.5 och som försäkringstagaren eller försäkrad enligt punkt 1.1

- **köpt enligt avbetalningskontrakt**
- **disponerar enligt leasingkontrakt, hyrt eller lånat**
- **har mottagit i kommission.**

För annan ägare enligt punkt 1.1.1, gäller försäkringen dock endast i den mån ägaren inte har rätt till ersättning genom egen försäkring och under förutsättning att försäkringstagaren eller försäkrad enligt punkt 1.1

- **enligt lag eller i skriftligt avtal med ägaren är skyldig att ersätta skada på egendomen, eller**
- **i skriftligt avtal med ägaren åtagit sig att försäkra egendomen.**

För arbetstagares egendom krävs inte ansvar enligt lag eller avtal enligt föregående stycke.

1.2 NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden).

1.3 VAR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller för skada som inträffar inom Norden om inte annat anges i försäkringsbrevet.

1.3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller inom angivet försäkringsställe i försäkringsbrevet.
Om försäkringen omfattar flera försäkringsställen eller förvaringsplatser gäller försäkringen med ett gemensamt försäkringsbelopp för maskinerier respektive varor. För stöldbegärlig egendom är vid inbrott högsta ersättning försäkrings-beloppet på angiven förvaringsplats.

1.3.2 På annan plats

Försäkringen gäller vid varje skada på annan tillfällig förvaringsplats* inom Norden upp till sammanlagt 500 000 kr för maskinerier, varor, kunders egendom och lagrad information. Värdet av sådan egendom ska ingå i försäkringsbeloppet för respektive egendom.

**Med tillfällig förvaringsplats avses plats inom Norden som försäkrad tillfälligt nyttjar i högst 12 månader. Med tillfällig förvaringsplats avses inte*

- *plats som den försäkrade stadigvarande innehar, disponerar eller nyttjar*
- *plats där den försäkrade stadigvarande förvarar egendom, till exempel hos kund, leverantör, lagerföretag eller liknande eller stadigvarande i bostad.*

Undantag

På annan plats än på angivet försäkringsställe gäller försäkringen inte för egendom

- **som den försäkrade yrkesmässigt hyr ut eller leasar ut**
- **som förvaras på eller i anslutning till arbetsområde för entreprenadverksamhet**
- **bestående av pengar och värdehandlingar, annat än vid rån enligt punkterna 1.3.2.3 och 1.8.4**
- **bestående av arbetstagares egendom**
- **under transport, annat än vad som framgår av punkt 1.8.6.**

1.3.2.1 Särskilda bestämmelser vid rån och inbrott och utbrott

1.3.2.2 Inbrott- och Stöld

Vid stöld av försäkrad egendom på annan plats än på angivet försäkringsställe gäller försäkringen endast om stölden skett genom inbrott eller utbrott i lokal som uppfyller skyddsklass 1.
Vid stöld i försäkrads eller dennes arbetstagares bostad, gäller försäkringen endast om stölden skett genom inbrott i bostad vars ytterdörrar är låsta och öppningsbara fönster är stängda och inifrån reglade.

Om säkerhetsföreskrift inte är uppfylld gäller huvudregeln, se punkt 1.13.

Högsta ersättning

Vid skadegörelse på eller stöld av varor och kunders egendom bestående av stöldbegärlig egendom är högsta ersättning per skadetillfälle, gällande försäkringsbelopp, dock högst 50 000 SEK gemensamt för egendomsskada, avbrott, hyresförlust, extrakostnader samt räddningskostnader och röjningskostnader.

1.3.2.3 Rån

Vid rån på annan plats än på angivet försäkringsställe gäller försäkringen för medförd försäkrad egendom vid rån som skett i samband med försäkrads eller dennes arbetstagares tjänsteutövning. Se punkt 1.8.4.

1.4 FÖRSÄKRAT INTRESSE

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller. Med egendomsskada avses sådan fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat och således inte sådan förlust som uppkommer endast genom att egendomen t.ex. inte kan användas på beräknat sätt.

Ofrånkomliga extrakostnader för rimliga åtgärder för att efter ersättningsbar egendomsskada eller oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten, värme eller data- och telekommunikation upprätthålla den försäkrade verksamheten i den omfattning den skulle haft om skadan inte inträffat.

Minskning av täckningsbidrag i den försäkrade verksamheten som trots åtgärder enligt ovan inte kunnat undvikas. Med täckningsbidrag avses försäljningsvärdet av sålda, levererade varor eller utförda tjänster minskat med häremot svarande rörliga kostnader.

1.5 FÖRSÄKRAD EGENDOM OCH FÖRSÄKRINGSBELOPP

1.5.1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar egendom som anges i försäkringsbrevet med objekttyp eller på annat sätt.

1.5.1.1 Undantagen egendom

Försäkringen omfattar nedan angiven egendom endast om denna särskilt anges i försäkringsbrevet

- **egendom utomhus**
- **container utomhus samt egendom förvarad i denna**
- **trafikförsäkringspliktiga motordrivna fordon och släpfordon till sådana**
- **avmonterad fordonsdel (till exempel sommar- eller vinterdäck) och annan normal fordonsutrustning till trafikförsäkringspliktigt motordrivet fordon och släpfordon till sådana, då fordonsdelen eller utrustningen och fordonet har samma ägare**
- **luftfartyg, svävare, hydrokoptrar, segel- eller maskindrivna skepp och båtar, timmersläp, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk, under-vattensfarkoster och annan egendom som används på och under vatten**
- **byggnadsverk under bogsering till sjöss**
- **satelliter, rymdfarkoster och annan egendom som används i rymden, uppskjutningsfordon, uppskjutningsramper och all annan utrustning hörande till dessa**
- **mobilkranar, tornsvängkranar, gräv-, schakt-, väg- och pålningsmaskiner**
- **sådana delar av maskinfundament, byggnadsgrund eller grundmur som ligger lägre än såväl lägsta källargolv som angränsande jord- eller vattenyta,** *forts.*

- egendom som försäkrad yrkesmässigt hyr ut eller leasar ut, när den är utleasad eller under uthyrning
- värmekulvert som är längre än 20 meter
- utanför byggnad och ovan mark belägna pipelines och ledningssystem samt utrustning hörande till dessa
- vindkraftverk, värmeverk och vattenkraftverk för kommersiellt bruk om sådan verksamhet är försäkrads huvudsakliga verksamhet. Utrustning som hör till sådant verk omfattas inte heller
- produktiv skog och skogsmark
- brunn och vattentäkt
- egendom på arbetsområde
- levande djur
- växande gröda, växter och växtkulturer som inte hänförs till trädgård, tomt och markanläggning
- båthus, brygga, badhytt, kallbadhus, växthus, plasthall, tält, tillfälligt hus, till exempel barack eller liknande, samt egendom däri
- varor och kunders egendom bestående av stöldbegärlig egendom utöver vad som anges i punkt 1.5.2.1 Fribelopp. Stöldbegärlig egendom omfattas dock i den mån det framgår i försäkringsbrevet.

1.5.2 Försäkringsbelopp – Högsta ersättning

Försäkringen gäller med de försäkringsbelopp som anges i försäkringsbrevet för varje slag av egendom. Vid fullvärdesförsäkring avseende byggnad anges fullvärde:

- För maskiner/inventarier och varor gäller helvärdesförsäkring (om inte annat anges i försäkringsbrevet).
- För övriga objekttyper gäller förstariskförsäkring (högsta ersättning).
- För byggnad gäller helvärdesförsäkring, fullvärdesförsäkring eller förstariskförsäkring.
- För fastställande av försäkringsbelopp samt underförsäkring, se punkt 1.11.2.

Flytande försäkring

Försäkringen gäller som flytande försäkring för helvärdesförsäkrad egendom inom i försäkringsbrevet angivna försäkringsställen och förvaringsplatser, dock endast för egendom i byggnad.

Flytande försäkring innebär att försäkringsbeloppet utgör sammanlagda försäkringsbeloppet för all egendom av samma objekttyp för samtliga förvaringsplatser angivna i försäkringsbrevet, så att egendomen kan flyttas mellan förvaringsplatser och försäkringsställen utan att reglerna för underförsäkring tillämpas.

Reglerna om underförsäkring tillämpas dock på respektive objekttyps sammanlagda försäkringsbelopp om detta understiger det sammanlagda belopp för objekttypen som anges för full försäkring enligt punkt 1.11.2.

Om det i försäkringsbrevet framgår att container/egendom i container är försäkrad, får flytande försäkring tillämpas för container/egendom i container mellan containers på de försäkringsställen som det i försäkringsbrevet anges att container/egendom i container är försäkrad. Om det i försäkringsbrevet framgår att egendom utomhus inom inhägnat område är försäkrad, får flytande försäkring tillämpas för egendom utomhus inom inhägnat område, mellan inhägnade områden på de försäkringsställen som det i försäkringsbrevet anges att egendom utomhus inom inhägnat område är försäkrad.

Flytande försäkring kan endast tillämpas för omflyttning av försäkrad egendom på försäkringsställen inom samma land. För förstariskförsäkrad egendom och för stöldbegärlig egendom gäller inte flytande försäkring.

1.5.2.1 Fribelopp

Försäkringen omfattar följande egendom intill högst nedan angivna fribelopp. Om annat belopp är angivet I försäkringsbrevet ersätter detta fribeloppet. Angivna fribelopp gäller enbart inom Norden.

Om det i försäkringsbrevet framgår att byggnad är försäkrad omfattas även:

Trädgård, tomt och markanläggning	250 000 kr
Fastighetsinventarier	250 000 kr
Merkostnad till följd av myndighetsbeslut, i enlighet med punkt 1.10.2.4	1 000 000 kr
Merkostnad till följd av byggnads/byggnadsdels kulturhistoriska värde eller konstnärliga utsmyckning, i enlighet med punkt 1.10.2.4	1 000 000 kr
Fastighetsmaskin	1 000 000 kr

Om det i försäkringsbrevet framgår att maskinerier eller varor är försäkrade omfattas även

Varor bestående av stöldbegärlig egendom	25 000 kr
Kunders egendom dock inte pengar och värdehandlingar	100 000 kr
- varav stöldbegärlig egendom	25 000 kr
Glas i hyrd lokal som försäkrad enligt skriftligt hyreskontrakt är skyldig att svara för	100 000 kr
Annan byggnadsdel än glas, i hyrd lokal som försäkrad enligt skriftligt hyreskontrakt är skyldig att svara för	100 000 kr
Egen bekostad fast inredning utöver i försäkringsbrevet angivet försäkringsbelopp för maskinerier	100 000 kr
Maskinförsäkring för dator	100 000 kr

Gemensamt vid försäkring av byggnad, maskinerier eller varor gäller att även följande omfattas

Ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser	100 000 kr
Pengar och värdehandlingar:	
- förvarade i försäkringslokal på försäkringsstället i låst godkänt värdeskåp, beloppet omfattas inte vid rån	100 000 kr
- förvarade på annat sätt i försäkringslokal på försäkringsstället, beloppet omfattas inte vid rån	25 000 kr
- vid rån	100 000 kr
Skylt och markis	50 000 kr
Arbetstagares egendom, dock inte pengar och värdehandlingar, per arbetstagare eller enligt kollektivavtal	25 000 kr

1.5.2.2 Högsta ersättning

Ersättningen är begränsad enligt vissa av egendomsförsäkringens villkorspunkter och enligt följande stycke, även om försäkringsbeloppet är högre.

1.5.2.2.1 Byggnads- och montagearbeten, förflyttning, lyft med mera

Sammanlagd högsta ersättning, begränsad till 500 000 SEK per skadetillfälle, i samband med

- **byggnads-, installations-, monterings- och demonteringsarbete**
- **lyft och förflyttning**
- **provdrift och revision,**

är för egendomsskada, avbrott, hyresförlust, mer- och extrakostnad samt räddningskostnader och röjningskostnader.

Försäkringen gäller dock utan dessa begränsningar:

- **Vid skada som omfattas av egendomsförsäkringens punkt 1.8.1 och 1.8.3**
- **Vid skada i samband med egendomens löpande underhåll på försäkringsstället.**

1.6 INVESTERING OCH PRISÄNDRING

Har egendomens värde ökat under försäkringstiden, från försäkringstidens början fram till skadedagen, genom investering eller prisändring, höjs försäkringsbeloppet respektive kalkylbeloppet enligt nedan.

Om skadeersättningen reduceras på grund av bestämmelserna i punkt 1.11.2 ska försäkringsbelopp eller kalkylbelopp räknas upp i den mån det är möjligt enligt bestämmelserna i punkt 1.6 innan reducering görs.

1.6.1 Byggnad

För byggnad gäller att vid

- **fullvärdesförsäkring är värdestegring genom investering begränsad till 30 procent av det vid försäkringstidens början premiegrundande kalkylbeloppet (enligt tillämplig värderingsmetod) per byggnad**
- **helvärdesförsäkring är sammanlagd värdestegring genom investering och prisändring begränsad till 30 procent av det senast angivna försäkringsbeloppet per byggnad**
- **förstariskförsäkring är värdestegring begränsad till prisändring, dock högst 20 procent av det senast angivna försäkringsbeloppet per byggnad.**

1.6.2 Maskinerier

För maskinerier gäller att vid

- **helvärdesförsäkring är sammanlagd värdestegring genom investering och prisändring begränsad till 30 procent av det senast angivna försäkringsbeloppet**
- **förstariskförsäkring är värdestegring begränsad till prisändring, dock högst 20 procent av det senast angivna försäkringsbeloppet.**

1.6.3 Varor

För varor begränsas värdestegringsskyddet att gälla endast för prisändring, dock högst 30 procent av det senast angivna försäkringsbeloppet.

1.6.4 Högsta ersättning

Högsta sammanlagda ersättning för investering och prisändring är begränsad till 30 000 000 SEK per försäkringstid, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

1.7 INDEXERING OCH PRISÄNDRING

I samband med förnyelse av byggnad som har fullvärdesförsäkring har Berkley rätt att uppdatera premiegrundande värden i takt med tillämpligt prisindex som utges av Statistiska Centralbyrån, samt att utan särskilt meddelande avisera ändrad premie som följer av indexeringen.

1.8 VAD FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR (FÖRSÄKRADE SKADEHÄNDELSER)

Försäkringens omfattning framgår i försäkringsbrevet.

Om det i försäkringsbrevet framgår att försäkringens omfattning är:

- **Allrisk/Allriskförsäkring, gäller försäkringen i enlighet med villkorspunkterna 1.8.1 och 1.8.9**
- **Maskin/Maskinförsäkring, gäller försäkringen i enlighet med villkorspunkt 1.8.10**
- **BIV/Brand-, Inbrott-, Vattenskadeförsäkring, gäller försäkringen i enlighet med villkorspunkterna 1.8.1 och 1.8.7**
- **Brandförsäkring, gäller försäkringen i enlighet med villkorspunkt 1.8.1.**

Förutom undantag som anges nedan och i villkor i övrigt, gäller även Allmänna undantag, punkt 7, i Allmänna avtalsbestämmelser.

1.8.1 Brandförsäkring

Brandförsäkringen omfattar skadehändelserna enligt punkterna 1.8.1.1–1.8.1.8 enligt nedan.

1.8.1.1 Eld som kommit lös

Försäkringen gäller för skada genom brand, varmed förstås eld som har kommit lös. Som brand anses inte skada genom hetta från eldstad eller genom att glöd eller upphettat föremål, som inte är i brand, sveder eller bränner hål utan att brand uppstår.

Försäkringen gäller även för skada genom torrkokning som inträffar i bostads- eller kontorslokaler även om eld inte kommit lös.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på elektrisk utrustning med in- eller utspänning över 400 volt, genom åskslag, strömavbrott eller elfenomen, om branden uppstått i själva utrustningen.

1.8.1.2 Sotutströmning

Försäkringen gäller för skada genom utströmning av sot från eldstad för uppvärmning av bostad eller annan lokal om utströmningen är plötslig och oförutsedd och uppstått i samband med eldning.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada genom sotutströmning från rökkanals mynning eller från byggtork.

1.8.1.3 Explosion

Försäkringen gäller för skada genom explosion varmed förstås en ögonblicklig uppträdande kraftyttring, förorsakad av gasers eller ångors strävan att utvidga sig. För att explosion ska anses föreligga ifråga om behållare eller kärl av vad slag som helst (såsom ångpanna, cylinder eller annat kärl förånga, gas eller vätska samt kokare) förutsätts dessutom att behållarens väggar skadas till så stort omfång, att genom utströmning av gas eller ånga eller ångbildande vätska trycket inom och utom behållaren ögonblickligen utjämnas.

Som explosion anses inte bristning som orsakats av centrifugalkraften hos roterande kropp eller som uppkommit genom inre materialspänningar, t.ex. gjut-spänningar och inte heller bristning som uppkommer genom undertryck/implosion. Som explosion anses inte heller skada genom skjutvapen.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- **skada genom sprängningsarbete**
- **skada på rör genom explosion i röret, om rörets yttre diameter är 120 mm eller mindre och röret utgör del av ång- eller varmvattenpanna samt är beläget i pannans eldstad eller gasvägar**
- **explosionsskada genom åskslag, elfenomen, strömavbrott eller ström-störning på sådan elektrisk utrustning som är undantagen i punkt 1.8.1.4 nedan, om skadan uppstått i själva utrustningen.**

1.8.1.4 Åskslag, strömavbrott och elfenomen

Försäkringen gäller för skada genom plötsligt och oförutsett åskslag, strömavbrott och elfenomen (till exempel. kortslutning, överslag eller överspänning).

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- **på elektrisk utrustning med in- eller utspänning över 400 volt**
- **på egendom i kyl- eller frysenhet**
- **genom åskslag, strömavbrott eller elfenomen som lett till sönderfrysning av installation och utströmning av vatten eller annan vätska från installation.**

1.8.1.5 Frätande gas

Försäkringen gäller för skada genom frätande gas som bildas vid plötslig och oförutsedd upphettning av plast.

1.8.1.6 Luftfartyg

Försäkringen gäller för skada genom luftfartyg som havererar eller genom föremål som faller ned från luftfartyg.

1.8.1.7 Motordrivet fordon

Försäkringen gäller för skada genom påkörning på försäkrad egendom med motordrivet fordon i de fall trafikskadeersättning enligt Trafikskadelagen inte lämnas eller Trafikskadelagen inte gäller.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på

- **det påkörande fordonet**
- **egendom under hantering eller transport med fordonet.**

Särskild självrisk

Självrisken är 10 procent av skadebeloppet, dock lägst ett prisbasbelopp och högst fem prisbasbelopp.

1.8.1.8 Storm, hagel, snötryck och snöras

Försäkringen gäller för skada på försäkrad byggnad inklusive fast anbringad egendom som hör till byggnad enligt Jordabalken och på försäkrad egendom i byggnad genom

- **storm, varmed förstås vind med hastighet av minst 21 meter per sekund**
- **hagel**
- **snötryck och snöras på tak.**

Med skada genom storm, hagel, snötryck och snöras avses endast skada på egendom som direkt uppkommer av

- **vindkraften**
- **föremål som vinden blåst omkull, ryckt loss eller fört med sig**
- **att hagel slår sönder egendomen**
- **snötyngden eller av snöras från tak**
- **nederbörd eller kyla som står i direkt samband med och är en oundviklig följd av ersättningsbar skada enligt detta stycke.**

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- **genom smältande snö eller hagel**
- **på staket, stängsel, skärmvägg, skärmtak, markis, jalusi eller liknande**
- **genom översvämning, sjöhävning eller isskruvning**
- **på växthus, plasthall eller tält och inte heller för skada på egendom i växthus, plasthall eller tält**
- **på båthus, sjöbod, badhytt eller kallbadhus och inte heller för skada på egendom förvarad i sådan byggnad, eller på brygga till sådan byggnad**
- **på puts- rappning, eller skorstensbeklädnad om inte egendomen skadats av annan egendom som vinden fört med sig i samband med storm**
- **vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av bristfälligt utförande, konstruktionsfel, ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta, mögel, skadedjur eller skadeinsekter.**

1.8.2 Vattenskadeförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av

- **vatten – dock inte vattenånga – från installation, akvarium eller vattensäng**
- **vattenånga, olja eller annan vätska från installation för uppvärmning av bostäder eller andra lokaler**
- **vatten från invändigt utrymme som har golvbrunn och som för sin funktion försetts med tätskikt i golv och väggar som är avsett för att förhindra utströmning**
- **vatten från pumpgrop vid plötsligt och oförutsett fel på pumpmaskineriet eller vid oförutsett strömavbrott**
- **vätska eller kylmedel från kyl- eller frysenhet.**

Lokalisering och friläggning

Vid skada som kan ersättas enligt punkt 1.8.2 ersätts även kostnad för lokalisering och friläggning av läckagestället inom byggnad för att möjliggöra reparation av det fel som orsakat skadan. Även kostnad för återställande efter sådan reparation ersätts. Reparation av felet ersätts inte.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- **skada på den installation varifrån utströmningen skett eller kostnad för reparation av det fel som orsakat skadan**
- **skada på ytbeklädnad och tätskikt i golv och vägg vid utströmning, som orsakats av att tätskiktet var bristfälligt. Här anses tätskikt i golv och vägg vara en enhet,** *forts.*

- **skada genom bristande tätskikt i våtutrymme om tätskiktet är äldre än 35 år när skada upptäcks**
- **skada genom utströmning från dräneringssystem annat än från pumpgrop enligt punkt 1.8.2, rökkanal, ventilationskanal, takränna och utvändigt stuprör, tak, altan, balkong, takfönster, innergård eller parkeringsdäck**
- **skada genom otätheter i grundmur, oavsett ursprunglig skadeorsak**
- **skada genom vatten som vid regn, snösmältning eller högvatten trängt in i byggnad ur avloppsledning**
- **skada genom röta, mögel, svamp, korrosion, frätning eller annan långtids-påverkan, om det inte framgår av omständigheterna att utströmningen som orsakat skadan skett under den tid försäkringen varit i kraft i Berkley och är ersättningsbar enligt punkt 1.8.2**
- **skada på egendom i kyl- och frysenhet varifrån utströmning av vätska eller kylmedel skett**
- **vatten eller annan vätska, ånga eller kylmedel som strömmat ut.**

Särskild självrisk

Självrisken är ett prisbasbelopp utöver avtalad grundsjälvrisk, vid skada

- **genom frysning, då frysningen skett inom de lokaler som disponeras av den försäkrade. Om försäkringen gäller för byggnad som skadats eller om den försäkrade i avtal är ansvarig för skötsel och underhåll av byggnad vari frysningen skett, tillämpas den förhöjda självrisken oavsett var i byggnaden frysningen skett.**

På byggnad genom

- **utströmning från tätskikt med anslutningar och genomföringar,**
- **utströmning från installation genom åldersförändring, till exempel korrosion, förslitning eller eftersatt underhåll.**

1.8.3 Inbrottsförsäkring

I inbrottsförsäkringen ingår punkterna 1.8.3.1–1.8.3.6 enligt nedan.

Om inte annat anges i försäkringsbrevet ska försäkringslokal minst uppfylla kraven för skyddsklass 2.

1.8.3.1 Stöld och skadegörelse i försäkringslokal

Försäkringen gäller för skada genom stöld och skadegörelse då någon olovligen

- **med våld brutit sig in i försäkringslokal som uppfyller gällande krav på inbrottsskydd**
- **med våld brutit sig ut ur försäkringslokal som uppfyller gällande krav på inbrottsskydd, under förutsättning att detta genomförs av någon som olovligen stannat kvar i försäkringslokalen efter stängning (utbrott),** *forts.*

- **tagit sig in i försäkringslokal med dyrk eller med för låset avsedd nyckel, passerkort eller kod om nyckel, passerkort eller kod stulits**
    - då någon olovligen brutit sig in i annan lokal som uppfyller samma skyddskrav som skyddskraven på den försäkrings-lokal där gärningspersonen tagit sig med den stulna nyckeln, passerkortet eller koden
    - då någon olovligen brutit sig in i försäkrads eller dennes arbetstagares bostad på annan plats än det försäkrings-ställe där inbrottet eller utbrottet skett och bostadens ytterdörrar var låsta och öppningsbara fönster var stängda och inifrån reglade
    - då någon olovligen brutit sig in i försäkrads eller dennes arbetstagares bostad på det försäkringsställe där inbrottet eller utbrottet skett, när den som haft hand om nyckel, passerkort eller kod vistats där och bostadens ytterdörrar var låsta och öppningsbara fönster var stängda och inifrån reglade
    - vid rån i försäkrads eller dennes arbetstagares bostad på försäkringsställe
    - vid rån utanför försäkringsställe
- **tagit sig in i pannrum, soprum, hissmaskinrum och liknande utrymme, i byggnad som är försäkrad enligt försäkringsbrevet, med för låset avsedd nyckel som åtkommits genom att någon olovligen brutit sig in i nyckeltub/nyckelförvaringsenhet som minst uppfyller kraven enligt Stöldskyddsföreningen, SSFN 024, klass 2.**
  Se även Säkerhetsföreskrifter, punkt 1.13.5.2.

Som lokal eller försäkringslokal anses inte fordon, fartyg, luftfartyg, plasthall, tält, container, skåp, kista, arbetsredskap, försäljningsautomat eller liknande.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- **som omfattas av punkt 1.8.1 Brandförsäkring**
- **på glas i byggnad**
- **på skylt eller markis.**

Särskilda bestämmelser för viss stöldbegärlig egendom

För varor och kunders egendom som består i föremål helt eller delvis av ädelmetall, äkta pärlor eller ädelstenar samt ur, inklusive armband, avsedda att bäras gäller särskilda säkerhetsföreskrifter (utöver punkt 1.13.5) avseende förvaring, skyddsklass, larm med mera, enligt särskilt villkor om sådant är åsatt försäkringen.

1.8.3.2 Stöld utifrån genom fönster

Försäkringen gäller för skada genom stöld och skadegörelse av någon som utifrån genom krossat eller uppbrutet fönster stulit egendom, utan att ta sig in i försäkringslokal.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- **som omfattas av punkt 1.8.1 Brandförsäkring**
- **på glas i byggnad.**

Högsta ersättning

För stöldbegärlig egendom är ersättningen begränsad till högst 25 000 SEK per skadetillfälle i det fall särskild säkerhetsföreskrift enligt punkt 1.13.5.3 inte följts.

1.8.3.3 Bevakningskostnader

Försäkringen gäller för nödvändig bevakning av försäkringslokal i anslutning till upptäckten av ersättningsbar skada enligt punkt 1.8.3.1 eller 1.8.3.2. Ersättning lämnas endast för bevakning utförd av vaktbolag.

Högsta ersättning

Ersättningen är begränsad till högst 100 000 SEK per skadetillfälle.

1.8.3.4 Låsändringar

Försäkringen gäller för kostnader för låsändring om nyckel, som förvaras hos försäkrad, dennes arbetstagare, uppdragstagare, hyresgäst eller ombud, stulits vid inbrott eller utbrott som kan ersättas enligt punkt 1.8.3.1 eller då någon olovligen med våld brutit sin in i

- **försäkringslokal som uppfyller den skyddsklass som gäller för försäkringslokalen**
- **annan lokal som uppfyller kraven för skyddsklass 1**
- **bostad vars ytterdörrar var låsta och öppningsbara fönster var stängda och inifrån reglade**
- **nyckeltub/nyckelförvaringsenhet som uppfyller kraven enligt Stöldskyddsföreningen, SSFN 024, klass 2. Se även Säkerhetsföreskrifter, punkt 1.13.5.2.**

Försäkringen gäller dock endast för kostnader för

- **nödvändiga låsändringar i dörr, port och fönster i omslutningsyta till försäkringslokal på försäkringsställe som anges i försäkringsbrevet**
- **nödvändiga låsändringar i omslutningsyta till försäkrads byggnad som är försäkrad hos Berkley**
- **nödvändiga ändringar av lås till bostadslägenheter eller lokaler som försäkrad i egenskap av hyresvärd eller bostadsrättsförening ansvarar för.**

Högsta ersättning

Ersättningen är begränsad till högst 100 000 SEK för samtliga låsändringar per skadetillfälle.

Om det i försäkringsbrevet framgår att högre belopp, än 100 000 SEK, kan ersättas för låsändringar, gäller särskild säkerhetsföreskrift avseende nyckelförvaring samt påföljd om föreskriften inte följts, se 1.13.5.1.3.

1.8.3.5 Skadegörelse utan samband med inbrott eller utbrott

Försäkringen gäller för skada på försäkrad egendom genom olovlig skadegörelse i och på byggnad utan samband med inbrott eller utbrott. I sådant fall gäller försäkringen även för skada på fast monterade installationer såsom antenn, luftvärmepump och luftkonditioneringsaggregat samt på markis.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- **som orsakas av lägenhetsinnehavare eller någon som denna svarar för enligt hyreslagen, bostadsrättslagen eller stadgar i bostadsförening, förening för andelsägande eller liknande**
- **när skadegörelse sker i obemannad försäkringslokal som inte uppfyller försäkringens krav på inbrottsskydd för aktuell lokal**
- **som omfattas av punkt 1.8.1 Brandförsäkring**
- **på glas i byggnad och inredning samt på skylt**
- **på utvändig jalusi**
- **som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet.**

Högsta ersättning

Den sammanlagda ersättningen för egendom, avbrott, hyresförlust, extrakostnad räddningskostnader och röjningskostnader är begränsad till 5 000 000 SEK per skadetillfälle.

För skada genom olovlig målning, färgning, klotter, inristning eller liknande är dock ersättningen begränsad till 50 000 SEK per skadetillfälle.

1.8.3.6 Stöld och skadegörelse i godkänt värdeskåp, kassavalv eller värdevalv

Om det i försäkringsbrevet anges att försäkringen omfattar egendom i godkänt värdeskåp, kassavalv eller värdevalv gäller försäkringen för stöld av egendom i skåpet eller valvet och skadegörelse på detta, om stölden eller skadegörelsen skett genom inbrott eller utbrott i försäkringslokal och som kan ersättas av försäkringen enligt punkt 1.8.3.1.

Har skåpet eller valvet öppnats med nyckel, passerkort eller kod lämnas dock ersättning endast om den försäkrade eller annan som för den försäkrades räkning haft hand om nyckeln, passerkortet eller koden, fråntagits denna genom

- **att någon olovligen brutit sig in i annan lokal, än den försäkringslokal vari stölden skett, som uppfyller samma krav på inbrottsskydd som försäkringens krav på inbrottsskydd för den försäkringslokal vari stölden skett**
- **att någon olovligen brutit sig in i försäkrads eller dennes arbetstagares bostad på annan plats än det försäkringsställe där stölden skett och bostadens ytterdörrar var låsta och öppningsbara fönster var stängda och inifrån reglade**
- **att någon olovligen brutit sig in i försäkrads eller dennes arbetstagares bostad på det försäkringsställe där inbrottet eller utbrottet skett, när den som haft hand om nyckel, passerkort eller kod vistats där och bostadens ytterdörrar var låsta och öppningsbara fönster var stängda och inifrån reglade**
- **rån i försäkrads eller dennes arbetstagares bostad på försäkringsställe**
- **rån utanför försäkringsställe.**

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- **som omfattas av punkt 1.8.1 Brandförsäkring**
- **som inträffat då nyckeln, passerkortet eller koden åtkommits genom rån, våld eller hot, om den som utsatts för övergreppet medverkat till eller främjat skadan.**

Högsta ersättning för pengar och värdehandlingar

Ersättning för pengar och värdehandlingar kan lämnas upp till försäkringsbeloppet för pengar och värdehandlingar i godkänt värdeskåp, kassavalv eller värdevalv, dock högst till det rekommenderade belopp som anges för aktuellt värdeskåps skyddsvärdepoäng enligt FTR 1028 Beloppsgränser för värdeskåp, utgiven av Svensk Försäkring.

Säkerhetsföreskrift avseende stöldbegärlig egendom

Om det är ett krav för inbrottsförsäkringens giltighet eller en säkerhetsföreskrift att stöldbegärlig egendom ska förvaras i godkänt värdeskåp, enligt försäkringshandlingarna, gäller som särskild säkerhetsföreskrift att egendomen måste förvaras i värdeskåp som är godkänt för egendomens värde enligt FTR 1028 Beloppsgränser för värdeskåp, utgiven av Svensk Försäkring.
Om så inte är fallet gäller påföljd som framgår av Allmänna avtalsbestämmelser, punkt 6, Säkerhetsföreskrifter, Huvudregel.

1.8.4 Rånförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom rån som den försäkrade eller dennes arbetstagare utsätts för eller som är riktat mot den försäkrade eller dennes arbetstagare.

Utanför försäkringslokal gäller försäkringen endast för egendom som medförts av den försäkrade eller dennes arbetstagare vid rån som sker i samband med den försäkrades eller dennes arbetstagares tjänsteutövning.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- **då den som utsatts för rånet medverkat till eller främjat skadan**
- **på egendom som omhändertagits av annat företag, till exempel transportföretag**
- **genom utpressning eller kidnappning**
- **som omfattas av Inbrottsförsäkring, punkt 1.8.3.**

Högsta ersättning

Vid rån utanför försäkringslokal gäller försäkringen för stulen och skadad egendom upp till försäkrings-beloppet för aktuell egendom, dock är högsta ersättning

- **100 000 SEK för egendom bestående av pengar och värdehandlingar**
- **500 000 SEK för varor och kunders egendom som består i föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor eller ädelstenar, konstverk samt ur, inklusive armband, avsedda att bäras.**

1.8.4.1 Låsändringar i samband med rån

Försäkringen gäller för kostnader för låsändring om nyckel stulits i samband med rån som kan ersättas av försäkringen enligt punkt 1.8.3.7 i övrigt.

Försäkringen gäller dock endast för kostnader för

- **nödvändiga låsändringar i dörr, port och fönster i omslutningsyta till försäkringslokal på försäkringsställe**
- **nödvändiga låsändringar i omslutningsyta till byggnad som är försäkrad enligt försäkringsbrevet**
- **nödvändiga ändringar av lås till bostadslägenheter eller lokaler som försäkrad i egenskap av hyresvärd eller bostadsrättsförening ansvarar för.**

Högsta ersättning för låsändring i samband med rån

Ersättningen är begränsad till högst 100 000 SEK för samtliga låsändringar per skadetillfälle.

1.8.5 Glasförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom bräckage, sönderslagning och stöld av

- **glas i fönster och dörr i försäkrad byggnad**
- **glas i inredning**
- **skylt.**

Försäkringen gäller även för skada genom inristning om den försäkrade kan visa att skadan är av sådan art, att det för den försäkrade skulle innebära uppenbara olägenheter att behålla glaset eller skylten.

Med glas jämställs plastmaterial som används istället för glas, såsom polykarbonat, akryl eller liknande.

Vid ersättningsbar skada enligt punkt 1.8.5 i övrigt gäller försäkringen även för skada på

- **försäkrad egendom i försäkringslokal, som är en direkt följd av glasskadan**
- **målning, plastfilm, etsning, blästring och larmkomponent i eller på glaset.**

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på glas, skylt eller ytbehandling på glas

- **som omfattas av punkt 1.8.1 Brandförsäkring**
- **i växthus och inte heller för egendom i växthus**
- **i eller på byggnad som mer än tillfälligt saknar verksamhet eller hyresgäster**
- **som består i eller uppkommer genom kondens**
- **som orsakas av fel eller brist i konstruktionen av glaset, fönstret eller skylten.**

Högsta ersättning

För skada som kan ersättas enligt punkt 1.8.5 i övrigt, dock inte skada på skylt, gäller att högsta ersättning som kan lämnas är 2 500 000 SEK per skadetillfälle.

För skada på skylt som kan ersättas enligt punkt 1.8.5 i övrigt gäller att högsta ersättning är 50 000 SEK i enlighet med punkt 1.5.2.1, Fribelopp eller annat belopp angivet i försäkringsbrevet.

1.8.6 Försäkring för egna transporter

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom som är under transport till eller från i försäkringsbrevet angivet försäkringsställe med försäkrads egna, hyrda, leasade, lånade eller arbetstagares transportmedel samt under pågående lastning och lossning i samband med sådan transport.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- **skada eller förlust vid yrkesmässig transportverksamhet**
- **skada på eller förlust av egendom som normalt finns i fordonet, t.ex. utrustning och verktyg i servicebil**
- **skada på eller förlust av egendom under transport till och från arbetsområde**
- **skada eller förlust vid transport som inte har direkt samband med den försäkrade verksamheten**
- **skada eller förlust vid transport eller lastning och lossning inom försäkringsställe, såvida detta inte är ett led i och står i direkt samband med transport till eller från försäkringsstället**
- **skada på eller förlust av egendom på annan plats än i transportmedlet annat än under pågående lastning och lossning**
- **stöld av stöldbegärlig egendom**
- **stöld av dator och mobiltelefon**
- **pengar och värdehandlingar.**

Högsta ersättning

Ersättningen är begränsad till högst 100 000 SEK per skadetillfälle.

1.8.7 Hyrd lokal

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada, som försäkrad är skyldig att svara för, på hyrd lokal enligt skriftligt hyreskontrakt.

Högsta ersättning

För skada på glas i fönster och dörrar gäller att högsta ersättning är 100 000 SEK i enlighet med punkt 1.5.2.1, Fribelopp.

För skada på annan byggnadsdel än glas i fönster och dörrar gäller att högsta ersättning är 100 000 SEK i enlighet med punkt 1.5.2.1, Fribelopp.

1.8.8 Naturskadeförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom

- **jordskred, jordras, bergras, lavin, jordskalv, vulkanutbrott och tsunami**
- **genombrott av damm för magasinering av vatten såsom vattenmagasin vid vattenverk, kvarn- eller branddamm**
- **skyfall, snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag när vatten strömmar från markytan direkt in i byggnad eller inomhus tränger upp ur avloppsledning.**

Med skyfall menas regn med en intensitet av minst 1 millimeter per minut eller 50 millimeter per dygn.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- **på trädgård, tomt och markanläggning**
- **på lös egendom utomhus**
- **på båthus, sjöbod, badhytt, eller kallbadhus och inte heller egendom i dessa**
- **på brygga, staket, stängsel, skärmvägg och liknande**
- **genom förskjutning eller sättning i mark eller grundkonstruktion**
- **genom sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete, uppläggning av jord- eller stenmassor eller gruvdrift**
- **genom vatten- eller vågerosion**
- **genom otätheter i grundmur, väggar eller tak**
- **genom vatteninströmning från altan, balkong, lanternin, innergård, parkeringsdäck och liknande.**

Högsta ersättning

Den sammanlagda ersättningen för egendom, avbrott, hyresförlust, extrakostnad, räddningskostnader och röjningskostnader är begränsad till

- **5 000 000 SEK per skadetillfälle och fastighet vid skada genom**
    - genombrott av damm
    - jordskred, jordras, bergras, lavin, jordskalv, vulkanutbrott och tsunami
- **1 500 000 SEK per skadetillfälle och fastighet vid skada genom skyfall, snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag.**

Särskild självrisk

Självrisken är ett prisbasbelopp utöver avtalad grundsjälvrisk vid naturskada.

1.8.9 Allriskförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom plötslig och oförutsedd fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom.

Undantag för inre orsak

För maskinerier, fastighetsmaskin och fastighetsinventarier gäller försäkringen inte för skada genom inre orsak. Tilläggsavtal för inre orsak tecknas enligt punkt 1.8.10, Maskinförsäkring.

Undantag för skadehändelser enligt 1.8.1–1.8.8

Allriskförsäkringen gäller inte för skada som omfattas av villkorspunkterna 1.8.1–1.8.8 och inte heller för de däri angivna undantagen och begränsningarna. Detta gäller oavsett om försäkringen i sig är tecknad för sådana händelser eller inte.

Undantag för skada *genom*

Försäkringen gäller inte för skada genom

- **skadedjur, insekter, bakterier, virus eller smittoämnen**
- **husdjur eller sällskapsdjur**
- **sprängningsarbete**
- **stöld och skadegörelse. Försäkringen gäller dock, vid försäkring av byggnad, för stöld av fast monterad byggnadsdel under förutsättning att den försäkrade kan precisera stöldtillfället**
- **svinn**
- **att egendom glömts, tappats bort eller förlagts**
- **bedrägeri, förskingring eller liknande förmögenhetsbrott**
- **ändring av temperatur eller luftfuktighet till följd av fel i automatisk klimatanläggning**
- **temperaturändring i kyl- eller frysenhet**
- **förskjutning eller sättning i mark eller grundkonstruktion, oavsett orsak till sådan händelse**
- **jordskred, jordras, bergras och lavin, oavsett om jordmassor, klippblock eller stenar oförutsett och plötsligt kommit i rörelse**
- **jordskalv, oavsett skalvets styrka enligt den regionala Richterskalan**
- **malware (inklusive datavirus)**
- **beröring med smälta eller genom hetta, rök eller sot från smälta, som kommer ut från ugn, tackjärnsblandare, skänk eller annat förvaringskärl**
- **vind, snö och hagel**
- **röta, mögel och svamp**
- **vatten eller annan vätska. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att skadan orsakats av en plötslig och oförutsedd påvisbar händelse som kan preciseras till ett specifikt tillfälle under försäkringstiden.**

Försäkringen gäller dock inte för skada

- som omfattas av eller undantas i villkorspunkterna 1.8.1–1.8.8
- genom vind, snö och hagel, regn, snösmältning och översvämning av hav, sjö eller vattendrag
- genom fukt och kondens
- som beror på bristfälligt utförande, konstruktionsfel, ingrepp i den bärande stommen eller försummat underhåll.

Undantag för skada *på*

Försäkringen gäller inte för

- **skada på varor, produkter i arbete eller kunders egendom, om skadan beror på fel i konstruktion, råd eller anvisning, fel i beräkningar eller beskrivningar, materialfel eller felaktigt utförd bearbetning, tillverkning, montering, reparation, förvaring eller annan hantering**
- **utrunnen vätska eller smälta**
- **kontaminerad egendom**
- **skada på egendom under transport eller vid förvaring i transportmedel**
- **skada på eller förlust av datainformation. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att skadan/förlusten är en direkt följd av en ersättningsbar fysisk skada på annan egendom än datamedia eller datainformation.**

Undantag för skada som *består i*

Försäkringen gäller inte för skada som består i

- **förslitning, förbrukning, fortgående sprickbildning, utmattning, korrosion (till exempel rost eller frätning), kavitation, beläggning eller avsättning. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att skadan beror på en plötslig och oförutsedd händelse och det som inträffat ligger utanför ramen för vad som kan förväntas med hänsyn till det sätt egendomen brukats/använts**
- **förlust av vatten eller annan vätska, kyla, kylmedia, värmeenergi eller elenergi, värmebärare eller köldbärare.**

Undantag för skada *av annan art*

Försäkringen gäller inte för skada som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet och inte heller skada som kan avhjälpas genom normal service eller justering.

Högsta ersättning

Skada genom vatten eller annan vätska

För skada genom vatten eller annan vätska som kan ersättas enligt undantag för skada genom, under punkt 1.8.9, gäller att högsta ersättning som kan lämnas är 500 000 SEK per skadetillfälle.

Skada på glas om byggnad är försäkrad

För skada på glas i byggnad eller inredning, inklusive målning, plastfilm, etsning, blästring och larmkomponent, solfilm, solceller och liknande i eller på glaset, som kan ersättas enligt punkt 1.8.9, gäller att högsta ersättning som kan lämnas är 2 500 000 SEK per skadetillfälle.

1.8.10 Maskinförsäkring

Maskinförsäkring ingår endast om detta specifikt framgår i försäkringsbrevet.

Maskinförsäkringen gäller för plötslig och oförutsedd fysisk skada genom inre orsak på försäkrad egendom som anges i punkt 1.8.10.1.

Lokalisering och friläggning

Vid skada på fastighetsmaskin eller fastighetsinventarier, som kan ersättas enligt punkt 1.8.10, ersätts även skälig kostnad för att, inom byggnad, lokalisera felet och att frilägga det skadade föremålet, för att möjliggöra reparation av skadan. Motsvarande ersättning lämnas inte vid skada utanför byggnad.

1.8.10.1 Försäkrad egendom

Försäkrad egendom i maskinförsäkring är

- **fastighetsmaskin och fastighetsinventarier inom fastigheten där försäkrad byggnad finns.**
- **maskinerier som anges i försäkringsbrevet.**

Maskin med ett enskilt nyanskaffningsvärde överstigande 2 000 000 kr, ska i försäkringsbrevet anges med information om typ av maskin, ålder, värde samt identifikationsnummer för att omfattas av försäkringen.

Undantag för andra skadehändelser

Maskinförsäkringen gäller inte för skada som omfattas av villkorspunkterna 1.8.1 och 1.8.8 och inte heller för de däri angivna undantagen och begränsningarna. Detta gäller oavsett om försäkringen i sig är tecknad för sådana händelser eller inte.

Maskinförsäkringen gäller inte heller för skada som omfattas av punkt 1.8.9, Allriskförsäkring, oavsett om försäkringen i sig är tecknad att gälla för skada enligt 1.8.9 eller inte.

Undantag för skada *genom*

Försäkringen gäller inte för skada genom

- **skadedjur, insekter, bakterier, virus eller smittoämnen**
- **sprängningsarbete,** *forts.*

- **stöld och skadegörelse**
- **bedrägeri, förskingring eller liknande förmögenhetsbrott**
- **ändring av temperatur eller luftfuktighet till följd av fel i automatisk klimatanläggning**
- **temperaturändring i kyl- eller frysenhet**
- **förskjutning eller sättning i mark eller grundkonstruktion, oavsett orsak till sådan händelse**
- **malware (inklusive datavirus)**
- **beröring med smälta eller genom hetta, rök eller sot från smälta, som kommer ut från ugn, tackjärnsblandare, skänk eller annat förvaringskärl**
- **vind, snö och hagel**
- **röta, mögel och svamp**
- **vatten eller annan vätska.**

Undantag för skada *på*

Maskinförsäkringen gäller inte för skada på

- **elpatron i värmepanna eller på varmvattenberedare**
- **rökgång, fundament, murverk, inmurning eller infodring**
- **modeller, formar, mönster eller på utbytbara verktyg**
- **förbrukningsmaterial, till exempel bränsle, drivmedel, smörjmedel, dukar, däck, slangar, filtar, filter, linor, viror, packningar, remmar, kedjor, stenar, larvband, transportband, transportplåtar och valsbeklädnad**
- **borrfäste, borrstång, skarvhylsa och borrkrona (borrmejsel) som hör till berg- och brunnsborrningsutrustning.**

Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att skada har orsakats av en plötslig och oförutsedd händelse och det som inträffat ligger utanför ramen för vad som kan förväntas med hänsyn till det sätt egendomen brukats/använts.

Försäkringen gäller inte heller för

- **utrunnen vätska eller smälta**
- **kontaminerad egendom**
- **prototyper**
- **skada på egendom under transport eller vid förvaring i transportmedel**
- **skada på motorfordon**
- **skada på pool, simbassäng, plaskdamm, fontänbassäng, fundament eller liknande. Försäkringen gäller dock för maskinell utrustning till sådan egendom.**

Undantag för skada som består *i*

Försäkringen gäller inte för skada som består i

- **förslitning, förbrukning, fortgående sprickbildning, utmattning, korrosion (till exempel rost eller frätning), kavitation, beläggning eller avsättning. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att skadan beror på en plötslig och oförutsedd händelse och det som inträffat ligger utanför ramen för vad som kan förväntas med hänsyn till det sätt egendomen brukats/använts**

- **förlust av vatten eller annan vätska, kyla, kylmedia, värmeenergi eller elenergi, värmebärare eller köldbärare.**

Undantag för skada *av annan art*

Försäkringen gäller inte för skada som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet och inte heller skada som kan avhjälpas genom normal service eller justering.

Särskild självrisk

Självrisken är ett prisbasbelopp utöver avtalad grundsjälvrisk, vid skada genom frysning, då frysningen skett inom de lokaler som disponeras av den försäkrade. Om försäkringen gäller för byggnad som skadats eller om den försäkrade i avtal är ansvarig för skötsel och underhåll av byggnad vari frysningen skett, tillämpas den förhöjda självrisken oavsett var i byggnaden frysningen skett.

1.9 RÖJNINGSKOSTNAD

I samband med skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för röjningskostnad (rivning, röjning, sanering, borttransport, destruktion samt deponering). Ersättning lämnas endast för röjningskostnad avseende försäkrad egendom och endast för kostnad som uppkommer inom ett år från skadetillfället.

Enbart röjningskostnad som understiger självrisken ersätts inte.

1.9.1 Högsta ersättning

Berkleys åtagande att betala röjningskostnader är, om inte annat avtalats, vid varje skada begränsat enligt nedan.

1.9.1.1 Helvärdesförsäkring

För röjningskostnader avseende egendom som är helvärdesförsäkrad får försäkringsbeloppet överskridas, dock högst med 10 procent av försäkrings-beloppet för helvärdesförsäkrad egendom på det försäkringsställe där skadan inträffat. Denna utökning är begränsad till 2 500 000 SEK.

1.9.1.2 Fullvärdesförsäkring och annan beloppslös försäkring

Ersättning för röjningskostnader avseende byggnad som är fullvärdesförsäkrad kan lämnas utöver ersättning för egendomsskada med 10 procent av det premie-grundande kalkylbeloppet som beräknats av Berkley för fullvärdesförsäkrade byggnader, på det försäkringsställe där skadan inträffat, dock högst 2 500 000 SEK.

För röjningskostnader avseende annan fullvärdesförsäkrad egendom än byggnad eller egendom som på annat sätt är beloppslöst försäkrad är röjningskostnaden begränsad till 50 prisbasbelopp.

1.9.1.3 Förstariskförsäkring och annan angiven högsta ersättning

För röjningskostnader avseende förstariskförsäkrad egendom och annan angiven högsta ersättning får försäkringsbeloppet respektive angiven högsta ersättning inte överskridas.

Vad gäller förstariskförsäkrad egendom begränsas ersättning avseende kostnaderna för egendomsskada, röjningskostnad och räddningskostnad till respektive objekttyps försäkringsbelopp.

Vad gäller annan angiven högsta ersättning begränsas ersättning avseende kostnaderna för egendomsskada, röjningskostnad och räddningskostnad till sådan angiven högsta ersättning. Detta gäller oavsett vilken försäkringsform som gäller för egendomen.

1.9.1.4 Förorening av mark

Ersättning för röjningskostnader vid förorening av eller annan inverkan på mark är begränsad till 500 000 SEK.

1.9.1.5 Naturskada

Den sammanlagda ersättningen för egendomsskada, avbrott, hyresförlust, extrakostnader och röjningskostnader är begränsad till den högsta ersättning som är angiven för Naturskada enligt villkorets punkt 1.8.8 eller försäkringshandlingarna i övrigt.

1.9.1.6 Skadegörelse utan samband med inbrott eller utbrott

Den sammanlagda ersättningen för egendomsskada, avbrott, hyresförlust, extrakostnader och röjningskostnader är begränsad till den högsta ersättning som är angiven för Skadegörelse utan samband med inbrott eller utbrott enligt villkorets punkt 1.8.3.5 eller försäkringshandlingarna i övrigt.

1.10 SKADEVÄRDERINGSREGLER

Skada på egendom värderas enligt nedan angivna regler. Skadad och oskadad egendom värderas efter samma grunder.

1.10.1 Gemensamt

Villkorspunkterna 1.10.1.1–1.10.1.2 gäller övergripande, tillsammans med övriga skadevärderingsregler i punkt 1.10.

1.10.1.1 Eget arbete

Ersättning för kostnad för egen arbetstagare som arbetar med återställande av skadad egendom, begränsas till försäkrads faktiska egenkostnad för arbetstagaren, dock högst marknadsmässig lön plus lönebikostnader för den typen av arbete arbetstagaren utfört avseende skadan. Med egenkostnad menas här direkt lön plus lönebikostnader.

Om försäkrad kan visa att täckningsbidrag förloras när arbetstagaren utför samma typ av arbete, som denne normalt utför och återställer skada i stället för arbete som direkt annars skulle ha debiterats kund, ersätts försäkrads externa timdebitering för arbete som arbetstagaren normalt utför.

För det fall ersättning lämnas i enlighet med avbrottsförsäkring, ska ersättning för eget arbete enligt ovan och ersättning från sådan avbrottsförsäkring samordnas så att kostnader och vinst inte ersätts från bägge momenten.

Försäkringen ersätter inte kostnader för försäkrads arbete avseende återköp, uppdrag till eller förhandlingar med leverantör, reparatör, entreprenör eller liknande och inte heller kostnad för någon som den försäkrade anlitar för att utföra sådant arbete.

Vad gäller kostnader för försäkrads skyldighet att lämna upplysningar, medverkan i skaderegleringen med mera, se Allmänna avtalsbestämmelser, punkt 4.3.

1.10.1.2 Övrigt

Ett föremåls ålder beräknas från tidpunkten då den första gången togs i bruk som ny.

Vid skadevärdering beaktas ändrade kostnader på grund av prisändring under återställandetiden.

Skadevärdering i enlighet med reglerna för återställande av egendom får tillämpas endast då återställande sker av försäkrad för egen räkning. Om så inte sker tillämpas skadevärderingsreglerna avseende egendom som inte återställs.

Med tillämpning av skadevärderingsreglerna i övrigt värderas skada vid återställande till det alternativ som ger den lägsta kostnaden av

a) reparation om sådan är möjlig

b) anskaffning, inklusive installation, av ett likvärdigt begagnat föremål om sådant finns att tillgå på marknaden

c) anskaffning, inklusive installation, av ett likvärdigt nytt föremål.

I det fall aktuellt föremål ska värderas till högst föremålets tekniska värde eller annat begränsat värde enligt skadevärderingsreglerna i övrigt, värderas skada dock högst till sådant tekniskt värde eller annat begränsat värde.

Den värdeminskning egendomen efter reparation kan anses ha genomgått på grund av skadan ersätts inte.

Vid skadevärderingen ska avdrag göras för det restvärde skadad egendom har i skadat skick.

Merkostnad för forceringsåtgärder, till exempel genom reparation på övertid, inköp till överpris eller genom transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel ersätts inte.

Kan återställande ske utan väsentlig olägenhet i samband med pågående eller nära förestående underhålls- eller reparationsarbete eller om- eller tillbyggnad, värderas skada till uppskattad del av vad återställandet av skadan ökar underhålls- eller reparationskostnaden, om- eller tillbyggnadskostnaden.

Avdrag som föranleds av att egendom minskat i värde i enlighet med försäkringsvillkoren i övrigt, görs på samtliga kostnader som är nödvändiga för återställande av skadad egendom.
Exempel på sådana kostnader är material- och arbetskostnader, rese- och transportkostnader, kostnader för kranlyft och ställningar, åtkomst- och återställandekostnader avseende ingrepp i oskadad egendom samt förstärkning eller byggnation av väg med mera.
Vid återställande av egendom som kräver uppgrävning av mark görs avdrag även på kostnader för lokalisering, friläggning, åtkomst och igenläggning.

Om det i samband med en skadereparation uppkommer gemensamma kostnader för åtkomst- och återställandeåtgärder, till exempel ingrepp i oskadad egendom, demontering, återmontering, flyttning eller transporter, för att möjliggöra reparation av såväl, av försäkringen, ersättningsbar egendom som annan egendom, ersätts hälften av kostnaderna efter åldersavskrivning, för sådana gemensamma åtkomst- och återställandekostnader.
Med gemensamma kostnader avses kostnader som inte kan härledas till respektive ersättningsbar egendom eller egendom som inte ersätts av försäkringen.

Var byggnadsdel eller annat föremål redan skadad eller bristfällig innan försäkringsskadan, görs avdrag för reparationskostnaden för den skada/bristfällighet som redan fanns, utöver aktuellt avdrag för värdeminskning enligt skadevärderingsreglerna.

Vid återställande är avdrag för värdeminskning begränsat till 80 procent för egendom som före skadan var i funktionsdugligt skick och normalt underhållen. Med normalt underhållen menas underhåll eller service enligt tillverkares eller leverantörs anvisningar eller om sådana inte finns, normalt underhåll för att upprätthålla föremålets funktion och livslängd. För egendom vars underhåll varit eftersatt eller som utsatts för onormalt slitage görs utöver avdrag enligt skadevärderingsreglerna i övrigt ytterligare avdrag på kostnaden för återställande. Var egendomen uttjänt redan före skadan eller som orsak till skadan kan avdrag göras upp till 100 procent.

1.10.2 Värdering av skada på byggnad som återställs

Vid återställande av skadad byggnad värderas skadan, med beaktande av bestämmelserna i punkt 1.10.1, till kostnaden för att utan dröjsmål återställa skadad byggnad med samma eller likvärdigt utförande, på ett rationellt och modernt sätt vad avser metoder och material*. Återställandet måste påbörjas snarast och vara fullgjort senast inom två år från skadedagen. Sker återställandet senare på grund av hinder, som inte beror på den försäkrade, får tiden, två år, räknas från den dag då hindret upphörde, dock längst tre år från skadedagen.

**Med rationellt och modernt sätt vad avser metoder och material menas t.ex. att återställande med gammaldags verktyg, maskiner och metoder inte ersätts och inte heller med specialtillverkat material som vid tidpunkten för återställandet inte tillhandahålls som standardsortiment i den allmänna byggvaruhandeln.*

1.10.2.1 Begränsning – byggnaden i sin helhet

Skada på byggnad som i sin helhet vid skadetillfället har ett tekniskt värde som är lägre än halva nyanskaffningsvärdet, värderas högst till byggnadens tekniska värde.

1.10.2.2 Begränsning – värmekulvert

Skada på värmekulvert värderas till kostnaden för återställande inklusive kostnad för lokalisering och friläggning av skadestället samt återfyllning efter utförd reparation med avdrag för värdeminskning som är 5 procent av återställandekostnaden per påbörjat år, räknat från den dag som egendomen första gången togs i bruk, dock lägst 0,5 prisbasbelopp.

1.10.2.3 Begränsning – ytbeklädnad, installationer och andra byggnadsdelar

Skada på ytbeklädnad, installationer och andra byggnadsdelar värderas med avdrag enligt punkt 1.10.2.3.1
Detta gäller oberoende av värdeminskning för byggnaden.

För installationer gäller att varje föremål och ledningssystem bedöms för sig.
För ytbeklädnad gäller att varje rum eller annan naturlig avgränsning bedöms för sig. Vid skada på våtutrymme betraktas golv och väggar som en enhet. För andra byggnadsdelar gäller att varje del bedöms för sig.

1.10.2.3.1 Avskrivningsregler för ytbeklädnad, installationer samt andra föremål och byggnadsdelar

Föremål/Byggnadsdel (även utanför byggnad inom fastigheten)	**Antal år utan ålders-avdrag *)**	**Avdrag per påbörjat år därefter**
Installation för VVS och maskinell utrustning med mera - rörsystem, vattenradiator och sanitetsgods	15 år	5 %
- relinade rör	25 år från rörets ursprungsår	5 %
- separat varmvattenberedare	5 år	8 %
- luft/luftvärmepump inklusive kompressor	2 år	15 %
- andra värmepumpar inklusive kompressor och varmvattenberedare som ingår i värmepumpsenhet	4 år	10 %
- värmepanna	10 år	8 %
- solfångare, takvärme och värmeväxlare	5 år	8 %
- kylanläggning och komfortkyl	5 år	10 %
- kylbafflar och kylbatteri	10 år	8 %
- grundvattenpump och avloppspump	5 år	8 %
- korg och fästanordningar i hisschakt	25 år	5 %
- maskinell utrustning till hiss, exklusive kretskort och elektronik	10 år	8 %
- ventilationssystem exklusive motor och styrning	20 år	5 %
- motor och styrning till ventilationssystem	5 år	8 %
- el-ledning, strömbrytare och el-uttag, exkl. el-slingor i golv och el-radiator	25 år	5 %
- el-central och styrskåp	10 år	8 %
- el-slingor i golv och elradiator	5 år	8 %
- armatur, ledning för tele och larm, ledning och utrustning för datoruppkoppling, kabel-TV samt parabol och TV-antenn	5 år	8 %
- hushållsmaskin och spis i bostadslägenhet samt maskinell utrustning i tvättstuga/gemensamhetsutrymme i bostadshus	2 år	10 %
- vindkraftverk och komponenter till sådant värderas i enlighet med punkt 1.10.6.7		
- andra installationer för VVS och annan maskinell utrustning med mera än angivna ovan samt kretskort och elektronik	5 år	10 %
Markis och persienn	5 år	8 %
Köksinredning, garderober och badrumsinredning som inte är sanitetsgods eller maskinell utrustning	20 år	5 %
Dörrar, portar och fönster inklusive lås och beslag	15 år	5 %
Fasad - träpanel, plåt, tegel och puts	25 år	5 %
- annan fasadbeklädnad, till exempel målning	5 år	8 %
Väggbeklädnad inomhus, exklusive våtrum - keramiska plattor, natursten och sjösten	15 år	5 %
- målning, tapeter och annat material	5 år	8 %

Golvbeklädnad exklusive våtrum - trä- och parkettgolv av massivt trä	20 år	5 %
- slipning och ytbehandling av massivt trä- och parkettgolv	10 år	10 %
- linoleum och lamellparkett	10 år	5 %
- keramiska plattor, natursten och sjösten	15 år	5 %
- textil, laminat och plast	5 år	10 %
- annat material	10 år	10 %
Våtrumsbeklädnad inklusive tätskikt - keramiska plattor, natursten och sjösten	10 år	5 %
- trådsvetsad golv- och väggmatta	5 år	8 %
- andra material och utförande samt målning	2 år	10 %
Takbeläggning - papp, plast och gummi (även som underlag)	5 år	8 %
- tegel, betongplattor och koppar	25 år	5 %
- plåt och annan beklädnad	20 år	5 %
Skorsten och rökkanal - stål och plåt	5 år	8 %
- annat material	20 år	2 %
Murade värmeinstallationer (kakelugn och öppen spis)	20 år	2 %
Annan ytbeklädnad, installation och byggnadsdel med mera som inte finns uppräknad i tabellen ovan	Den första fjärdedelen av beräknad livslängd	Aktuell procentsats beräknad efter rak avskrivning av den återstående livslängden

**Räknat från den tidpunkt då föremålet/byggnadsdelen första gången togs i bruk som ny. Avdrag för värdeminskning är begränsat till 80 procent för egendom som före skadan var i funktionsdugligt skick och normalt underhållen, se punkt 1.10.1.2.*

1.10.2.4 Merkostnad till följd av myndighetsbeslut och byggnads/-byggnadsdels kulturhistoriska värde eller konstnärliga utsmyckning

1.10.2.4.1 Merkostnad till följd av myndighetsbeslut

Försäkringen gäller även för merkostnad som föranleds av att skadad byggnad enligt myndighetsbeslut eller för byggnad gällande normer i något hänseende måste ges annan konstruktion eller utförande än före skadan. Det innebär att ersättning inte lämnas för merkostnader som enbart hänförs till branschregler.

Ersättningsbar merkostnad enligt detta villkor avser anpassning till gällande

- **energihushållningsnormer**
- **normer avseende krav på tillgänglighet vid funktionsnedsättningar**
- **brandskyddsnormer**
- **krav på sophantering, skyddsrum eller arbetsmiljö enligt byggnads-stadgan och föreskrifter utfärdade med stöd av svensk byggnorm.**

Undantag

Försäkringen gäller inte för kostnad

- **för föreläggande som utfärdats före skadan**
- **avseende ny konstruktion eller utförande som enbart beror på ändrade branschregler**
- **föranledd av arkeologiska undersökningar**
- **som uppkommer till följd av att högre krav efter skadan ställs på funktionen hos anläggning eller maskinell utrustning för industriell process som bedrivs i byggnaden**
- **som uppkommer på förstariskförsäkrad byggnad.**

1.10.2.4.2 Merkostnad till följd av byggnads/byggnadsdels kulturhistoriska värde eller konstnärliga utsmyckning

Försäkringen gäller även för merkostnad som föranleds av att skadad byggnad/byggnadsdel med kulturhistoriskt värde eller konstnärlig utsmyckning måste återställas i samma utförande, avseende metoder och material, som före skadan.

Egendom som avses här ska vara dokumenterad, till exempel genom särskild inventarieförteckning, foto eller liknande. Dokumentationen ska förvaras så att den inte förstörs i samband med att ifrågavarande egendom skadas.

Undantag

Försäkringen gäller inte för kostnad

- **föranledd av arkeologiska undersökningar**
- **som uppkommer till följd av att högre krav ställs efter skadan på funktionen hos byggnaden/föremålet**
- **som uppkommer på förstariskförsäkrad byggnad**
- **för konsultation, rådgivning eller utlåtande av antikvarie eller liknande expert.**

1.10.2.4.3 Försäkrads skyldigheter avseende myndighetsbeslut och byggnads/byggnadsdels kulturhistoriska värde eller konstnärliga utsmyckning

Utöver vad som framgår i Allmänna Avtalsbestämmelser punkt 10.1 gäller att den försäkrade är skyldig att följa Berkleys anvisningar och på Berkleys bekostnad vidta erforderliga åtgärder i ärendet, såsom att söka dispens och överklaga beslut i det fall uppfyllande av beslut eller norm måste bedömas medföra oskäliga och ej befogade kostnader för den försäkrade. Följs inte anvisningarna, är den försäkrade inte berättigad till ersättning för kostnad som uppstår härigenom.

1.10.2.4.4 Högsta ersättning avseende myndighetsbeslut och byggnads/byggnadsdels kulturhistoriska värde eller konstnärliga utsmyckning

För kostnad som kan ersättas enligt punkterna 1.10.2.4.1 eller 1.10.2.4.2 gäller att högsta ersättning som kan lämnas per skadetillfälle anges i punkt 1.5.2.1, Fribelopp eller annat belopp angivet i försäkringsbrevet.

1.10.3 Annan byggnad uppförs eller anskaffas av försäkrad

Om försäkrad inom två år, efter medgivande av panträttshavare, uppför eller anskaffar annan byggnad inom samma land som den skadade byggnaden finns, för samma eller liknande ändamål, värderas skada till uppförande- eller anskaffningskostnaden, dock högst till kostnaden som om återställande skulle ske och därmed värderas enligt punkt 1.10.1 och 1.10.2. Avdrag görs i så fall för ökning i värde genom ändrad ändamålsenlighet, dock inte för ändrad belägenhet.

1.10.4 Byggnad som inte återställs och annan byggnad uppförs inte och anskaffas inte

Återställs inte den skadade byggnaden eller uppförs eller anskaffas inte annan byggnad för samma ändamål inom två år, värderas skadan till skillnaden mellan byggnadens ekonomiska värde omedelbart före och omedelbart efter skadan, dock högst till återställandekostnaden enligt punkt 1.10.1 och 1.10.2.

1.10.5 Restvärde vid hinder på grund av lag eller myndighets föreskrift

Om återställande av byggnad hindras på grund av lag eller myndighets föreskrift, är den försäkrade även berättigad till ersättning restvärdeersättning för vad kvarvarande delar därigenom förlorat i värde.
Den försäkrade är skyldig att följa Berkleys anvisningar och på Berkleys bekostnad vidta nödvändiga åtgärder, såsom att söka dispens eller överklaga beslut.
Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår genom att kvarvarande delar av byggnad inte kan användas.

1.10.6 Värdering av skada på maskinerier och fastighetsinventarier som återställs

Vid återställande av skadade maskinerier eller fastighetsinventarier värderas skadan, med beaktande av bestämmelserna i punkt 1.10.1, till kostnaden för att utan dröjsmål återställa skadat föremål med samma eller likvärdigt utförande, på ett rationellt och modernt sätt vad avser metoder och material. Återställandet måste påbörjas snarast och vara fullgjort senast inom två år från skadedagen. Merkostnader på grund av beslut, krav eller normer från myndighet avseende konstruktion, utförande, användning eller liknande ersätts inte.

Utökas i samband med återställandet skadat föremåls avkastningsförmåga, reduceras skadeersättningen med värdet av den vinstökning som kan beräknas uppkomma inom två år från det att återställandet är fullgjort.
För vinstökning understigande 1 000 000 SEK görs ingen reducering.

1.10.6.1 Begränsning

Om skadat föremål vid skadetillfället har ett tekniskt värde som är lägre än halva nyanskaffningsvärdet värderas skadan högst till föremålets tekniska värde.

Vid värdering av maskinerier och fastighetsinventarier bedöms varje avskiljbar och utbytbar enhet var för sig.

För egendom som anges i punkt 1.10.6.1.1- 1.10.6.7 värderas skada med avdrag, som anges för respektive typ av egendom, från återställandekostnaden enligt ovan.

1.10.6.1.1. Avskrivning vissa maskinerier och fastighetsinventarier

Föremål - tabellen gäller inte för föremål som säskilt anges i punkt 1.10.6.2–1.10.6.7	**Tid utan ålders avdrag *)**	**Avdrag per påbörjad tidsperiod därefter**
Dator och mobiltelefon	6 månader	> 6 månader 12 mån. = 20 % > 12 månader 18 mån. = 40 % > 18 månader 36 mån. = 60 % > 36 mån. = 80 %
	Tid utan ålders avdrag *)	**Avdrag per påbörjat år därefter**
Handverktyg och redskap som inte är el-, tryckluft- eller motordrivna då enskilt föremåls nyanskaffningsvärde understiger 50 000 SEK	2 år	10 %
Eldrivna verktyg, redskap och maskiner då enskilt föremåls nyanskaffningsvärde understiger 50 000 SEK	1 år	20 %
Elektrisk motor och omformare	8 år	5 %
Generator och transformator	10 år	4 %
Laserrör och laserhuvuden	1 år	15 %
Kyl- och fryskompressor	3 år	10 %
Ställning, container och bod	5 år	10 %
Duk i plasthall och tält	1 år	15 %

**) Räknat från den tidpunkt då föremålet första gången togs i bruk som ny. Avdrag för värdeminskning är begränsat till 80 procent för egendom som före skadan var i funktionsdugligt skick och normalt underhållen, se punkt 1.10.1.2*

1.10.6.2 Motordrivna fordon, borrigg med mera

Är motordrivna fordon försäkrade enligt detta villkor gäller följande. Skada på motordrivna fordon (motorfordon, traktor, motorredskap och terrängfordon) och släpfordon till dessa samt skogsmaskin (till exempel processor eller fällare) och borrigg värderas till högst egendomens marknadsvärde.

1.10.6.3 Modeller, formar, mönster och utbytbara verktyg

Skada på modeller, formar, mönster samt utbytbara verktyg värderas till högst egendomens tekniska värde. Inaktuella föremål värderas dock till högst 20 procent av återställandekostnaden.

1.10.6.4 Murverk, inmurning och infordring

Skada på murverk, inmurning och infordring värderas till högst egendomens tekniska värde.

1.10.6.5 Förbrukningsmaterial och slitageutsatta delar

Skada på slitageutsatta delar till förbränningsmotor, till exempel cylinderfoder, kolv, lager och cylinderblock utan lösa foder, värderas med avdrag för värdeminskning. Avdrag för värdeminskning görs med 15 procent av delarnas återställandekostnad per påbörjat år, räknat från den dag som motorn första gången togs i bruk eller senast renoverades. Procentsatsen för den årliga avskrivningen är grundad på en årlig drifttid av 1 200–1 500 timmar. Avviker den årliga drifttiden väsentligt härifrån, ska hänsyn tas till detta genom att procentsatsen ökas eller minskas.

Skada på annat förbrukningsmaterial och andra slitdelar, än till förbränningsmotor, till exempel bränsle, drivmedel, smörjmedel, dukar, däck, slangar, filtar, filter, linor, viror, packningar, remmar, kedjor, stenar, larvband, transportband, transportplåtar och valsbeklädnad, värderas till högst egendomens tekniska värde.

1.10.6.6 Egen bekostad fast inredning

Skada på egen bekostad fast inredning värderas enligt tillämpliga regler i punkt 1.10.1–1.10.2.

1.10.6.7 Vindkraftverk

Skada på vindkraftverk värderas enligt nedan.

Föremål	Tid utan ålders-avdrag *)	Avdrag per påbörjat år därefter *)
Växellåda	2 år	10 %
Generator	5 år	10 %
Vingar	5 år	10 %
Elmotor	5 år	10 %
Hydraulik	5 år	10 %
Drivaxlar och transmission	5 år	10 %
Torn, inklusive fundament	10 år	5 %
Lager i och utanför komponenter och enheter enligt ovan	2 år	15 %
Elektriska komponenter, kablar och andra föremål i vindkraftverk som inte upptas i denna tabell	10 år	5 %

**) Räknat från den tidpunkt då föremålet första gången togs i bruk som ny av den försäkrade. Om den försäkrade anskaffat föremålet begagnat räknas åldersavdrag från den tidpunkt då föremålet första gången togs i bruk, som ny.*

Om den försäkrade anskaffat föremålet som renoverad utbytesdel tillämpas inte kolumnen "Tid utan åldersavdrag".

Avdrag görs I sådant fall med aktuell procentenhet enligt höger kolumn i tabellen ovan, med början då föremålet första gången togs i bruk i försäkrads anläggning..

Avdrag för värdeminskning är begränsat till 80 procent för egendom som före skadan var i funktionsdugligt skick och normalt underhållen, se punkt 1.10.1.2

1.10.7 Maskinerier och fastighetsinventarier som inte återställs

Återställs inte den skadade egendomen av försäkrad inom två år värderas skadan till skillnaden mellan egendomens ekonomiska värde omedelbart före och efter skadan.

Nedanstående föremål värderas dock enligt reglerna i punkt 1.10.6 ovan oavsett om återställande sker eller inte

- **dator och mobiltelefon**
- **handverktyg och redskap som inte är el-, tryckluft- eller motordrivna då enskilt föremåls nyanskaffningsvärde understiger 50 000 SEK**
- **eldrivna verktyg, redskap och maskiner då enskilt föremåls nyanskaffningsvärde understiger 50 000 SEK.**

1.10.8 Värdering av varor

Skada på varor värderas enligt nedan efter avdrag för eventuellt restvärde.
Vid värdering av skadade varor enligt nedan som innefattar täckningsbidrag, ska samordning av sådan värdering göras med värdering av skada som ersätts av avbrottsförsäkring så att kostnader och vinst inte ersätts från bägge momenten.

1.10.8.1 Varor anskaffade för försäljning

Varor som den försäkrade har anskaffat för försäljning värderas till vad det vid skadetillfället skulle ha kostat att ersätta dem med nya varor av samma slag. Om återanskaffning av varor av samma slag sker inom skälig tid* efter skadetillfället, beaktas vid skadevärderingen ändrade kostnader på grund av prisändring.

Om återanskaffning av varor av samma slag inte sker inom skälig tid* efter skadetillfället, avräknas inbesparade anskaffnings- och försäljningskostnader, till exempel transportkostnader och hanteringskostnader.

**Med skälig tid avses här den tid som, utan dröjsmål, åtgår för att anskaffa varor av samma slag åter till försäkrads försäkringsställe eller till annan permanent eller provisorisk plats där verksamheten kan bedrivas, dock längst två år.*
Varor som före skadan har ett lägre värde än anskaffningsvärdet vid skadetillfället på grund av inkurans eller annan omständighet värderas högst till varornas ekonomiska värde omedelbart före skadan, dock högst till den försäkrades faktiska inköpspris för de skadade varorna.

1.10.8.2 Varor som den försäkrade tillverkat

Varor som den försäkrade tillverkat eller har haft under tillverkning värderas till tillverkningskostnaderna direkt material, materialomkostnader, direkt arbetslön, tillverkningsomkostnader och administrationskostnader vid skadetillfället, dock högst till det pris för vilket egendomen då hade kunnat säljas.

Varor som före skadan har ett lägre värde än det högsta värdet enligt föregående stycke på grund av inkurans eller annan omständighet värderas högst till varornas ekonomiska värde omedelbart före skadan, dock högst till den försäkrades faktiska tillverkningskostnad för de skadade varorna.

1.10.8.3 Varor som är sålda och färdiga för leverans

Varor sålda och färdiga för leverans värderas i den mån leverans inte kan fullgöras med andra varor till det avtalade försäljningspriset, minskat med inbesparade kostnader.

1.10.9 Ritningar, arkivhandlingar, datainformation och programlicenser

Skada på ritningar, arkivhandlingar, datainformation och programlicenser värderas till de normala kostnader som inom två år läggs ned för att återställa den information som är nödvändig för försäkrad rörelses fortsatta verksamhet.

1.10.9.1 Datainformation

Med normala kostnader avseende datainformation avses kostnader för

- **återställande av data från säkerhetskopior, inbegripet manuell inmatning av data där sådan erfordras**
- **återställande av system-, standard- och applikationsprogram från säkerhetskopia, dock beaktas inte de kostnader som**
    - avser avlägsnande av programfel eller ändringar av program när program återställs eller ersätts
    - orsakats av att information inte kan återskapas
    - avser rättning av felaktiga av användare manuellt registrerade data
    - avser merkostnad genom arbete på övertid.

1.10.9.2 Programlicenser

Med normala kostnader avseende programlicenser avses kostnader för ny programlicensavgift om försäkrad enligt användaravtal med leverantör/konstruktör åtagit sig att svara för förlorat hårdvarulås.

1.10.9.3 Ritningar och andra arkivhandlingar

Med normala kostnader avseende ritningar och andra arkivhandlingar såsom register, kartotek och dylikt, som vid skada inte kan rekonstrueras utan anlitande av särskild expertis, avses kostnader för återställande från mikrofilm eller annan kopia. Om mikrofilm eller annan kopia inte finns eller har blivit obrukbar i samband med den skada som ska värderas, lämnas ingen ersättning.

1.10.10 Pengar och värdehandlingar

För pengar och värdehandlingar som inte kan återställas värderas skada till kontantvärdet vid skadetillfället. För övriga värdehandlingar värderas skada till de normala kostnader som inom två år läggs ned på återställandet.

1.10.11 Kunders eller annans egendom

Skada värderas efter de regler som gäller för den objekttyp egendomen skulle ha tillhört om den varit försäkrads, till exempel maskinerier eller varor. I skadevärderingen ska även inräknas nedlagt arbete som utförts av försäkrad på skadad egendom som tillhör kund. Beträffande värdering av eget arbete, se inledningen av punkt 1.10.

1.10.12 Arbetstagares egendom

Skada på arbetstagares egendom som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt kollektivavtalets regler. Arbetstagares egendom i övrigt värderas enligt arbetstagarens villkor för hemförsäkring.

1.10.13 Trädgård, tomt och markanläggning

Skada värderas till vad det kostar att återställa trädgård och tomt.
Vid nyplantering av buskar, träd och blommor, lämnas ersättning endast för plantor som normalt saluförs som standardvara i handelsträdgård i det land där skada inträffat. Skada på markanläggning värderas lika som för maskinerier och fastighetsinventarier.
Skada på ledningar och installationer utanför byggnad, inom fastigheten, värderas enligt tillämpliga regler i punkt 1.10.1–1.10.2.

1.10.14 Lös egendom

I det fall försäkrad egendom inte är angiven med objekttyp eller tillhör annan än försäkrad värderas skada efter de regler som gäller för den objekttyp egendomen tillhör enligt definitionerna för objekttyp, till exempel maskinerier eller varor.

1.11 ERSÄTTNINGSREGLER

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast lämna ersättning för liden skada, även om försäkringsbeloppet är högre.

1.11.1 Skadeersättning

Ersättning ska beräknas enligt följande

- **ersättningsbar skadekostnad värderad enligt punkt 1.10**
- **röjningskostnad enligt punkt 1.9**
- **räddningskostnad enligt Allmänna avtalsbestämmelser, punkt 8.3**

med avdrag för

- **självrisk enligt punkt 1.12**

I förekommande fall görs reducering

- **på grund av underförsäkring eller otillräckligt kalkylbelopp enligt punkt 1.11.2**
- **avseende skadekostnad som överstiger förstariskbelopp eller angiven högsta ersättning**
- **på grund av brott mot Upplysningsplikt och Riskökning enligt Allmänna avtalsbestämmelser, punkt 4.**

Till sist görs nedsättning om säkerhetsföreskrift inte följts.

1.11.2 Försäkringsformer Försäkringsbelopp Underförsäkring

För byggnad gäller helvärdesförsäkring, fullvärdesförsäkring eller förstariskförsäkring. Om inte annat anges i försäkringsbrevet gäller att byggnad är helvärdesförsäkrad.
För maskinerier och varor gäller helvärdesförsäkring om inte annat anges i försäkringsbrevet.
För övriga objekttyper gäller förstariskförsäkring.

Är försäkringsbeloppet gemensamt för flera objekttyper men lägre än objekttypernas sammanlagda värde enligt bestämmelserna för respektive objekttyp, ersätts vid skada endast så stor del av skadan som motsvarar förhållandet mellan försäkringsbeloppet och det gemensamma värdet som ska vara angivet för att full försäkring ska föreligga för aktuella objekttyper.

I det fall försäkrad egendom inte är angiven med objekttyp eller är angiven som lös egendom, gäller bestämmelserna för sådan egendom lika som för den objekttyp egendomen tillhör enligt definitionerna för objekttyp, till exempel maskinerier eller varor.

Om skadeersättningen reduceras på grund av bestämmelserna i punkt 1.11.2 ska

- **försäkringsbelopp eller kalkylbelopp räknas upp i den mån det är möjligt enligt bestämmelserna i punkt 1.6, Investerings- och prisändringsskydd, innan reducering görs**
- **motsvarande reducering göras på räddningskostnader och röjningskostnader.**

1.11.2.1 Helvärdesförsäkring

Vid helvärdesförsäkring ersätts uppkommen skada i dess helhet intill försäkringsbeloppet med de begränsningar som framgår av punkt 1.10, Skadevärderingsregler, och andra bestämmelser i villkoren samt försäkringshandlingar i övrigt, under förutsättning att full försäkring föreligger.
Full försäkring vid helvärdesförsäkring föreligger om försäkringsbeloppet motsvarar minst belopp enligt nedan.

1.11.2.1.1 Byggnad och maskinerier

Full försäkring

För byggnad och maskinerier ska försäkringsbeloppet motsvara byggnadens respektive maskineriernas nyanskaffningsvärde för att full försäkring ska föreligga. Om nyanskaffningsvärdet ökar under försäkringstiden, mer än vad som ryms inom punkt 1.6, Investerings- och prisändringsskydd, ska försäkringstagaren meddela höjning av försäkringsbeloppet till Berkleys så att försäkringsbeloppet motsvarar nyanskaffningsvärdet.

För maskinerier gäller dessutom att det i försäkringsbeloppet ska ingå samtliga maskinerier i den försäkrade rörelsen, inklusive maskinerier som den försäkrade ansvarar för eller har åtagit sig att försäkra, till exempel hyrd, leasad eller lånad egendom.

Underförsäkring

Föreligger inte full försäkring innebär det att underförsäkring föreligger.
Vid underförsäkring ersätts vid skada endast så stor del av skadan som motsvarar förhållandet mellan försäkringsbeloppet och nyanskaffningsvärdet.

1.11.2.1.2 Varor

Full försäkring

För varor ska försäkringsbeloppet motsvara varornas högsta värde under försäkringstiden avseende samtliga varor i den försäkrade rörelsen, inklusive varor som den försäkrade ansvarar för. Detta värde ska för varor

- **som den försäkrade anskaffat för försäljning, motsvara vad det kostar att anskaffa dem som nya**
- **som den försäkrade tillverkat eller har under tillverkning, motsvara tillverkningskostnaderna, det vill säga direkt material, material-omkostnader, direkt arbetslön, tillverkningsomkostnader och administrationskostnader**
- **som är sålda och färdiga för leverans, motsvara i den mån leverans inte kan fullgöras med andra varor till det avtalade försäljningspriset, minskat med inbesparade kostnader.**

Underförsäkring

Föreligger inte full försäkring innebär det att underförsäkring föreligger.
Vid underförsäkring ersätts vid skada endast så stor del av skadan som motsvarar förhållandet mellan försäkringsbeloppet och det högsta värdet som borde ha varit uppgivet som försäkringsbelopp enligt föregående stycke.

1.11.3 Fullvärdesförsäkring

Anges det i försäkringsbrevet att egendom är fullvärdesförsäkrad ersätts uppkommen skada i dess helhet med de begränsningar som framgår av punkt 1.10, Skadevärderingsregler, och andra bestämmelser i villkoren samt försäkringshandlingar i övrigt.

1.11.3.1 Byggnad Nybyggnad, ombyggnad eller tillbyggnad

Vid fullvärdesförsäkring avseende byggnad gäller att premien är beräknad med utgångspunkt från byggnadsbeskrivning och andra uppgifter som försäkrings-tagaren lämnat. Försäkringstagaren ska därför förutom att lämna rätt uppgifter inför tecknandet av försäkringen underrätta Berkley vid nybyggnad, ombyggnad eller tillbyggnad utöver vad som inom försäkringstiden ryms inom punkt 1.6, Investerings- och prisändringsskydd.

Försummar försäkringstagaren detta, ersätts endast så stor del av skada som motsvarar förhållandet mellan erlagd premie för den aktuella byggnaden och den premie som rätteligen skulle ha erlagts för denna byggnad. Se även bestämmelserna om Upplysningsplikt och riskökning i Allmänna avtalsbestämmelser, punkt 4.

1.11.3.2 Annan egendom än byggnad

Vid fullvärdesförsäkring avseende annan egendom än byggnad gäller följande.

- **Om det i försäkringsbrevet är angivet ett högsta ersättningsbelopp i kombination med fullvärde, gäller samma regler som för förstariskförsäkring.**
- **Om det i försäkringsbrevet inte är angivet ett högsta ersättningsbelopp i kombination med fullvärde och de premiegrundande uppgifterna som lämnats av försäkringstagaren är fel och därmed lett till en lägre premie, ersätts endast så stor del av skada som motsvarar förhållandet mellan erlagd premie för den aktuella egendomen och den premie som rätteligen skulle ha erlagts för denna egendom. Se även bestämmelserna om Upplysningsplikt och riskökning i Allmänna avtalsbestämmelser, punkt 4.**

1.11.3.3 Förstariskförsäkring

Vid förstarisk/förstariskförsäkring utgörs försäkringsbeloppet av ett avtalat förstariskbelopp.

Vid förstariskförsäkring ersätts uppkommen skada, inklusive räddningskostnader och röjningskostnader, intill försäkringsbeloppet med de begränsningar som framgår av punkt 1.10, Skadevärderingsregler, och andra bestämmelser i villkoren samt försäkringshandlingar i övrigt.

1.12 SJÄLVRISK

Vid varje skadetillfälle dras från beräknad skadekostnad enligt punkt 1.10, röjningskostnad enligt punkt 1.9 och räddningskostnad enligt Allmänna avtalsbestämmelser, punkt 8, ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

Lägsta självrisk för försäkringen anges i försäkringsbrevet (grundsjälvrisk).

För vissa typer av skador kan en särskild självrisk gälla, vilket i så fall framgår i respektive villkorspunkt, i särskilt villkor eller i försäkringsbrevet.
Är den valda grundsjälvrisken högre än vad den särskilda självrisken utgörs av, gäller den högre grundsjälvrisken.

De självrisker som uttrycks i basbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

Avser försäkringen flera fastigheter enligt fastighetsregistret tillämpas en självrisk för varje fastighet. Ligger flera fastigheter inom samma kvarter tillämpas dock endast en självrisk för dessa.

1.13 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Reglerna om tillämpning med mera avseende säkerhetsföreskrifterna framgår av Allmänna avtalsbestämmelser, punkt 6.

1.13.1 Generella regler

1.13.1.1 Av Berkley meddelade föreskrifter

Den försäkrade ska utöver angivna föreskrifter i detta villkor följa

- **de föreskrifter som anges i försäkringsbrevet och i övriga försäkringshandlingar, till exempel besiktningsprotokoll**
- **de föreskrifter som anges i Allmänna avtalsbestämmelser, eller i särskilt villkor.**

1.13.1.2 Övriga föreskrifter

Den försäkrade ska utöver i punkt 1.13.1.1 angivna föreskrifter även följa

- **de föreskrifter som meddelas av tillverkare, leverantör, uppdragsgivare, besiktningsman eller motsvarande, i syfte att förhindra eller begränsa skada**
- **de föreskrifter som i syfte att förhindra eller begränsa skada utgivits av tillämplig branschorganisation**
- **de föreskrifter med tillämpningsföreskrifter som i syfte att förhindra eller begränsa skada meddelas i lag, förordning eller i myndighets föreskrift om till exempel**
    - brandfarliga och explosiva varor i lag (2010:1011) och förordning (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor
    - elektrisk starkströmsanläggning i elsäkerhetsförordning (2017:218) om elektrisk materiel
- **arbetsmiljöverkets föreskrifter som är tillämpliga i den försäkrade verksamheten**
- **övriga lagar och förordningar eller myndighets föreskrifter som är tillämpliga i den försäkrade verksamheten.**

1.13.1.3 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Reglerna om påföljd och minskning av skadeersättning då säkerhetsföreskrift inte har följts, gäller för sammanlagd ersättning från egendoms-, avbrotts-, extrakostnads-, merkostnads- och hyresförlustförsäkring.

1.13.1.3.1 Huvudregel

Har den försäkrade försummat att följa en säkerhetsföreskrift betalas ersättning från försäkringen endast i den utsträckning det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften hade följts.

Om den försäkrade kan göra antagligt att skadan delvis skulle ha inträffat oavsett om säkerhetsföreskriften hade följts kan ersättning lämnas för denna del.

Om inte annat anges vid respektive säkerhetsföreskrift gäller huvudregeln.

1.13.2 Säkerhetsföreskrifter för vissa objekt, samtliga skadehändelser

1.13.2.1 Datorer, datamedia, datainformation och programlicenser

1.13.2.1.1 Datormiljö

Datoranläggning och maskinutrymme ska vara försedd med tillförlitlig och nödvändig kraftförsörjning samt sådan utrustning som skyddar mot skada genom åskslag, strömavbrott eller variationer i nätspänningen.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln
Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 20 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.2.1.2 Förvaring av originalprogram

Originalexemplar av programvara ska förvaras på sådant sätt att inte exemplaret och installerade program kan skadas eller förloras vid samma skadetillfälle.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln
Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 20 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.2.1.3 Förvaring av bevis på nyttjanderätt

Licensbevis ska förvaras på sådant sätt att licensen och installerade program inte kan skadas eller förloras vid samma tillfälle.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln
Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 20 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.2.1.4 Rutiner för säkerhetskopia

Säkerhetskopia ska framställas dagligen under arbetsdag eller med den högre frekvens som vanligen tillämpas inom den försäkrades verksamhetsområde. Säkerhetskopia ska vara aktuell, komplett och funktionsduglig.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – huvudregeln
Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften tillämpas huvudregeln.

1.13.2.1.5 Förvaring av säkerhetskopia

Säkerhetskopia ska förvaras skild från originalet på ett sådant sätt att kopian och originalet inte kan skadas eller förloras vid samma skadetillfälle.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – huvudregeln
Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften tillämpas huvudregeln.

1.13.2.1.6 Programvara försedd med hårdvarulås

Hårdvarulåset ska förvaras på sådant sätt att datorn och hårdvarulåset inte kan skadas eller förloras vid samma skadetillfälle.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 20 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.2.2 Byggnad eller lokal som inte är i bruk

För att förhindra eller begränsa skada på byggnad eller del av denna, som inte är i bruk, ska byggnaden eller lokalen stå under regelbunden, och efter omständigheterna lämplig, tillsyn. Befintliga installationer som innehåller vatten ska vara tömda och avstängda.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 20 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.3 Säkerhetsföreskrifter Brandförsäkring

1.13.3.1 Revisionsbesiktning av elektrisk starkströmsanläggning

Elektrisk starkströmsanläggning ska på försäkringstagarens bekostnad revisionsbesiktigas i den omfattning som föreskrivs av Brandskyddsföreningens Elektriska nämnd, se www.elektriskanamnden.nu, eller av Berkley.

Elektrisk starkströmsanläggning är enligt gällande statliga föreskrifter varje elanläggning för sådan spänning, strömstyrka eller frekvens som kan vara farlig för person eller egendom.

Revisionsbesiktning ska enligt överenskommelse mellan försäkringsbolagen, handhas av Svenska Brandskyddsföreningens Elektriska Nämnd (EN), genom av nämnden auktoriserad besiktningsingenjör.

Försäkrad ska uppvisa intyg om revisionsbesiktning på begäran av Berkley.

Vid revisionsbesiktningen påtalade fel och brister ska av behörig person rättas till inom den tid som anges i besiktningsingenjörens revisionsbesiktningsprotokoll.

Den första revisionsbesiktningen ska utföras inom ett år efter det att hela anläggningen blivit besiktningspliktig. Därefter ska revisionsbesiktning normalt ske vart tredje kalenderår med högst 36 månader mellan besiktningarna. Annan besiktningsfrekvens kan gälla.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 20 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.3.2 Brandsläckningsredskap, sprinkler och larmanordningar

Brandsläckningsredskap, sprinkler och larmanordningar ska finnas i den utsträckning som anges av kommunen genom bygglov eller räddningstjänsten, i brandskyddsdokumentation eller av Berkley.

Permanenta lastnings- och lossningsplatser ska vara försedda med handbrandsläckningsredskap.

Samtliga föreskrivna skyddsanordningar ska vara i funktion. Exempelvis ska

- **brandsläckare vara fylld och fungerande**
- **brandlarm ska vara i drift, aktiverat och fungerande, samt uppfylla säkerhetsföreskrifterna i särskilt villkor Brandlarmanläggning, S 10, och SBF:s regler för brandlarm (SBF 110). Med ändring av SBF 110 punkt 5.3.5 ska larm överföras direkt till räddningstjänsten eller till en enligt SSF 136 certifierad larmcentral. Ingen larmlagring får förekomma**
- **sprinklersystem ska vara i drift, aktiverat och fungerande, samt uppfylla säkerhetsföreskrifterna i särskilt villkor Vattensprinkleranläggning, S 11, och SBF:s regler för automatiskt vattensprinklersystem (SBF 120).**

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 20 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.3.3 Branddörrar och annan sektionering

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering ska vara stängd eller vara uppställd med anordning som stänger dörren, brandluckan eller sektioneringen vid rökutveckling.

Genomföringar och andra öppningar i brandsektionering ska vara tätade med typgodkända brandtätningsmetoder så att de motsvarar väggens brandmotståndsklass.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 20 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.3.4 Uppvärmningsanordningar

Brännbart material ska hållas på nödvändigt avstånd från heta ytor på eldstäder och rökkanaler eller skyddas med isolering mot överhettning.

Varmluftspanna, byggtork och annan flyttbar anordning för uppvärmning med fast, flytande eller gasformigt bränsle ska vara av typ som godkänts av Sveriges Tekniska Forskningsinstitut eller annan behörig instans.

Flyttbar elvärmeapparat ska vara utförd enligt gällande EU-direktiv CE-märkt.

Flyttbara uppvärmningsanordningar får inte användas i brand- eller explosionsfarliga utrymmen.

Byggtork får användas för uppvärmning av byggnad endast i samband med byggnads- och anläggningsarbete.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 20 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.3.5 Batteriladdning

Vid laddning av batteri för drivning av fordon och mobila maskiner ska Arbetsmiljöverkets föreskrifter angående blybatterier AFS 1988:4 och Svensk Standard SS-EN 62485-3 följas.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 20 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.3.6 Brännbart material förvarat utomhus

På annan tid än under normal arbets- och öppettid får inte emballage, varor, avfall eller annat brännbart material, förvaras på öppen, olåst lastkaj eller på annan plats utomhus, t.ex. öppen, olåst container/sopkärl inom sex meter från byggnad eller skärmtak.

För bostadshus gäller att emballage, avfall eller annat brännbart inte får förvaras inom sex meter från byggnad eller skärmtak.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 20 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.3.7 Tobaksrökning

Tobaksrökning får endast ske på av den försäkrade särskild för ändamålet anvisad plats och i enlighet med gällande lagstiftning.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 20 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.3.8 Förbränningsmotordrivet fordon

Förbränningsmotordrivet fordon (motorfordon, traktor, motorredskap och terrängmotorfordon) får i för arbetet nödvändig omfattning föras in eller användas i lokal eller upplag under förutsättning att

- **fyllning, tömning eller byte av bränslebehållare samt laddning av batteri sker på ett betryggande sätt och på plats avskild från lokalen eller upplaget i övrigt,** *forts.*

- **permanenta lastnings- och lossningsplatser försetts med handbrandsläckningsredskap**
- **fordonet är försett med batterifrånskiljare och är spänningslöst då det inte används**
- **fordonet är försett med helautomatisk släckanläggning enligt SBF 127 då omgivande miljö är brand-/explosionsfarlig eller innehåller lättantändligt brännbart material samt att Berkley har lämnat medgivande till detta.**

Förbränningsmotordrivet fordon får inte utan medgivande av Berkley garageras/ställas upp inom fabrikations- eller lagerlokal eller upplag.

För det fall Berkley lämnar ett medgivande sker detta i egenskap av försäkringsgivare avseende försäkrad egendom och/eller verksamhet. Ett medgivande från Berkley fråntar inte den försäkrade det fullständiga ansvaret för säkerheten i byggnader och verksamheter.

På förbränningsmotordrivna fordon som inte tillhör verksamheten, får reparationer eller service inte utföras inom försäkringslokal. Föreskriften gäller inte om den normala verksamheten i försäkringslokalen är reparation/service av motordrivna fordon.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 20 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.3.9 Speciella anordningar

Sådana anordningar där risk för överhettning föreligger, exempelvis bastuaggregat, trinettkök och kaffebryggare, ska vara försedd med timer som inte går att koppla ur.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 20 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.3.10 Brandfarliga heta arbeten

1.13.3.10.1 Allmänna säkerhetsföreskrifter

Dessa säkerhetsföreskrifter för heta arbeten gäller för tillfällig arbetsplats där heta arbeten utförs och fara för brand kan föreligga.

Säkerhetsregel 0 – Tillstånd

Den som avser att bedriva eller låta bedriva heta arbeten på tillfällig arbetsplats (till exempel ägare eller brukare av fastighet eller total- eller generalentreprenör) ska skriftligen utse en tillståndsansvarig som ska bedöma om arbetena medför fara för brand.

Om fara för brand bedöms föreligga, får heta arbeten utföras endast under förutsättning att den tillståndsansvarige utfärdar tillstånd för arbetena på Brandskyddsföreningen blankett: "Tillstånd/Kontrollista" för

- **heta arbeten eller motsvarande, som ska vara fullständigt ifylld**
- **under arbetenas utförande förvissar sig om att nedanstående säkerhetsregler följs.**

Den tillståndsansvarige får delegera sitt ansvar endast om den som utsett honom skriftligen medgivit detta.
Den tillståndsansvarige får inte utföra de heta arbetena.

Säkerhetsregel nr 1 – Behörighet

Den som ska utföra brandfarliga heta arbeten ska ha behörighet och erfarenhet av brandskydd. Detsamma gäller den som ska vara brandvakt.
Behörighetsutbildning ska vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och Brandskyddsföreningens utbildningskommitté för heta arbeten. Den som är utsedd att regelbundet vara tillståndsansvarig ska ha motsvarande utbildning och erfarenheter.

Säkerhetsregel nr 2 – Brandvakt

Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen även under arbetsrast under den tid som de heta arbetena utförs och under den efterbevakningstid minst en timme eller annan tid som den tillståndsansvarige angett i tillståndet. Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand upphört. Brandvakt krävs inte när den tillståndsansvarige bedömer att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt.

Säkerhetsregel nr 3 – Brandfarlig vara

För heta arbeten i utrymmen som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara, ska tillstånd inhämtas från den som är utsedd att vara föreståndare för hanteringen.

Säkerhetsregel nr 4 – Städning och vattning

Arbetsplatsen ska vara städad och vid behov vattnad.

Säkerhetsregel nr 5 – Brännbart material

Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska flyttas bort, skyddas genom övertäckning eller avskärmas.

Säkerhetsregel nr 6 – Dolda brännbara byggnadsdelar

Värmeledande konstruktioner och dolda brännbara byggnadsdelar ska undersökas med hänsyn till brandfaran, samt vid konstaterad brandfara skyddas och göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.

Säkerhetsregel nr 7 – Otätheter

Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara tätade och även kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

Säkerhetsregel nr 8 – Släckutrustning

Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning ska finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats. Här avses slang med vatten eller två certifierade hand-brandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233BC (minst 2 x 6 kg pulver).

Vid takläggning krävs:
Slang med vatten och två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitets-klass 34A 233BC (minst 2 x 6 kg pulver). Alternativt gäller tre certifierade handbrand-släckare med minsta effektivitetsklass 34A 233BC (minst 3 x 6 kg pulver).
Vid takläggningsarbeten krävs alltid att brytverktyg och handstrålkastare finns på arbetsplatsen.

Säkerhetsregel nr 9 – Svetsutrustning

Svetsutrustning ska vara felfri. Acetylenflaska ska vara försedd med bakslagsskydd. Svetsbrännare ska vara försedd med backventil för bränngas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel ska finnas.

Säkerhetsregel nr 10 – Larmning

Räddningstjänsten/brandkåren ska kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon ska finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll. Den som uppdras att larma ska känna till arbetsplatsens adress.

Säkerhetsregel nr 11 – Torkning, uppvärmning och upptining

Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning med gas, ska lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

Säkerhetsregel nr 12 – Torkning av underlag och applicering av tätskikt

Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300°C.

Säkerhetsregel nr 13 – Smältning av asfalt

Vid smältning av asfalt ska utrustningen ställas upp, hanteras och tillses enligt Brandskyddsföreningens ”Säkerhetsregler för smältning av asfalt vid arbeten på tak och balkonger”.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 30 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.4 Säkerhetsföreskrifter Skada genom vatten eller annan vätska

För att förhindra skada genom utströmning ska

- **invändig installation för regn- och smältvatten uppfylla de krav som ställs på avloppsledningar enligt Boverkets byggregler och gällande normer vid tidpunkten för uppförandet eller utbyte vid senare reparation eller renovering**
- **tätskikt i våtutrymme uppfylla de funktionskrav som uppställs enligt Boverkets byggregler och vara utförda enligt de branschregler och normer som är gällande vid tidpunkten för uppförandet eller reparationen eller renoveringen**
- **installation för vatten eller annan vätska vara utförd enligt de branschregler och normer som är gällande vid tidpunkten för uppförandet eller utbyte vid senare reparation eller renovering samt vara provad och godkänd i vedertagen ordning.**

För att förhindra att varor befintliga i källarlokal skadas, ska sådana varor vara uppallade minst 10 centimeter över golvet.
Se även punkt 1.13.5 Säkerhetsföreskrifter – Cistern och oljeskada.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 20 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.5 Säkerhetsföreskrifter – Inbrottsförsäkring

För inbrottsförsäkringen gäller att föreskrivna skyddskrav ska vara uppfyllda och att samtliga föreskrivna skyddsanordningar ska vara i funktion. Exempelvis ska

- **lås vara låsta**
- **reglar vara reglade**
- **larmanläggning vara aktiverad, i drift och fungerande.**
  För larmanläggning gäller säkerhetsföreskrifterna i särskilt villkor Inbrottslarmanläggning, S 4.

Säkerhetsföreskrifterna ställer krav bland annat på det fysiska inbrottsskyddet för försäkringslokal vilket beskrivs i särskilda villkor för inbrottsskyddsklasserna: Skyddsklass 1–3 (SFSK 1:1).

Vilken skyddsklass som gäller för försäkrads försäkringslokal framgår av försäkringsbrevet eller i särskilt försäkringsvillkor.
Om inte annat anges i försäkringsbrevet eller i särskilt villkor gäller skyddsklass 2.

Skyddskraven gäller såväl ingångs-, som utgångsvägar. Samtliga lokaler som direkt ansluter till varandra och som disponeras av försäkringstagaren anses som en och samma försäkringslokal.

Utöver säkerhetsföreskrifterna i punkt 1.13.5 gäller särskilda säkerhetsföreskrifter enligt särskilt villkor om sådant är åsatt försäkringen.

De säkerhetsföreskrifter som gäller för inbrottsförsäkringen gäller även vid utbrott.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – huvudregeln
Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften tillämpas huvudregeln.

1.13.5.1 Handhavande av, lås, kod, låskombination och nyckel

1.13.5.1.1 Nyckel, kod och låskombination till värdeskåp, kassa- och värdevalv

Nyckel, kod eller låskombination till värdeskåp, kassa- och värdevalv får inte förvaras på samma försäkringsställe som skåpet eller valvet. Sådan nyckel, kod och låskombination ska förvaras i låst

- **lokal på annan plats som uppfyller samma krav på inbrottsskydd som gäller för det försäkringsställe där stölden eller skadegörelsen sker**
- **bostad på försäkringsställe då den som haft hand om nyckeln, koden eller låskombinationen vistas där**
- **bostad på annan plats än försäkringsställe.**

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – huvudregeln
Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften tillämpas huvudregeln.

1.13.5.1.2 Nyckel, kod och låskombination till byggnad och försäkringslokal

Lås, kod, låskombination och nyckel ska omedelbart bytas eller ändras om det finns anledning att misstänka att någon obehörigen innehar nyckel eller har kännedom om koden eller låskombinationen.

Nyckeln, koden och låskombinationen till byggnad eller försäkringslokal ska handhas och förvaras på betryggande sätt. Den får till exempel inte vara märkt eller placerad så att den kan identifieras av obehörig. Den får inte heller förvaras på sådant sätt i försäkringslokalen att den är lätt tillgänglig för obehörig.
I nyckelskåp i anslutning till lokal får endast förvaras sådan nyckel, kod och låskombination som uteslutande passar till allmänt utrymme såsom pannrum, soprum, hissmaskinrum eller liknande, vilket är betryggande avskilt från annan lokal.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – huvudregeln
Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften tillämpas huvudregeln.

1.13.5.1.3 Förvaring av nyckel till byggnad och försäkringslokal ersättningsbelopp över 100 000 SEK

Om det i försäkringsbrevet framgår att högre belopp än 100 000 SEK kan ersättas för låsändringar, gäller att nyckel till byggnad och försäkringslokal ska förvaras i godkänt värdeskåp som minst motsvarar SS-EN 1143-1, Grade II eller SS-EN 1143-2, Grade D-III.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften tillämpas huvudregeln.

1.13.5.2 Pannrum, soprum, hissmaskinrum och liknande utrymme

För pannrum, soprum, hissmaskinrum och liknande gäller som särskild säkerhetsföreskrift att

- **dörr, port och lucka ska vara låsta, varvid nyckel inte får lämnas synlig i närheten av utrymmet eller märkt så att lås dit nyckeln går kan härledas**
- **öppningsbart fönster ska vara stängt och invändigt reglat**
- **om nyckel till utrymmet förvaras i nyckeltub/nyckelförvaringsenhet ska sådan vara låst och minst uppfylla kraven enligt Stöldskyddsföreningen, SSFN 024, klass 2.**

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften tillämpas huvudregeln.

1.13.5.3 Tillgrepp utifrån genom krossat fönster

I syfte att förhindra stöld utifrån genom krossat eller uppbrutet fönster, utan att gärningspersonen tar sig in i försäkringslokalen, ska fönster vara skyddat genom ett av följande alternativ:

- **galler/rullgaller certifierat enligt SSF:s norm för galler, klass 1 alternativt SS-ENV 1627, klass 4. Maskvidden ska anpassas efter egendomens storlek och form så att föremål inte kan tillgripas genom gallrets öppningar. Låsning av öppningsbart galler/jalusi ska ske med invändigt hänglås. Certifierat enligt SSF:s norm för hänglås, klass 2/grade 3 eller med annan likvärdig låsenhet**
- **laminerat glas certifierat enligt SS 22 44 25, klass B1 respektive SS-EN 356, klass P6B**
- **polykarbonatskiva certifierat enligt SS 22 44 25, respektive SS-EN 356, klass P6B. Alternativt godtas en minst 6 mm tjock polykarbonatskiva.**

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften och skadan utgörs av stöld av stöldbegärlig egendom, lämnas ersättning för stöldbegärlig egendom med högst 25 000 SEK.

1.13.5.4 Inhägnat område

Om det i försäkringsbrevet framgår att försäkringen gäller för egendom i inhägnat område gäller nedan angivna säkerhetsföreskrifter.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften tillämpas huvudregeln.

1.13.5.4.1 Områdets omslutning

Området där den försäkrade egendomen förvaras ska vara omslutet av en i nhägnad (stängsel, vägg, grind, port med mera), som i sin helhet ger ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvårar bortförandet av stöldgods.

Inhägnaden ska bestå av stängsel eller vägg och vara totalt minst 2,20 meter hög, varav de översta 0,20 metrarna ska utgöras av minst två rader taggtråd. Inhägnaden ska anslutas så nära till marken att inkrypning under inhägnaden förhindras. Inhägnadens fastsättningsanordningar, stolpar, stag med mera ska vara förankrade i marken på ett godtagbart sätt.

Anmärkning

Exempel på godtagbart utförande av stängsel och väggar är

- **flätverksstängsel av minst 3 millimeter tjock ståltråd med maskstorlek inte överstigande 50 x 50 millimeter**
- **vägg av trä, minst 25 millimeter tjock**
- **vägg av stålplåt, minst 1 millimeter tjock.**

1.13.5.4.2 Grind, port och dörr

Grind, port och dörr ska fylla samma krav på skydd mot inbrott som stängsel och vägg enligt ovan. Vid gångjärnen till grind, port eller dörr ska finnas en spärranordning som förhindrar avlyftning i stängt läge.

Låsning av grind, port och dörr

Grind, port och dörr ska vara låst med en godkänd låsenhet enligt SSF 200. Grind, port och dörr anses inte som låst om nyckel lämnats kvar i låset.

1.13.5.5 Container

Om det i försäkringsbrevet framgår att försäkringen gäller för egendom i container gäller nedan angivna säkerhetsföreskrifter. Container ska vara uppställd på i försäkringsbrevet angivet försäkringsställe.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften avseende container tillämpas huvudregeln.

1.13.5.5.1 Skyddsklass 1 och 2

Om det av försäkringsbrevet framgår att skyddsklass 1 eller 2 gäller för försäkringsstället, gäller följande säkerhetsföreskrifter:

Containers omslutningsyta

Container ska vara utförd i minst 1,5 mm stålplåt i hela sin omslutningsyta. Fönster eller annan öppning ska vara försedd med inkrypningsskydd motsvarande omslutningsytans motståndskraft i enlighet med Stöldskyddsföreningen SSF 012 lägst klass 3.

Dörr, port eller lucka

Dörr, port eller lucka ska ge ett godtagbart skydd mot inbrott och vara låst med låsbom enligt Stöldskyddsföreningen SSF 018 klass 4 och ha godkänt hänglås enligt Stöldskyddsföreningen SSF 014 klass 4. Alternativt godtas containerlås enligt Stöldskyddsföreningen SSF 051 i lägst klass 4.

1.13.5.5.2 Skyddsklass 3

Om det av försäkringsbrevet framgår att skyddsklass 3 gäller för försäkringsstället, gäller följande säkerhetsföreskrifter:

Containers omslutningsyta

Container ska vara utförd i minst 2 millimeter tjock stålplåt i hela sin omslutningsyta. Fönster eller annan öppning ska vara försedd med inkrypningsskydd motsvarande omslutningsytans motståndskraft i enlighet med Stöldskyddsföreningen SSF 012 lägst klass 3.

Dörr, port eller lucka

Dörr, port eller lucka ska ge ett godtagbart skydd mot inbrott och vara låst med två låsbommar enligt Stöldskyddsföreningen SSF 018 klass 4 och ha godkända hänglås enligt Stöldskyddsföreningen enligt Stöldskyddsföreningen SSF 014 klass 4. Alternativt godtas två containerlås enligt Stöldskyddsföreningen SSF 051 i lägst klass 4. Låsenheten ska vara monterad i enlighet med tillverkarnas anvisningar.

1.13.6 Säkerhetsföreskrifter Rånförsäkring

Utöver nedanstående föreskrifter gäller särskilda säkerhetsföreskrifter enligt särskilt villkor om sådant är åsatt försäkringen.

1.13.6.1 Hantering av pengar och värdehandlingar inom försäkringslokal på försäkringsställe

Den som hanterar pengar och värdehandlingar inom försäkringslokal på försäkringsställe ska ha fyllt 18 år, såvida inte annan arbetstagare som uppnått samma ålder samtidigt vistas i lokalen.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften tillämpas huvudregeln.

1.13.6.2 Hantering av pengar och värdehandlingar och viss stöldbegärlig egendom utanför försäkringslokal

Vid transport av pengar och värdehandlingar utanför försäkringslokal ska den som utför transporten ha fyllt 18 år.

Om värdet på pengar och värdehandlingar överstiger 100 000 SEK gäller dessutom att egendomen ska transporteras

- **i en värdetransportväska med sedelinfärgning som uppfyller kraven enligt Stöldskyddsföreningen SSFN 043 och som är låst med nyckel som inte får medföras av transportören**
- **gemensamt av minst två personer som båda har fyllt 18 år.**

Om värdet av varor och kunders egendom som helt eller delvis består av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar, ur, inklusive armband, avsedda att bäras eller konstverk överstiger 100 000 SEK gäller att egendomen ska transporteras av minst två personer som båda har fyllt 18 år.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften tillämpas huvudregeln.

1.13.7 Säkerhetsföreskrifter – Transportförsäkring

För att förhindra skada och stöld av egendom i transportmedel

- **ska egendomen före transportens början emballeras, packas, stuvas eller i övrigt iordningställas för transporten på ett ändamålsenligt sätt**
- **ska, vid lastning eller lossning, transportmedlet och den transporterade egendomen vara under ständig uppsikt samt att förarhytt ska vara låst och fönster vara stängda**
- **ska transportmedlet, vid uppehåll i färden, vara låst och fönster vara stängda**
- **ska nyckeln till fordonet inte lämnas kvar i, på eller i närheten av fordonet.**

Föreskrivet fordonslarm ska vara aktiverat, i drift och fungerande enligt tillverkarens eller anläggarfirmas rekommendation.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – huvudregeln
Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften tillämpas huvudregeln.

1.13.8 Säkerhetsföreskrifter – Snötryck och snöras

Den försäkrade ska fortlöpande skotta eller på annat sätt röja undan förekommande snö på byggnaders tak så att risken för överlast och snöras undanröjs.

Säkerhetsföreskriften är tillämplig då försäkrad

- **äger byggnaden eller**
- **enligt avtal med byggnads ägare eller hyresvärd, entreprenadavtal eller annat avtal har ansvaret för skada på entreprenaden, byggnadens skötsel och/eller för att skotta eller på annat sätt röja undan förekommande snö på byggnads tak. Detsamma gäller för försäkrad som på grundval av omständigheterna kan antas ha ett sådant ansvar.**

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln
Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften avseende snötryck eller snöras, görs avdrag med 30 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp och högst 1 000 000 SEK.

1.13.9 Säkerhetsföreskrifter – Maskinförsäkring

För att förhindra skada på försäkrade maskinerier, fastighetsmaskin eller installation ska egendomen

- **vara installerad enligt tillverkarens rekommendationer eller de branschregler och normer som är gällande vid tidpunkten för uppförande eller reparation samt vara provad och godkänd i vedertagen ordning**
- **drivas och underhållas enligt tillverkarens rekommendation eller gällande branschregler och normer.**

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 20 procent av den sammanlagda ersättningen som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.10 Säkerhetsföreskrifter – Cistern- och oljeskadeförsäkring

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift – avvikelse från huvudregeln

Har den försäkrade försummat att följa säkerhetsföreskrifterna avseende cistern- och oljeskadeförsäkring görs avdrag med 20 procent av den sammanlagda ersättningen som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett prisbasbelopp.

1.13.10.1 Cistern

För cistern som innehåller brännbar, explosiv eller frätande vätska ska i författning eller av myndighet meddelade föreskrifter följas.
Dessa föreskrifter återfinns bland annat i

- **Arbetsmiljöverkets författningssamling (AFS 2016:2, AFS 2017:3)**
- **Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB:s/Sprängämnesinspektionens MSBFS 2014:5.**
- **Naturvårdsverkets författningssamling NFS 2003:24 med tillhörande ändringar.**

1.13.10.1.1 Avstånd till uppvärmningsanordning

Utan Berkleys medgivande får inte uppvärmningsanordning för olja, eldstad eller bar eld i någon form finnas närmare än 15 meter från cistern för brännbar vätska.

1.13.10.1.2 Påfyllning och tappning

Vid påfyllning eller tappning dock minst en gång om året ska vätskekvantiteten i cistern, som rymmer mer än 50 kubikmeter mätas och journalföras såväl före som efter påfyllningen respektive tappningen.

Journalen ska vid skada eller då Berkley så begär uppvisas för Berkley.
Denna bestämmelse avser inte kontinuerlig tappning. Vid sådan tappning ska kontroll av normalt läckage och svinn ske genom annan lämplig åtgärd.

1.13.10.1.3 Jordning och åskledare

Cistern för brännbar vätska ska vara elektriskt jordad. Cistern som inte är av plåt ska dessutom vara försedd med åskledare.

1.13.10.1.4 Uppvärmning

Uppvärms i cistern befintlig brännbar vätska på annat sätt än genom varmvatten eller mättad ånga med högst 0,8 MPa övertryck, ska anordningen vara utförd enligt MSBFS 2014:5.

1.13.10.1.5 Över- och undertryck

Cistern ska vara så utförd eller försedd med sådana anordningar att fara för bristning av cistern genom övertryck eller vakuum undanröjs.

1.13.10.2 Oljeskada

Den försäkrade ska följa i författning eller av myndighet meddelad föreskrift i syfte att begränsa skada genom utströmmande olja.

1.13.10.2.1 Säkerhetsutrustning

För att begränsa skada och för att kunna göra ett snabbt ingripande vid oljeutströmning ska anläggningen ha tillgång till nödvändig utrustning för begränsning och sanering av olja samt berörd personal ha nödvändig utbildning i användandet av sådan utrustning.

Allmänna avtalsbestämmelser samt Definitioner och Förklaringar

Utöver ovanstående villkor gäller Allmänna avtalsbestämmelser samt definitioner och förklaringar, för försäkringsavtalet.

2. AVBROTTSFÖRSÄKRING

Vid försäkring av rörelse ingår avbrottsförsäkring om detta anges i försäkringsbrevet.

2.1 VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR OCH FÖRSÄKRAD VERKSAMHET

Försäkringen avser i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller för den försäkrade såsom innehavare av försäkrad rörelse.

2.2 NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller under ansvarstiden för avbrott och extrakostnad till följd av egendomsskada eller annan händelse enligt avbrottsförsäkringens punkt 2.6, som inträffat under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden).

2.2.1 Ansvarstid

Ansvarstiden är 12 månader om inte annat anges i försäkringsbrevet och räknas från den tidpunkt egendomsskada eller annan händelse enligt avbrottsförsäkringens punkt 2.6 inträffat.

2.3 VAR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

2.3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller för avbrott och extrakostnad som uppkommer i den försäkrade rörelsen till följd av att egendom skadats på försäkringsställe som anges i försäkringsbrevet.

När det anges i avbrottsförsäkringens villkor att försäkringen gäller för skada som inträffat på försäkringsställe gäller avbrottsförsäkringen även för skada som inträffat på plats i omedelbar närhet till sådant försäkringsställe. Arbetsområde eller andra platser, som inte anges med fastighetsbeteckning/-gatuadress i försäkringsbrevet är inte att betrakta som försäkringsställe.

2.3.2 På annan plats

2.3.2.1 Kund- och leverantörsavbrott

Vid avbrott enligt avbrottsförsäkringens punkt 2.6.2.1, gäller försäkringen för avbrott och extrakostnad till följd av egendomsskada som inträffat inom Norden, hos kund, leverantör eller hyresvärd om inte annat anges i försäkringsbrevet.

2.3.2.2 Oförutsett avbrott i tillförsel utifrån

Vid avbrott enligt avbrottsförsäkringens punkt 2.6.2.2, gäller försäkringen för avbrott och extrakostnad till följd av oförutsett avbrott i tillförsel som inträffat inom Sverige, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

2.3.2.3 Skada på försäkrads egendom på annan plats

Försäkringen gäller för avbrott och extrakostnad till följd av egendomsskada som kan ersättas av egendomsförsäkringen utanför försäkringsställe med den omfattning och de begränsningar som gäller enligt egendomsförsäkringen punkt 1.3.2.

2.4 FÖRSÄKRAT INTRESSE

Försäkringen omfattar lagligt intresse och avser skada som består i

- **bortfall av täckningsbidrag i den försäkrade rörelsen under ansvarstiden**
- **skäliga extrakostnader i syfte att upprätthålla den försäkrade rörelsen i den omfattning den skulle haft under ansvarstiden, om skada inte hade inträffat.**

Försäkringen gäller endast för täckningsbidrag som den försäkrade kan visa att denne faktiskt redovisar till myndigheter i enlighet med gällande lagar och andra bestämmelser för bokföring och redovisning.

2.5 FÖRSÄKRINGSBELOPP – HÖGSTA ERSÄTTNING

2.5.1 Försäkringsbelopp

Avbrottsförsäkringen gäller med antingen angiven årsomsättning som försäkringsbelopp eller med täckningsbidraget som försäkringsbelopp. Vilket av alternativen som gäller framgår i försäkringsbrevet.

2.5.1.1 Avbrottsförsäkring med årsomsättning som försäkringsbelopp

När det framgår i försäkringsbrevet att försäkringsbeloppet baseras på årsomsättning är årsomsättningen, som anges i försäkringsbrevet högsta ersättning för avbrott och extrakostnader tillsammans under 12 månaders ansvarstid. Om avtal träffats om annan ansvarstid omräknas årsomsättningen i förhållande till den ansvarstid som avtalats.

För fastställande av försäkringsbelopp samt underförsäkring, se punkt 2.8.3.1.

2.5.1.1.1 Underförsäkringsskydd

Om underförsäkring föreligger, tillämpas inte bestämmelserna i punkt 2.8.3.1, under förutsättning att

- **försäkringstagaren lämnat rätt uppgift om årsomsättningen i enlighet med bestämmelserna i punkt 2.8.3.1, under de senaste två åren**
- **den årsomsättning som borde utgöra försäkringsbeloppet, enligt bestämmelserna i punkt 2.8.3.1, uppgår till högst 20 procent, dock högst 10 000 000 SEK, mer än det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet.**

Högsta ersättning är försäkringsbeloppet som anges i försäkringsbrevet.

2.5.1.2 Avbrottsförsäkring med täckningsbidraget som försäkringsbelopp

När det framgår i försäkringsbrevet att försäkringsbeloppet baseras på täckningsbidraget gäller att avbrottsförsäkringen är en helvärdesförsäkring. För fastställande av försäkringsbelopp samt underförsäkring i dessa fall, se punkt 2.8.3.2.

2.5.1.2.1 Underförsäkringsskydd

Om underförsäkring föreligger, tillämpas inte bestämmelserna i punkt 2.8.3.2 under förutsättning att

- **försäkringstagaren lämnat rätt uppgift om täckningsbidraget, i enlighet med bestämmelserna i punkt 2.8.3.2, under de senaste två åren**
- **det täckningsbidrag som borde utgöra försäkringsbeloppet, enligt bestämmelserna i punkt 2.8.3.2, uppgår till högst 20 procent, dock högst 10 000 000 SEK, mer än det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet.**

Högsta ersättning är försäkringsbeloppet som anges i försäkringsbrevet.

2.5.1.3 Försäkringsbelopp för extrakostnader

Utöver avbrott och eventuella räddningskostnader enligt punkt 2.8.2 gäller försäkringen även för skäliga extrakostnader i syfte att upprätthålla den försäkrade rörelsen i den omfattning den skulle haft under ansvarstiden, om skada inte hade inträffat. Försäkringsbeloppet för sådana extrakostnader är 500 000 SEK, om inte annat framgår i försäkringsbrevet. Extrakostnadsförsäkringen är en förstariskförsäkring.

2.5.2 Högsta ersättning

Ersättningen är begränsad enligt vissa av avbrottsförsäkringens villkorspunkter och enligt följande stycke, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Den sammanlagda ersättningen för egendomsskada, avbrott, hyresförlust, mer- och extrakostnad samt räddningskostnader och röjningskostnader är begränsad enligt följande villkorspunkter som återfinns i egendomsförsäkringen:

- **1.5.2.3 Byggnads- och montagearbeten, förflyttning, lyft med mera**
- **1.8.3.5 Skadegörelse utan samband med inbrott eller utbrott**
- **1.8.8 Naturskadeförsäkring**
- **1.9 Röjningskostnad.**

2.6 VAD FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

2.6.1 På försäkringsstället

2.6.1.1 Egendomsskada

Försäkringen gäller för avbrott och extrakostnad som uppkommer i den försäkrade rörelsen till följd av att ersättningsbar skada inträffat på försäkringsställe som anges i försäkringsbrevet.

Med ersättningsbar skada avses här egendomsskada som kan ersättas i enlighet med omfattning och villkor som gäller för egendomsförsäkringen enligt den tecknade försäkringen vari även avbrottsförsäkringen ingår. Detta gäller även om den skadade egendomen inte ägs av försäkrad.

Avbrott och extrakostnader till följd av skada enligt egendomsförsäkringens punkt 1.8.10, maskinskada, ingår dock inte utan att särskild maskinavbrottsförsäkring också tecknats, se punkt 2.6.1.3.

2.6.1.2 Avspärrning

Försäkringen gäller för avbrott och extrakostnad som uppkommer i den försäkrade rörelsen till följd av att tillträde till rörelsen hindrats genom att Räddningstjänsten eller Polismyndigheten inom ramen för sin myndighetsutövning avspärrat område på grund av en hastigt uppkommen och omedelbar fara i omgivningen. Försäkringen gäller inte för avspärrning som sker inom ramen för planlagda skyddsåtgärder för i förväg kända händelser.

2.6.1.2.1 Högsta ersättning vid avspärrning

Vid avbrott och extrakostnad till följd av avspärrning är ersättningen begränsad till högst 1 000 000 SEK per skadetillfälle.

2.6.1.3 Maskinavbrott – Tilläggsavtal

Anges det i försäkringsbrevet att maskinavbrottsförsäkring ingår gäller försäkringen för avbrott och extrakostnad som uppkommer i den försäkrade rörelsen till följd av att ersättningsbar maskinskada inträffat på försäkringsställe som angetts i försäkringsbrevet. Med ersättningsbar skada avses här egendomsskada som kan ersättas i enlighet med omfattning och villkor som gäller för egendomsförsäkringen, med tillägg för maskinförsäkring enligt punkt 1.8.10, enligt den tecknade försäkringen vari även maskinavbrottsförsäkringen ingår. Detta gäller även om den skadade egendomen inte ägs av försäkrad.

2.6.2 På annan plats

2.6.2.1 Kund- och leverantörsavbrott samt skada hos hyresvärd

Försäkringen gäller för avbrott och extrakostnad som uppkommer i den försäkrade rörelsen till följd av att

- **leverans enligt skriftligt leveransavtal* inte kan fullföljas på grund av att egendomsskada inträffat inom Norden hos kund eller leverantör med vilken den försäkrade har gällande skriftligt leveransavtal*,** *forts.*

- **lokal som försäkrad hyrt för framtida bruk, enligt gällande skriftligt hyresavtal, skadas så att den försäkrade inte kan flytta in den tidpunkt som skriftligen avtalats med hyresvärd,**

under förutsättning att avbrott och extrakostnad skulle ha ersatts om egendomsskadan inträffat på i försäkringsbrevet angivet försäkringsställe.

Försäkringen lämnar inte ersättning för längre tid än den för leveransavtalet* /hyreskontraktet återstående avtalstiden.

**Med leveransavtal menas skriftligt avtal om köp eller försäljning av vara eller tjänst och som innehåller uppgifter om pris, mängd, tid/varaktighet med mera.*

2.6.2.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för avbrott och extrakostnad till följd av

- **egendomsskada genom inre orsak (maskinskada) på maskinerier, även om sådant försäkringsskydd finns på försäkringsställe**
- **avbrott i leverans till eller från leverantör av el, gas, vatten, värme och tele- och/eller data-kommunikation, även om sådant försäkringsskydd finns på försäkringsställe**
- **skada som var känd innan hyresavtalet undertecknades av försäkrad.**

2.6.2.1.2 Högsta ersättning vid kund- och leverantörsavbrott samt skada hos hyresvärd

Vid kund- och leverantörsavbrott samt avbrott på grund av skada hos hyresvärd och extrakostnader i samband med sådana händelser, är ersättningen begränsad till högst 1 000 000 SEK per skadetillfälle.

2.6.2.2 Oförutsett avbrott i tillförsel utifrån

Försäkringen gäller för avbrott och extrakostnad som uppkommer i den försäkrade rörelsen till följd av oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten, värme, tele-, och datakommunikation till den försäkrade rörelsen och som orsakats av plötslig och oförutsedd fysisk skada på matarledning eller tillhörande försörjningsenhet, central eller fördelningsstation.

2.6.2.2.1 Högsta ersättning vid oförutsett avbrott i tillförsel utifrån

Vid avbrott och extrakostnad på grund av oförutsett avbrott i tillförsel utifrån är ersättningen begränsad till högst 1 000 000 SEK per skadetillfälle.

2.6.2.3 Skada på försäkrads egendom på annan plats

Försäkringen gäller för avbrott och extrakostnad som uppkommer i den försäkrade rörelsen till följd av ersättningsbar skada på försäkrad egendom som kan ersättas enligt egendomsförsäkringens punkt 1.3.2, På annan plats.
Avbrott och extrakostnader till följd av skada enligt egendomsförsäkringens punkt 1.8.10 (maskinskada), ingår dock inte utan att särskild maskinavbrottsförsäkring också tecknats, se punkt 2.6.1.3.

2.6.2.3.1 Högsta ersättning vid skada på annan plats

Vid avbrott och extrakostnad på grund av skada på annan plats är ersättningen, gemensamt för egendomsskada, avbrott, hyresförlust, extrakostnader samt räddningskostnader och röjningskostnader, begränsad till gällande försäkringsbelopp för skadad egendom, dock högst

- **50 000 SEK per skadetillfälle vid skadegörelse på eller stöld av varor och kunders egendom bestående av stöldbegärlig egendom, enligt egendomsförsäkringens punkt 1.3.2.2**
- **den högsta ersättning som gäller vid rån utanför försäkringslokal enligt egendomsförsäkringens punkt 1.8.4, under Högsta ersättning**
- **500 000 SEK vid andra skador som kan ersättas enligt egendomsförsäkringens punkt 1.3.2**
- **100 000 SEK vid skada som kan ersättas enligt egendomsförsäkringens punkt 1.8.6, Transportförsäkring.**

2.6.3 Undantag

Förutom undantag som anges nedan och i villkoren i övrigt, gäller även Allmänna undantag, punkt 7, i Allmänna avtalsbestämmelser.
Vad avser punkt 7.4, skada som annan svarar för, gäller försäkringen dock för avbrott och extrakostnad som kan ersättas av avbrottsförsäkringen i övrigt, till den del leverantör, entreprenör eller annan enligt åtagande i avtal eller enligt köprättslig lagstiftning inte är skyldig att lämna ersättning.

Försäkringen gäller inte för förlust eller kostnad som beror på förlängd avbrottstid som orsakas av

- **att den försäkrade inte utan dröjsmål vidtar lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade rörelsens drift, till exempel att skadad egendom inte omedelbart återställs, såvida inte dröjsmål beror på hinder utanför den försäkrades kontroll**
- **den försäkrades ekonomiska förhållanden, till exempel bristande försäkringsskydd eller kapitalbrist**
- **att en del av ansvarstiden används till förbättring, utvidgning eller annan förändring av verksamheten eller den skadade egendomen utöver dess återställande till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighets åtgärd.**

Och inte heller för

- **hyresförlust, extrakostnader och räddningskostnader avseende fastighet eller byggnad**
- **värdet av förlorad goodwill**
- **egendomsskada eller värdeminskning**
- **förseningsvite, vite, kostnad för hävning av avtal eller liknande.**

2.7. SKADEVÄRDERINGSREGLER

Skada värderas efter ansvarstidens slut. Skadebeloppet utgörs av förlust beräknad enligt nedan.

2.7.1 Beräkning av täckningsbidrag

Bortfall av täckningsbidrag värderas till skillnaden mellan det förväntade* täckningsbidraget och det faktiska** täckningsbidraget under ansvarstiden.

*Med det förväntade täckningsbidraget avses det täckningsbidrag som den försäkrade rörelsen skulle ha uppnått om skada inte hade inträffat.

Det förväntade täckningsbidraget beräknas genom att först beräkna täckningsbidraget under en jämförelseperiod som är 12 månader direkt före skadedagen. Därefter justeras jämförelseperiodens täckningsbidrag med hänsyn till att andra förhållanden råder under ansvarstiden och med hänsyn till statistik, budgets, konjunktur, säsongsvariation med mera.
Detta justerade täckningsbidrag utgör det förväntade täckningsbidraget.

** Med det faktiska täckningsbidraget avses det täckningsbidrag som den försäkrade rörelsen faktiskt uppnått under ansvarstiden, trots skadan, ökat med ett belopp som svarar mot sådant bortfall av täckningsbidrag som undantas under undantag i punkt 2.6.3.

2.7.2 Skadebelopp

Skadebeloppet utgörs av bortfallet av täckningsbidrag beräknat enligt punkt 2.7.1 minskat med

- **kostnader som inte ingår i täckningsbidraget enligt definitionen i Allmänna avtalsbestämmelser och definitioner, till den del de överstiger vad som proportionellt svarar mot rörelsens minskade omfattning, såvida inte den försäkrade kan visa att de medfört minskning av förlusten**
- **sådana i det förväntade täckningsbidraget, enligt punkt 2.7.1, ingående kostnader som under ansvarstiden har kunnat inbesparas eller användas för annat ändamål. Exempel på sådana kostnader är inbesparad lön till personal, hyra, teknisk avskrivning på ej nyttjad maskinpark, inbesparad ränta på ej utnyttjat kapital**
- **det täckningsbidrag som ingår i ersättning för egendomsskadan, till exempel ersättning för eget reparationsarbete och för varor**
- **den ränteavkastning som den försäkrade under ansvarstiden erhållit på ersättning för egendomsskadan**
- **sådan ökning av täckningsbidrag som, till följd av skadan, uppkommit under ansvarstiden i annan rörelse som den försäkrade själv, eller annan för dennes räkning driver**
- **ränteavkastning som uppstått om ersättning betalats till den försäkrade tidigare än vad som anges i punkt 2.8,** *forts.*

ökat med

- **räddningskostnader enligt punkt 2.8.2.1**
- **extrakostnader enligt punkt 2.8.2.2**
- **skälig ränteförlust och kostnad som faktiskt uppkommit under ansvarstiden på grund av att ersättning betalas efter ansvarstidens slut. Vid beräkning av ränteförlust/kostnad betalas avkastningsränta med högst Riksbankens referensränta plus två procentenheter.**

2.8 ERSÄTTNINGSREGLER

Skada regleras efter ansvarstidens slut.

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst, utöver den som ingår i täckningsbidraget, utan endast lämna ersättning för liden skada, beräknad enligt punkt 2.8.1 även om försäkringsbeloppet är högre.

2.8.1 Skadeersättning

Ersättning ska beräknas enligt följande

- **ersättningsbar skada värderad enligt punkt 2.7**
- **räddningskostnad enligt punkt 2.8.2.1**
- **extrakostnad enligt punkt 2.8.2.2**

med avdrag för

- **karens enligt punkt 2.9.**

I förekommande fall görs reducering

- **på grund av underförsäkring enligt punkt 2.8.3**
- **avseende skadekostnad som överstiger förstariskbelopp eller angiven högsta ersättning**
- **på grund av brott mot Upplysningsplikt och Riskökning enligt Allmänna avtalsbestämmelser, punkt 4.**

Till sist görs nedsättning om säkerhetsföreskrift inte följts.

2.8.2 Räddningskostnader och extrakostnader

2.8.2.1 Räddningskostnader

Vid skada som omfattas av avbrottsförsäkringen lämnas ersättning för kostnader för sådan åtgärd som försäkrad är skyldig att omedelbart vidta enligt Allmänna avtalsbestämmelser, punkt 8, räddningsplikt, i syfte att begränsa avbrott som redan inträffat eller avvärja avbrott som befaras inträffa.

Sådana kostnader ska avse lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade rörelsens drift och efter förmåga söka bereda sådana arbetstagare, som genom skadan blivit utan sysselsättning, annan produktiv sysselsättning än den ordinarie arbetsuppgiften.

Mer omfattande räddningsåtgärder ska alltid vidtas i samråd med Berkley.

Räddningskostnader ersätts med högst det belopp varmed åtgärderna minskat förlusten. Medför sådan kostnad nytta även under eventuell karenstid eller efter ansvarstidens slut, ersätts högst det belopp som kan anses falla på ansvarstiden med undantag av karenstiden.

2.8.2.2 Extrakostnader

Vid skada som omfattas av avbrottsförsäkringen lämnas ersättning för skäliga forcerings- och extrakostnader för åtgärder i syfte att upprätthålla den försäkrade verksamheten i den omfattning den skulle ha haft om skada inte inträffat, utöver räddningskostnader enligt ovan.

När det framgår i försäkringsbrevet att försäkringsbeloppet baseras på årsomsättning är års-omsättningen som anges i försäkringsbrevet, högsta ersättning för avbrott och extrakostnader tillsammans i enlighet med punkt 2.5.1.

När det framgår i försäkringsbrevet att försäkringsbeloppet baseras på täcknings-bidraget är högsta ersättning för sådana extrakostnader 500 000 SEK om inte annat framgår i försäkringsbrevet.

Mer omfattande åtgärder ska alltid vidtas i samråd med Berkley.

Medför extrakostnad nytta även under eventuell karenstid eller efter ansvarstidens slut, ersätts högst det belopp som kan anses falla på ansvarstiden med undantag av karenstiden.

2.8.3 Försäkringsbelopp och Underförsäkring

2.8.3.1 Avbrottsförsäkring med årsomsättning som försäkringsbelopp

2.8.3.1.1 Full försäkring

När det framgår i försäkringsbrevet att försäkringsbeloppet baseras på årsomsättningen ska försäkringsbeloppet motsvara rörelsens årsomsättning i enlighet med definitionen i Allmänna avtalsbestämmelser och definitioner.

2.8.3.1.2 Underförsäkring

Föreligger inte full försäkring ersätts vid skada endast så stor del av skadan som motsvarar förhållandet mellan erlagd premie för angiven årsomsättning och den premie som borde ha erlagts för den verkliga årsomsättningen.

2.8.3.2 Avbrottsförsäkring med täckningsbidraget som försäkringsbelopp

2.8.3.2.1 Full försäkring

När det framgår i försäkringsbrevet att försäkringsbeloppet baseras på täckningsbidraget ska försäkringsbeloppet motsvara täckningsbidraget under ansvarstid avseende skada som kan inträffa under försäkringstiden.

2.8.3.2.2 Underförsäkring

Föreligger inte full försäkring innebär det att underförsäkring föreligger. Vid underförsäkring ersätts vid skada endast så stor del av skadan som motsvarar förhållandet mellan försäkringsbeloppet och det försäkringsbelopp som borde vara uppgivet för att full försäkring skulle föreligga.

2.9 KARENS

Vid varje skadetillfälle görs ett avdrag som utgör den försäkrades karens. Avdraget görs från det förväntade täckningsbidraget enligt punkt 2.7.1.

Om inte annat anges i försäkringsbrevet är karenstiden

- **72 timmar vid avbrott och extrakostnad enligt punkt 2.6.1.3, Maskinavbrott**
- **72 timmar vid avbrott och extrakostnad enligt punkt 2.6.2.1, Kund- och leverantörsavbrott samt skada hos hyresvärd**
- **48 timmar vid avbrott och extrakostnad enligt punkt 2.6.2.2, Oförutsett avbrott i tillförsel utifrån**
- **24 timmar vid annan skadeorsak.**

2.10 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

För avbrottsförsäkringen gäller samma säkerhetsföreskrifter samt påföljd vid åsidosättande, som för egendomsförsäkringen. Se punkt 1.13 i egendomsförsäkringens villkor och i Allmänna avtalsbestämmelserna.

Allmänna avtalsbestämmelser samt Definitioner och Förklaringar

Utöver ovanstående villkor gäller Allmänna avtalsbestämmelser samt definitioner och förklaringar, för försäkringsavtalet.

3. HYRESFÖRLUSTFÖRSÄKRING

Vid försäkring av byggnad ingår hyresförlustförsäkring om detta anges i försäkringsbrevet.

I enlighet med Hyreslagen och Bostadsrättslagen avses med lägenhet både bostadslägenhet samt lokal för annat ändamål.

3.1 VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller för den försäkrade såsom ägare av försäkrad byggnad.

För byggnad som helt eller delvis är upplåten som bostadsrätt omfattas skada på motsvarande sätt som för annan byggnad enligt villkorspunkterna nedan samt med en särskild regel vid skadevärdering, se punkt 3.7.1.

3.2. NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller under ansvarstiden för hyresförlust och extrakostnader till följd av under försäkringstiden inträffad egendomsskada, enligt hyresförlustförsäkringens punkt 3.6, under den tid som är nödvändig för att återställa byggnaden, dock längst till ansvarstidens slut.

3.2.1 Ansvarstid

Ansvarstiden är 24 månader om inte annat anges i försäkringsbrevet och räknas från den tidpunkt egendomsskada, enligt hyresförlustförsäkringens punkt 3.6, inträffat.

3.3 VAR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

3.3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller för hyresförlust som uppkommer i den försäkrade byggnaden till följd av att skada inträffat på försäkringsställe som anges i försäkringsbrevet.

När det anges i hyresförlustsförsäkringens villkor att försäkringen gäller för skada som inträffat på försäkringsställe gäller hyresförlustförsäkringen även för skada som inträffat på plats i omedelbar närhet till sådant försäkringsställe.

Arbetsområde eller andra platser, som inte anges med fastighetsbeteckning-/gatuadress i försäkringsbrevet är inte att betrakta som försäkringsställe.

3.3.2 På annan plats

3.3.2.1 Oförutsett avbrott i tillförsel utifrån

Vid hyresförlust och extrakostnad enligt hyresförlustförsäkringens punkt 3.6.2.1 gäller försäkringen för hyresförlust och extrakostnad till följd av oförutsett avbrott i tillförsel som inträffat inom Sverige, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

3.4 FÖRSÄKRAT INTRESSE

Försäkringen omfattar lagligt intresse och avser skada som består i

- **bortfall av hyresintäkter avseende den försäkrade byggnaden under ansvarstiden**
- **skäliga extrakostnader i syfte att upprätthålla driften av den försäkrade byggnaden i den omfattning den skulle haft under ansvarstiden, om skada inte hade inträffat.**

Försäkringen gäller endast för hyresintäkter och kostnader som den försäkrade kan visa att denne faktiskt redovisar till myndigheter i enlighet med gällande lagar och andra bestämmelser för bokföring och redovisning.

3.5 FÖRSÄKRINGSBELOPP – HÖGSTA ERSÄTTNING

3.5.1 Försäkringsbelopp

3.5.1.1 Fullvärdesförsäkrad och helvärdesförsäkrad byggnad

Vid fullvärdesförsäkring och vid helvärdesförsäkring för den byggnad som skadats och föranlett hyresförlust, gäller att sådan hyresförlust försäkras utan beloppsbegränsning. Om skadeersättningen för byggnaden minskas på grund av underförsäkring eller brott mot upplysningsplikt/riskökning görs dock motsvarande minskning av ersättningen från hyresförlustförsäkringen.

3.5.1.1.1 Försäkringsbelopp för extrakostnader

Utöver hyresförlust och eventuella räddningskostnader gäller försäkringen även för skäliga extrakostnader i syfte att upprätthålla driften av den försäkrade byggnaden i den omfattning den skulle haft under ansvarstiden, om skada inte hade inträffat. Försäkringsbeloppet för sådana extrakostnader är 500 000 SEK, första risk, om inte annat framgår i försäkringsbrevet.

3.5.1.2 Förstariskförsäkrad byggnad

Vid förstariskförsäkring för den byggnad som skadats och föranlett hyresförlust och extrakostnad, gäller att högsta ersättning för sådan hyresförlust och extrakostnad tillsammans är 30 procent av byggnadens förstariskbelopp, varav extrakostnad högst 500 000 SEK.

3.5.2 Högsta ersättning

Ersättningen är begränsad enligt vissa av hyresförlustförsäkringens villkorspunkter och enligt följande stycke, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Den sammanlagda ersättningen för egendomsskada, avbrott, hyresförlust, mer- och extrakostnad samt räddningskostnader och röjningskostnader är begränsad enligt följande villkorspunkter som återfinns i egendomsförsäkringen:

- **1.5.2.3 Byggnads- och montagearbeten, förflyttning, lyft med mera**
- **1.8.3.5 Skadegörelse utan samband med inbrott eller utbrott**
- **1.8.8 Naturskadeförsäkring**
- **1.9 Röjningskostnad.**

3.6 VAD FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

3.6.1 På försäkringsstället

3.6.1.1 Egendomsskada

Försäkringen gäller för hyresförlust och extrakostnad till följd av att försäkrad byggnad blir helt eller delvis obrukbar genom att ersättningsbar skada inträffat i den försäkrade byggnaden på försäkringsställe som anges i försäkringsbrevet.

Med ersättningsbar skada avses här egendomsskada som kan ersättas i enlighet med omfattning och villkor som gäller för egendomsförsäkringen enligt den tecknade försäkringen vari även hyresförlustförsäkringen ingår. Hyresförlust och extrakostnad till följd av skada enligt egendomsförsäkringens punkt 1.8.10 (maskinskada), ingår dock endast under förutsättning att särskild maskinförsäkring för byggnads installationer och fastighetsinventarier ingår enligt försäkringsbrevet.

3.6.1.2 Avspärrning

Försäkringen gäller för hyresförlust och extrakostnad som uppkommer till följd av att tillträde till försäkrad byggnad hindrats på grund av att Räddningstjänsten eller Polismyndigheten inom ramen för sin myndighetsutövning avspärrat område till följd av en hastigt uppkommen och omedelbar fara i omgivningen. Försäkringen gäller inte för avspärrning som sker inom ramen för planlagda skyddsåtgärder för i förväg kända händelser.

3.6.1.2.1 Högsta ersättning vid avspärrning

Vid hyresförlust och extrakostnad till följd av avspärrning är ersättningen begränsad till högst 1 000 000 SEK per skadetillfälle, varav extrakostnad högst 500 000 SEK.

3.6.2 På annan plats

3.6.2.1 Oförutsett avbrott i tillförsel utifrån

Försäkringen gäller för hyresförlust och extrakostnad som uppkommer i den försäkrade rörelsen till följd av oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten, värme, tele- och datakommunikation till den försäkrade byggnaden och som orsakats av plötslig och oförutsedd fysisk skada på matarledning eller tillhörande försörjningsenhet, central eller fördelningsstation.

Försäkringen gäller endast om avbrottet i tillförseln varar mer än 48 timmar.

3.6.2.1.1 Högsta ersättning vid oförutsett avbrott i tillförsel utifrån

Vid hyresförlust och extrakostnad på grund av oförutsett avbrott i tillförsel utifrån är ersättningen begränsad till högst 1 000 000 SEK per skadetillfälle, varav extrakostnad högst 500 000 SEK.

3.6.3 Uppsägning i förtid

Gör försäkrad eller hyresgäst bruk av sin rätt enligt lag att med anledning av skada säga upp hyresavtalet före hyrestidens utgång och kan lägenheten sedan den reparerats inte hyras ut för den återstående hyrestiden, ersätts hyresförlust även för denna tid. Försäkringen gäller för sådan hyresförlust som uppkommer under ansvarstiden, dock för högst tre månader.

3.6.4 Undantag

Förutom undantag som anges nedan och i villkoren i övrigt, gäller även Allmänna undantag, punkt 7, i Allmänna avtalsbestämmelser. Vad avser punkt 7.4, skada som annan svarar för, gäller försäkringen dock för avbrott och extrakostnad som kan ersättas av avbrottsförsäkringen i övrigt, till den del leverantör, entreprenör eller annan enligt åtagande i avtal eller enligt köprättslig lagstiftning inte är skyldig att lämna ersättning.

Försäkringen gäller inte för hyresförlust eller extrakostnad som beror på förlängd avbrottstid som orsakas av

- **att den försäkrade inte utan dröjsmål vidtar lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade byggnadens drift, till exempel att skadad egendom inte omedelbart återställs, såvida inte dröjsmål beror på hinder utanför den försäkrades kontroll**
- **den försäkrades ekonomiska förhållanden, till exempel bristande försäkringsskydd eller kapitalbrist,**
- **att en del av ansvarstiden används till förbättring, utvidgning eller annan förändring av verksamheten eller den skadade egendomen utöver dess återställande till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighets åtgärd.**

Och inte heller för

- **skada i lägenhet som vid skadetillfället var outhyrd om inte den försäkrade kan visa att senare uthyrning var skriftligen avtalad. Ersättning kan i så fall lämnas från sådant hyresavtals begynnelsedag**
- **förlust av intäkter, extrakostnader och räddningskostnader avseende annan del i försäkrads rörelse än hyresförlust, extrakostnader och räddningskostnader avseende försäkrad byggnad**
- **förlorad goodwill**
- **egendomsskada eller värdeminskning**
- **förseningsvite, vite, kostnad för hävning av avtal eller liknande.**

3.7 SKADEVÄRDERINGSREGLER

Skada värderas efter ansvarstidens slut. Skadebeloppet utgörs av förlust beräknad enligt nedan.

3.7.1 Skadebelopp

Hyresförlusten beräknas till den nedsättning i hyran som hyresgäst enligt lag kan kräva, *minskat med*

- **inbesparade kostnader för uppvärmning, belysning med mera**
- **ersättning för eget reparationsarbete i egendomsskadan**
- **den ränteavkastning som den försäkrade under ansvarstiden erhållit på ersättning för egendomsskadan**
- **den ränteavkastning som uppstått om ersättning betalats till den försäkrade tidigare än vad som anges i punkt 3.8**
- **för sådan ökning av hyresintäkt som, till följd av skadan, uppstår genom uthyrning av annan lägenhet som den försäkrade äger eller disponerar**

ökat med

- **räddningskostnader enligt punkt 3.8.2.1**
- **extrakostnader enligt punkt 3.8.2.2**
- **skälig ränteförlust och kostnad som faktiskt uppkommit under ansvarstiden på grund av att ersättning betalas efter ansvarstidens slut. Vid beräkning av ränteförlust och kostnad betalas avkastningsränta med högst Riksbankens referensränta plus två procentenheter.**

För lägenhet som är upplåten som bostadsrätt beräknas skadebeloppet på motsvarande sätt dock endast för den nedsättning i avgiften som bostadsrätts-föreningen är skyldig att göra enligt Bostadsrättslagen.

3.8 ERSÄTTNINGSREGLER

Skada regleras efter ansvarstidens slut.

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst, utöver den som normalt ingår i hyresbeloppet, utan endast lämna ersättning för liden skada, beräknad enligt punkt 3.8.1.

3.8.1 Skadeersättning

Ersättning ska beräknas enligt följande

- **ersättningsbar skada värderad enligt punkt 3.7**
- **räddningskostnad enligt punkt 3.8.2.1**
- **extrakostnad enligt punkt 3.8.2.2**

med avdrag för

- **självrisk enligt punkt 3.9.**

I förekommande fall görs reducering

- **avseende skadekostnad som överstiger förstariskbelopp eller angiven högsta ersättning**
- **på grund av brott mot Upplysningsplikt och Riskökning enligt Allmänna avtalsbestämmelser, punkt 4.**

Till sist görs nedsättning om säkerhetsföreskrift inte följts.

3.8.2 Räddningskostnader och extrakostnader

3.8.2.1 Räddningskostnader

Vid skada som omfattas av hyresförlustförsäkringen lämnas ersättning för kostnader för sådan åtgärd som försäkrad är skyldig att omedelbart vidta enligt Allmänna avtalsbestämmelser, punkt 8.1, räddningsplikt, i syfte att begränsa hyresförlust som redan inträffat eller avvärja hyresförlust som befaras inträffa.

Sådana kostnader ska avse lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla driften av den försäkrade bygganden och efter förmåga söka bereda sådana arbetstagare, som genom skadan blivit utan sysselsättning, annan produktiv sysselsättning än den ordinarie arbetsuppgiften.

Mer omfattande räddningsåtgärder ska alltid vidtas i samråd med Berkley.

Räddningskostnader ersätts med högst det belopp varmed åtgärderna minskat förlusten. Medför sådan kostnad nytta även efter ansvarstidens slut, ersätts högst det belopp som kan anses falla på ansvarstiden.

3.8.2.2 Extrakostnader

Vid skada som omfattas av hyresförlustförsäkringen lämnas ersättning för skäliga forcerings- och extrakostnader för åtgärder i syfte att upprätthålla driften av den försäkrade byggnaden i den omfattning den skulle ha haft om skada inte inträffat, utöver räddningskostnader enligt ovan.

Högsta ersättning för sådana extrakostnader 500 000 SEK om inte annat framgår i försäkringsbrevet.

Mer omfattande åtgärder ska alltid vidtas i samråd med Berkley.

Medför extrakostnad nytta även efter ansvarstidens slut, ersätts högst det belopp som kan anses falla på ansvarstiden.

3.9 SJÄLVRISK

Vid varje skadetillfälle dras från ersättningen ett belopp som utgör den försäkrades självrisk. Avdraget görs från summan av skadebeloppet enligt punkt 3.7 samt räddningskostnader enligt punkt 3.8.2.1.

För hyresförlustförsäkringen gäller att självrisken är 0,2 prisbasbelopp.
Om självrisken för egendomsskadan enligt egendomsförsäkringen är högre, gäller dock samma självriskbelopp som, gäller för egendomsskadan enligt egendomsförsäkringen, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Vid samtidig egendomsskada, hyresförlust och/eller extrakostnad tillämpas endast en självrisk, den högsta.

3.10 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

För hyresförlustförsäkringen gäller samma säkerhetsföreskrifter samt påföljd vid åsidosättande, som för egendomsförsäkringen.
Se punkt 1.13, i egendomsförsäkringens villkor och i punkt 6 Allmänna avtalsbestämmelserna.

Allmänna avtalsbestämmelser samt Definitioner och Förklaringar

Utöver ovanstående villkor gäller Allmänna avtalsbestämmelser samt definitioner och förklaringar, för försäkringsavtalet.

4. ANSVARSFÖRSÄKRING

4.1 VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR OCH FÖRSÄKRAD VERKSAMHET

4.1.1 Försäkrad och försäkrad verksamhet

Försäkringen avser i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller för

- **försäkringstagaren**
- **företag som är dotterbolag till försäkringstagaren och som anges i försäkringsbrevet**
- **styrelseledamöter och arbetstagare för skada orsakad i sin tjänst hos försäkrat företag**
- **annan i försäkringsbrevet angiven medförsäkrad.**

4.1.2 Dotterbolag som avyttras under försäkringstiden

För dotterbolag som är försäkrade enligt försäkringsbrevet och som avyttras under försäkringstiden, upphör försäkringsskyddet vid tidpunkten för avyttringen. Företag som på annat sätt upphör att vara dotterbolag under försäkringstiden, upphör samtidigt att vara försäkrad.

4.1.3 Dotterbolag som tillkommer under försäkringstiden

Under försäkringstiden tillkommande dotterbolag med säte inom Sverige är medförsäkrade i 60 dagar från och med den dag dotterbolaget förvärvades eller bildades under förutsättning att

- **dotterbolagets verksamhet är försäkrad verksamhet enligt försäkringsbrevet**
- **den sammanlagda årsomsättningen för samtliga dotterbolag som förvärvas eller bildas vid samma tillfälle inte överstiger 20 procent av de redan försäkrades premiegrundande årsomsättning, dock högst 300 000 000 SEK**
- **försäkringstagaren betalar den tilläggspremie som Berkley kan fakturera avseende 60 dagars försäkringsskydd, i enlighet med bestämmelserna i Allmänna avtalsbestämmelser.**

För fortsatt försäkringsskydd, efter 60 dagar, avseende tillkommande dotterbolag enligt ovan, krävs tilläggsavtal.

4.1.4 Fastighetsägaransvar

Försäkringen gäller för den försäkrade såsom ägare, brukare eller nyttjanderättshavare av försäkrad fastighet som anges i försäkringsbrevet.

4.2 NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller för skadeståndskrav som avser skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden). I försäkringsbrevet anges om andra regler gäller för ansvarsförsäkringens giltighet.

Samtliga skador i en serieskada anses tillsammans utgöra en skada inträffad vid den tidpunkt då den första skadan i serien inträffade. Detta innebär att försäkringen inte gäller för serieskada då första skadan i serien inträffat före försäkringstiden.

Försäkringen gäller även för skada som inträffar efter försäkringstiden om den ingår i en serieskada där den första skadan som kan ingå i serieskada har inträffat under försäkringstiden och omfattas av försäkringen.

4.3 VAR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller för skada som inträffar inom det geografiska område som anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller även för skada som inträffar inom det geografiska område som anges i försäkringsbrevet vid känd indirekt export. Med känd indirekt export avses försäljning till någon som i sin tur exporterar till köpare utanför det försäkrade området för direkt export.

Försäkringen gäller även för skada som inträffar i hela världen vid okänd indirekt export. Med okänd indirekt export avses när produkten eller det avlämnade arbetet hamnat utanför det försäkrade området för direkt export eller känd indirekt export, utan att den försäkrade känt till eller borde ha känt till det.

Annan skada än ovan som inträffar utanför det i försäkringsbrevet angivna geografiska området omfattas endast om sådan skada har orsakats av den försäkrade under försäljnings- och inköpsresor samt vid deltagande i konferenser och mässor.

4.4 FÖRSÄKRINGSBELOPP – HÖGSTA ERSÄTTNING

Berkleys maximala sammanlagda ersättningsskyldighet är, för åtagandena enligt punkt 4.5, för varje skada orsakad av samma händelse begränsad till det försäkringsbelopp som anges i försäkringsbrevet. För samtliga skador som inträffar under försäkringstiden är ersättningen begränsad till två försäkringsbelopp

För försäkringsskydd avseende

- **punkterna 4.4.1–4.4.6**
- **utvidgat skydd med särskilt i försäkringsbrevet angivet försäkringsbelopp eller ersättnings begränsning**
- **försäkringsbelopp eller ersättningsbegränsning som är angivet i särskilt villkor.**

I dessa punkter är Berkleys ersättningsskyldighet för skada begränsad till det belopp som anges för aktuellt försäkringsskydd. Belopp för sådant försäkrings-skydd ligger inom, och utökar inte, försäkringsbeloppet för ansvarsförsäkringen.

Om skada, helt eller delvis, kan omfattas av flera i försäkringsavtalet angivna delmoment och/eller av särskilda villkor med egna försäkringsbelopp eller ersättningsbegränsningar, kan endast ett sådant delmoment eller särskilt villkor nyttjas för en och samma skada.
I sådant fall har den försäkrade att välja vilket delmoment eller särskilt villkor denne vill åberopa för sitt anspråk på försäkringsskydd.

Vid serieskada är försäkringsskyddet begränsat till ett försäkringsbelopp oavsett om skadorna inträffar under ett eller flera år. Försäkringen gäller i det fallet intill det försäkringsbelopp som gällde vid den tidpunkt då den första skadan inträffade.

Flera skador som uppkommit av samma orsak och vid samma tillfälle betraktas som en skada.

Vid flera miljöskador som orsakas av samma händelse är försäkringsskyddet begränsat till ett försäkringsbelopp. Försäkringen gäller i det fallet intill det försäkringsbelopp som gällde vid den tidpunkt då den första skadan inträffade.

Belopp för försvarskostnader ligger inom, och utökar inte, försäkringsbeloppet för ansvarsförsäkringen.

4.4.1 Miljöskada

Vid skadeståndsskyldighet för miljöskada är försäkringsbeloppet vid

- **sak- och personskada 10 000 000 SEK**
- **ren förmögenhetsskada 1 000 000 SEK vid varje skada**

och totalt per försäkringstid.

4.4.2 Personuppgiftsskada

Vid personuppgiftsskada är ersättningen begränsad till 1 000 000 SEK vid varje skada och totalt per försäkringstid.

4.4.3 Omhändertagen egendom

4.4.3.1 Skada vid lyft eller transport

Vid skada på egendom som försäkrad eller annan för dennes räkning lyfter eller transporterar och som inte är undantagen enligt punkt 4.5.3.4 är ersättningen begränsad till 250 000 SEK vid varje skada.

4.4.3.2 Låsbyte i samband med nyckelförlust

Vid ändring eller byte av lås i lokal eller byggnad i samband med att omhändertagen nyckel, nyckelkort, kod eller liknande stulits eller förkommit är ersättningen begränsad till 500 000 SEK vid varje skada oavsett antalet fastigheter som berörs av förlusten.

Försäkringsskyddet gäller under förutsättning att förlust- eller stöldtillfället kan preciseras till en specifik händelse och ett specifikt tillfälle samt att polisanmälan skett. Kopia av polisanmälan ska på begäran sändas till Berkley.

Försäkringsskydd lämnas dock inte om nycklar, nyckelkort, kod eller liknande

- **varit märkta med namn och/eller adress i klartext eller på annat sätt varit möjliga att identifiera av obehörig**
- **lämnats kvar i dörr eller i olåst lokal**
- **stulits ur fordon.**

4.4.3.3 Övrig omhändertagen egendom

Vid skada på omhändertagen egendom som inte är undantagen enligt punkt 4.5.3.4 är ersättningen begränsad till 2 000 000 SEK vid varje skada och 4 000 000 SEK totalt per försäkringstid. Vid skada avseende stöld eller annan förlust av omhändertagna nycklar samt vid skada på omhändertagen egendom vid lyft och transport gäller dock särskilda regler enligt punkt 4.4.3.1 och 4.4.3.2.

4.4.4 Hyrd byggnad eller lokal

Vid skada på byggnad eller lokal som försäkrad hyr eller leasar och som inte är undantagen enligt punkt 4.5.3.5 är ersättningen begränsad till 5 000 000 SEK vid varje skada och totalt per försäkringstid.

4.4.5 Avfallshantering

Vid skada genom återvinning, sortering, mottagning, omlastning, mellanlagring, deponering, uppläggning, destruktion, förbränning eller annan behandling av avfall är ersättningen begränsad till 5 000 000 SEK vid varje skada och totalt per försäkringstid.

4.4.6 Försäkring för befintlig egendom

Kan skada, som omfattas av ansvarsförsäkringen, även ersättas av Allriskförsäkring för befintlig egendom, ligger försäkringsbeloppet för befintlig egendom inom försäkringsbeloppet för ansvarsförsäkringen.

4.5 VAD FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

4.5.1 Omfattning

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet enligt

- **allmänna skadeståndsrättsliga regler**
- **allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde, förutsatt att dessa avtalats**
- **sedvanligt kontrakt med Trafikverket eller annan järnvägsförvaltning för skada genom rullande materiel, överskriden lastprofil, trafik på stickspår eller begagnande av obevakad järnvägsövergång**
- **sedvanligt kontrakt med strömleverantör där den försäkrade övertagit ansvar enligt ellagen (1997:857),** *forts.*

- **sedvanligt nyttjanderättsavtal med fastighetsägaren avseende övertaget fastighetsägaransvar avseende försäkrad fastighet som anges i försäkringsbrevet.**

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet enligt ovan för personskada och sakskada samt förmögenhetsskada som är en direkt följd av sådan personskada eller sakskada.

Om försäkringen gör undantag för viss personskada eller sakskada gäller försäkringen inte heller för förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

Försäkringen omfattar inte ren förmögenhetsskada (Se dock punkt 4.5.1.1 och 4.5.1.2).

4.5.1.1 Miljöskada

Vid miljöskada omfattar försäkringen även skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada till följd av sådan skada.

4.5.1.2 Personuppgiftsskada

Vid personuppgiftsskada omfattar försäkringen även skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada och för skyldighet att utge kränkningsersättning som kan åläggas den försäkrade.

4.5.2 Åtagande

Framställs mot försäkrad krav på skadestånd som kan omfattas av försäkringen och som kan bedömas överstiga avtalad självrisk åtar sig Berkley att

- **utreda om skadeståndsskyldighet föreligger**
- **förhandla med den som kräver skadestånd**
- **föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljeförfarande och i det fallet betala de rättegångs- eller skiljedomskostnader som uppkommer för den försäkrade eller som denne åläggs att betala och som denne inte kan få av motpart eller annan**
- **betala det skadestånd, inklusive därpå löpande ränta, som försäkrad är skyldig att utge.**

Berkley bedömer om särskild specialistkompetens måste anlitas för utredning, förhandling, för att föra talan eller för bedömning av skadeståndets eller andra kostnaders storlek. Kostnad för detta är en del av åtagandet enligt ovan och ingår som en del av försäkringsbelopp enligt punkt 4.4.

Berkley åtar sig även att ersätta skäliga kostnader för räddningsåtgärder enligt de regler som framgår av Allmänna avtalsbestämmelser, punkt 8.
Ersättning lämnas dock inte för att avvärja befarad skada enligt punkt 4.5.3.7.

4.5.3. Undantag

Utöver allmänna undantag enligt Allmänna avtalsbestämmelser, punkt 7, gäller följande undantag:

4.5.3.1 Krav mellan försäkrade

Försäkringen gäller inte för skada som de försäkrade orsakar varandra, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller inte för skada som VD eller styrelseledamot orsakat, om den som orsakat skadan är personligt ansvarig enligt aktiebolagslagen eller motsvarande lagstiftning.

4.5.3.2 Försäkrads egendom

Försäkringen gäller inte för skada på försäkrads egendom.

4.5.3.3 Uppförd eller nedmonterad egendom ingående i byggnadsverk eller broar

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för dennes räkning uppför eller nedmonterar om egendomen ingår i byggnadsverk eller broar.

4.5.3.4 Förvarad, lyft eller transporterad egendom

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för dennes räkning på grund av särskilt åtagande förvarar, lyfter eller transporterar.

4.5.3.5 Hyrd, leasad, lånad eller nyttjad egendom

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för dennes räkning hyr, leasar, lånar eller annars nyttjar.

För skada på byggnad eller lokal eller del av denna som försäkrad, hyr eller leasar tillämpas inte undantaget vid skada genom brand, explosion, sotutströmning eller utströmning av vatten från installation.

Försäkringen gäller dock inte i något fall för skada på byggnad eller lokal eller del av denna som försäkrad, hyr eller leasar om försäkrad enligt avtal är skyldig att teckna egendomsförsäkring för byggnaden eller lokalen.

4.5.3.6 Skada på levererad produkt

Försäkringen gäller inte för skada på levererad produkt, oavsett om skadan inträffar före eller efter leverans och inte heller kostnad för hantering, åtgärd, service eller underhåll som nedlagts på levererad produkt.

Undantaget avser inte skada på tidigare levererad produkt om skadan inträffar till följd av att försäkrad

- **fullgör avtal som inte har samband med det ursprungliga leveransavtalet**
- **utför underhålls- eller servicearbeten efter reklamations- eller garantitidens utgång.**

4.5.3.7 Återtagande och räddningskostnad för levererad produkt

Försäkringen gäller inte för kostnader i samband med reklamation, undersökning, återtagande, återkallande eller information med anledning av fel, brist eller säkerhetsbrist och inte heller för kostnader avseende reparation, justering, åtkomst, återställande, omleverans, utbyte, borttagande eller indragning av levererad produkt. Försäkringen gäller inte heller för prisavdrag, täckningsköp eller hävning.

Försäkringen gäller inte heller för skada som kan avhjälpas genom åtgärdande av fel eller brist hos levererad produkt eller räddningskostnader eller andra kostnader till följd av att levererad produkt befaras förorsaka skada.

4.5.3.8 Ingrepps- och utbyteskostnader

Om egendom skadas, och skadan inte ersätts av denna försäkring, ersätts inte heller kostnader för åtgärder föranledda av att egendomen måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp därför måste göras i oskadad egendom.

Om det finns ett gemensamt intresse för Berkley och den försäkrade att göra ingrepp i oskadad egendom ersätts dock hälften av kostnaderna för sådant ingrepp i syfte att undersöka, reparera eller byta ut såväl undantagen som ersättningsbar egendom.

Vad som anges i första och andra stycket beträffande ersättning för ingrepp i oskadad egendom gäller även för demontering, flyttning eller annan åtkomståtgärd.

4.5.3.9 Kända fel och bristfälliga undersökningar

Försäkringen gäller inte för skada genom levererad produkt när den försäkrade

- **kände till felet eller bristen innan skadan uppkom och låter bli att vidta rimliga åtgärder för att förhindra den**
- **inte låtit utföra sedvanliga undersökningar, provningar eller analyser för att fastställa produktens eller egendomens lämplighet och detta medför att defekt i produkten eller egendomen inte upptäcks.**

4.5.3.10 Utfästelse och garanti

Försäkringen gäller inte för skadeståndsskyldighet som grundas på garanti eller särskild utfästelse om kvalitet, kvantitet, resultat, funktion, verkningsgrad, prestation eller ansvar om skadeståndsskyldigheten inte hade förelegat utan garantin eller utfästelsen. Försäkringen gäller dock för ansvar enligt allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde i den mån sådan leveransbestämmelse är avtalad.

4.5.3.11 Konsultuppdrag och rådgivande verksamhet

Försäkringen gäller inte för skada genom konsultuppdrag och yrkesmässig rådgivande verksamhet.

4.5.3.12 Miljöskada

Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en följd av miljöskada. Detta undantag tillämpas inte vid skada som orsakats av produkt som den försäkrade levererat. Försäkringen gäller dock inte för miljöskada genom produkter som är undantagna i punkt 4.5.3.18.

Undantaget tillämpas inte heller vid miljöskada utanför Nordamerika om skadan är en direkt och oundviklig följd av

- **att fel tillfälligt begåtts. Med att fel tillfälligt begåtts avses inte fel i planering, konstruktion eller val av arbetsmetod**
- **att fel plötsligt och oförutsett uppkommer på byggnad, anläggning eller anordning.**

Försäkringen gäller dock inte i något fall för

- **sakskada till följd av sprängning eller andra markarbeten**
- **sakskada som den försäkrade kan hållas ansvarig för i egenskap av byggherre eller entreprenör avseende byggherreansvar, enligt miljöbalken eller motsvarande internationell lagstiftning eller kontraktsrättsliga bestämmelser vid byggnads-, anläggnings- eller installationsarbeten. Undantaget avseende byggherreansvar tillämpas inte vid miljöskada som den försäkrade är eller kan bli skadeståndsskyldig för i samband med byggnationer där investeringskostnaden för arbetet är högst 2 000 000 kr och den försäkrade inte är ett byggnadsentreprenadföretag eller prospekterar i fastigheter. Försäkringsbeloppet är vid en sådan skada begränsat till 1 000 000 kr per försäkringsår för sak- och ren förmögenhetsskada. Vid personskada är försäkringsbeloppet 10 000 000 kr per skada och försäkringsår. Försäkringen gäller inte för övertaget byggherreansvar**
- **skada på försäkrads egen egendom och inte heller miljöskada som försäkrade företag orsakar varandra.**

4.5.3.13 Nederbördsskada

Försäkringen gäller inte för skada som helt eller till någon del orsakats av nederbörd eller snösmältning såvida inte skadan beror på

- **att fel tillfälligt begåtts. Med att fel tillfälligt begåtts avses inte fel i planering, konstruktion eller val av arbetsmetod**
- **att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.**

Denna punkt tillämpas endast vid skada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av ägare av fastighet, innehavare av tomträtt, ägare av VA-anläggning eller då den försäkrade övertagit ansvar för sådan anläggning eller fastighet.

4.5.3.14 Trafikansvar

Försäkringen gäller inte för skada som den försäkrade – eller någon för vilken denne svarar – är ansvarig för i egenskap av ägare, brukare, förare, förhyrare eller leasetagare av motordrivet fordon

- **till den del skadan omfattas av Trafikskadelagen eller motsvarande utländsk lagstiftning eller hade omfattats av trafikförsäkring, om sådan hade tecknats,** *forts.*
- **när det används inom inhägnat tävlingsområde**
- **när det används för träning, övningskörning, uppvisning, nöjeskörning eller liknande, till exempel gokart och radiobil.**

Skada på eget, hyrt, leasat eller lånat fordon omfattas inte av försäkringen.

4.5.3.15 Fartyg och ansvar på sjön

Försäkringen gäller inte för skada genom fartyg, kassun, ponton, pontonkran, mudderverk eller av dessa bogserade föremål.

4.5.3.16 Flyg- och flygplatsansvar, luftfartygsprodukter med mera

Försäkringen gäller inte för skada genom

- **verksamhet som består i ägande, drift, reparation, underhåll eller service av luftfartyg, flygtorn, rymdobjekt eller annan verksamhet på flygplats**
- **flygledning, vilket innefattar flygledares handling eller underlåtenhet samt system, utrustning eller annat föremål som används vid flygledning**
- **produkt eller tjänst som används eller tillhandahålls vid luftfartygs eller rymdobjekts start och landning**
- **av försäkrad levererade luftfartyg och rymdobjekt och inte heller komponenter till luftfartyg och rymdobjekt. Med produkter och komponenter avses här sådana som med försäkrads kännedom är avsedda för användning i luftfartygs eller luftfartygsverksamhets struktur, maskineri och kontroll.**

4.5.3.17 Offshoreanläggning

Försäkringen gäller inte för ägare, brukare, operatör eller installatör av offshoreanläggning.

4.5.3.18 Hälsorisker, läkemedel med mera

Försäkringen gäller inte för skada som kan antas vara direkt eller indirekt, helt eller till någon bidragande del orsakad av

- **läkemedel, naturläkemedel, vaccin, preventivmedel, dethylstilboesterol (DES) och oxykinolin samt abortframkallande preparat**
- **narkotikaklassade och dopingklassade preparat samt pseudoefedrin, synephrine och kava-kava**
- **mänskligt biologiskt material eller extrakt därav**
- **implantat**
- **tobaksprodukter**
- **asbest**
- **radon,** *forts.*
- **elektromagnetiska fält (EMF), elektromagnetisk strålning (EMS) och uv-strålning**
- **genetiskt modifierade organismer (GMO)**
- **diacetyl**
- **formaldehyd**
- **bekämpningsmedel**
- **långlivade organiska ämnen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004, samt efterföljande tillägg, om långlivade organiska föroreningar (POPs) såsom DDT, polyklorerade bifenyler (PCB) och dioxiner**
- **smitta eller överföring av HIV eller därav föranledda sjukdomar, till exempel AIDS, Transmissibel Spongiform Encephalopathy (TSE), Bovine Spongiform Encephalopathy (BSE) eller Creutzfeldt Jacobs sjukdom (CJD).**

Försäkringen gäller inte heller för skada som kan antas vara direkt eller indirekt, helt eller till någon bidragande del orsakad av tillverkning av

- **kolprodukter och raffinerade petroleumprodukter såsom råbensin, råfotogen brännoljor, smörjoljor**
- **organiska, basiska föroreningar såsom eten, propen, vinylklorid, dikloretan, styren, bensen, toluen, fenol**
- **pesticider och andra kemiska produkter som används i samband med jordbruk såsom gödsel och kväveprodukter.**

Detta i enlighet med EU standard NACE Rev 2.0.

Vid skada och skadeståndskrav i Nordamerika gäller försäkringen inte heller för skada som kan antas vara direkt eller indirekt, helt eller till någon del, orsakad av kisel-/kvartsdamm (silica), latex, mögel eller sporer, materia eller kemiska föreningar – flyktiga eller icke flyktiga – från mögel eller sporer, eller tillsatser såsom elektroder, tråd och pulver eller liknande som används i samband med svetsning.

4.5.3.19 Blodbanker

Försäkringen gäller inte för blodbanker.

4.5.3.20 Utebliven effekt

Försäkringen gäller inte för skada som uppstår genom att levererad produkt, när den utgörs av en kemikalie, inte förhindrat, avbrutit, främjat eller i övrigt påverkat ett beräkneligt händelseförlopp eller beräknelig utveckling eller sjukdom.

4.5.3.21 Arbetsskada

Försäkringen gäller inte för arbetsskada som drabbar försäkrads arbetstagare.

Försäkringen gäller inte heller för arbetsskada som drabbar annan än försäkrads arbetstagare om den skadade omfattas av trygghetsförsäkring vid arbetsskada, arbetsskadeförsäkring eller liknande försäkringsskydd.

Om viss typ av ersättningspost vid personskada, till exempel inkomstförlust, inte omfattas av annan försäkring enligt föregående mening, gäller försäkringen för skadeståndskrav överstigande självrisken avseende sådan ersättningspost.

Försäkringen gäller dock

- **vid regress mot försäkrad från annan försäkring**
- **vid produktansvarsskada som inträffar i land där obligatorisk arbetsskadeförsäkring saknas.**

Försäkringen gäller dock inte i något fall för gradvis uppkommen arbetsskada, till exempel sjukdom, smitta eller ohälsa.

4.5.3.22 Patientskada, klinisk behandling och kliniska försök

Försäkringen gäller inte för patientskada och inte heller för skada genom

- **klinisk behandling inom hälso- eller sjukvård som bedrivs av försäkrad**
- **kliniska försök/klinisk prövning avseende utprovning av läkemedel, medicintekniska produkter, operationsmetoder och andra behandlingsmetoder.**

4.5.3.23 Lag, myndighets föreskrift eller beslut

Försäkringen gäller inte för skada som orsakas genom brott mot eller åsidosättande av lag, annan författning, myndighets föreskrift eller beslut, domstols dom eller beslut, såvida inte den försäkrade kan visa att denne eller dennes arbetsledning varken har eller borde ha haft kännedom om åsidosättandet.

4.5.3.24 Böter, viten eller straffskadestånd

Försäkringen gäller inte för böter, viten, straffskadestånd (t.ex. punitive damages) eller annan liknande ersättning med karaktär av straffskadestånd.

4.5.3.25 Diskriminering med mera

Försäkringen gäller inte för skada som direkt eller indirekt har sin grund i lagstiftning, arbetsrättsligt avtal, uppdragsavtal eller annan reglering avseende

- **vägran att anställa eller ge uppdrag till meriterad eller omeriterad person,**
- **uppsägning av anställning eller uppdragsavtal,**
- **utebliven löneökning, bonus eller annan förmån,**
- **utebliven utbildning eller utveckling,**
- **degradering, utvärdering, omplacering, bestraffning, tvång, ärekränkning, förtal, trakassering, förödmjukelse eller diskriminering.**

4.5.3.26 Sexuellt utnyttjande, sexuella trakasserier och liknande

Försäkringen gäller inte för skada som direkt eller indirekt har sitt ursprung i ett påstått eller konstaterat brott mot lagstiftning eller annan reglering avseende våldtäkt, sexuellt utnyttjande, sexuella trakasserier eller liknande.

4.5.3.27 Intrång i immateriella rättigheter

Försäkringen gäller inte för skada där anspråket avser intrång i immateriella rättigheter och inte heller för produktionsbortfall, förlorat täckningsbidrag, utebliven vinst eller annan ekonomisk skada till följd av sådant intrång.

4.6 SJÄLVRISK

4.6.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada dras från de sammanlagda kostnaderna för åtagande enligt punkt 4.5 ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

Lägsta självrisk för försäkringen anges i försäkringsbrevet (grundsjälvrisk).

Vid beräkning av självrisk uttryckt i prisbasbelopp avrundas självrisken nedåt till närmaste 100-tal kronor.

4.6.1.1 Serieskada

Vid serieskada – dock inte vid miljöskada – tillämpas endast en självrisk – den som gällde då den första skadan inträffade.

4.6.1.2 Miljöskada

Vid flera miljöskador som orsakats av samma händelse tillämpas endast en självrisk – den som gällde då den första miljöskadan inträffade.

4.6.2 Särskild självrisk

För vissa skadehändelser gäller annan självrisk vilket framgår nedan, i försäkringsbrevet eller i särskilt villkor. Är den valda grundsjälvrisken högre än de särskilda självriskerna gäller den högre grundsjälvrisken.

4.6.2.1 Heta arbeten

Självrisken är 30 procent av skadekostnaden, dock lägst ett prisbasbelopp och högst tio prisbasbelopp vid sakskada genom heta arbeten.

4.6.2.2 Sprängning

Självrisken är 30 procent av skadekostnaden, dock lägst ett prisbasbelopp och högst tio prisbasbelopp vid sakskada genom sprängning.

4.6.2.3 Miljöskada

Självrisken är 0,5 prisbasbelopp vid miljöskada.

4.6.2.4 Nordamerika

Självrisken är SEK 100 000 vid varje skada som inträffar i Nordamerika.

4.7 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Reglerna i sin helhet avseende säkerhetsföreskrifter framgår av Allmänna avtalsbestämmelser, punkt 6.

4.7.1 Säkerhetsföreskrifter för takarbeten

Under denna punkt gäller säkerhetsföreskrifter för takarbeten som inte är heta arbeten. Med takarbeten avses här arbete och snöröjning på tak. Takarbete ska utföras enligt material-leverantörens typgodkända anvisningar, Boverkets regler och anvisningar och/eller gällandebranschregler, till exempel regler från Entreprenörföretagen (tidigare PLR).

4.7.1.1 Kompetens

Den försäkrade ska se till att de som utför arbete på tak har den ubildning och erfarenhet som fordras för att sådant arbete ska kunna utföras säkert och fackmässigt. Detsamma gäller om den försäkrade anlitar underentreprenör eller tillfälliga arbetstagare för att utföra takarbete. Vid snöskottning av tak ska de som utför arbetet vara utbildade med godkänt kunskapsprov från utbildning som minst motsvarar Entreprenörföretagens (tidigare PLRs) kurs "Skotta säkert".

4.7.1.2 Arbetsmetod och verktyg

Den försäkrade, eller annan som utför takarbete för dennes räkning, ska använda de hjälpmedel och verktyg som är lämpliga för att

skador inte ska uppstå på underlaget. Vid val av arbetsmetod ska risken för skada på underlaget särskilt beaktas.
Om uppdragets utförande medför stor risk att underlaget kommer att skadas eller att det krävs att vassa verktyg används ska den försäkrade kontakta beställaren av uppdraget och tydligt informera denne om vilka skaderisker som finns med föreslagen arbetsmetod. Först efter att beställaren förstått skaderiskerna och ändå skriftligen godkänner arbetsmetoden får arbetet påbörjas.

4.7.1.3 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift för takarbeten

Har den försäkrade försummat att följa en säkerhetsföreskrift görs avdrag med 50 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett och högst tio prisbasbelopp.

4.7.2 Säkerhetsföreskrifter för VVS-installation och arbete i våtutrymme

VVS-installation eller arbete i våtutrymme ska utföras enligt materialleverantörens typgodkända anvisningar, Boverkets regler och anvisningar och/eller gällande branschregler. De branschregler som avses är till exempel regler från Byggkeramikrådet, AB Svensk våtrumskontroll, Målarmästarna och Säker vatteninstallation.

4.7.2.1 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift för VVS-installation och arbete i våtutrymme

Har den försäkrade försummat att följa en säkerhetsföreskrift görs avdrag med 30 procent av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen, dock med lägst ett och högst tio prisbasbelopp.

4.7.3 Miljöskada

Den försäkrade ska följa föreskrift som meddelats i lag, förordning eller av myndighet i syfte att förhindra eller begränsa miljöskada. Har föreskrift inte följts tillämpas huvudregeln enligt punkt 6.2.1 i Allmänna avtalsbestämmelser.

Allmänna avtalsbestämmelser samt Definitioner och Förklaringar
Utöver ovanstående villkor gäller Allmänna avtalsbestämmelser samt definitioner och förklaringar, för försäkringsavtalet.

5. RÄTTSKYDDSFÖRSÄKRING

A-5 TVISTER

A-5.1 VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR OCH FÖRSÄKRAD VERKSAMHET

A-5.1.1 Försäkrad verksamhet

Försäkringen avser i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller för försäkringstagaren och annan I försäkringsbrevet angiven medförsäkrad, med säte inom Norden, i tvist som har direkt samband med den försäkrade verksamheten.

A-5.1.2 Fastighetsrättsskydd

Försäkringen gäller för den försäkrade såsom ägare, brukare eller nyttjanderättshavare av försäkrad fastighet.
Försäkringen gäller även för den försäkrade såsom brukare av fastighet där verksamheten bedrivs och som till övervägande del används för denna.

A-5.2 NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

A-5.2.1 Försäkring i kraft i minst två år

Försäkringen gäller för tvist som uppkommer under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden) under förutsättning att den försäkrade har haft rättsskyddsförsäkring för angiven verksamhet i kraft under en sammanhängande tid av minst två år, antingen hos Berkley eller i annat försäkringsbolag.

A-5.2.2 Försäkring i kraft mindre än två år

Försäkringen gäller även för tvist som uppkommer om försäkringen har varit i kraft kortare tid än två år vid tvistens uppkomst, om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat sedan försäkringen trädde i kraft.

A-5.2.3 Verksamhet som upphört

Har försäkringen upphört att gälla på grund av att den försäkrade verksamheten upphört, gäller försäkringen för tvist som uppkommer efter försäkringstiden, om de händelser och omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffade under den tid försäkringen var i kraft och det därefter inte har gått mer än tio år.

Anmärkning

Med tvist menas att rättsligen grundade krav framställts och helt eller delvis avvisats av någon annan.

A-5.3 VAR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller för tvist eller mål med motpart som har hemvist inom Norden, EU eller Efta, eller som avser fastighet belägen inom Norden.

A-5.4 VAD FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Berkley betalar i följande fall (punkterna A-5.4.1 och A-5.4.3) nödvändiga och skäliga ombuds- och rättegångskostnader som den försäkrade inte kan få betalda av motparten, staten eller annan samt skäliga utrednings-kostnader beställda av ombudet.

Vid tvist enligt punkterna A-5.4.1, A-5.4.2 och A-5.4.3 med motpart som har hemvist utanför Norden men inom EU eller Efta gäller försäkringen för tvist som kan prövas som tvistemål i motsvarande domstolar i EU-land eller Efta-land.

Anmärkning

Med kostnad betald av annan avses till exempel avtal om självrisk-eliminering eller liknande, som innebär att ombudet, helt eller delvis, svarar för kostnaden eller avstår arvode motsvarande den försäkrades självrisk.

A-5.4.1 I tvist utan rättegång

Den försäkrades egna ombudskostnader i tvist som kan prövas som tvistemål av allmän domstol (tingsrätt, hovrätt, Högsta domstolen), samt mark- och miljödomstol i Sverige eller motsvarande domstolar i övriga nordiska länder. Såvitt gäller mark- och miljödomstol avses endast tvist om skadestånd enligt 32 kap Miljöbalken. Försäkringen gäller även för sådana immaterialrättsliga tvister som omfattas av försäkringen och som kan prövas som tvistemål av patent-och marknadsdomstol i Sverige eller motsvarande domstol i övriga nordiska länder.

Försäkringen gäller således inte för tvist som endast kan handläggas av administrativa myndigheter, förvaltningsdomstolar eller andra special-domstolar än vad som anges ovan.

Är tvisten sådan att den först handläggs av annan instans (till exempel kronofogdemyndighet, hyresnämnd, konkurrensverket eller lantmäteri-myndighet) betalas endast kostnader som uppkommer efter sådan prövning eller handläggning.

A-5.4.2 I tvist med rättegång

Rättegångskostnader i tvist enligt punkt A-5.4.1 både den försäkrades egna och sådana som denne efter domstolsprövning förpliktas att utge - som uppstår vid angivna domstolar eller överdomstolar till dessa. I sådana mål gäller försäkringen även för resning, dock endast om resning beviljas, samt även hyresmål som prövas av Svea Hovrätt.
Med rättegångskostnad avses även kostnad för medlare, förordnad enligt 42 kap Rättegångsbalken.

Rättegångskostnader som den försäkrade vid förlikning under rättegång åtar sig att betala till motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt den försäkrade att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade prövats.

A-5.4.3 I tvist med skiljeförfarande

Försäkringen gäller för kostnader för skiljeförfarande, om tvisten utan sådant förfarande kunde ha prövats av i punkt A-5.4.1 första stycket nämnda domstolar. Ersättning lämnas för kostnader för skiljeförfarande både den försäkrades egna och sådana som denne förpliktigas utge med undantag för ersättning till skiljemännen.

A-5.5 UNDANTAG

Utöver allmänna undantag enligt Allmänna avtalsbestämmelser gäller följande undantag:

A-5.5.1 Småmål

Försäkringen gäller inte för tvist där värdet av vad som yrkas är lägre än ett halvt prisbasbelopp och därmed ska handläggas enligt reglerna 1 kap 3 d § Rättegångsbalken så kallade småmål. Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet.

A-5.5.2 Obefogat intresse

Försäkringen gäller inte för tvist där den försäkrade inte kan anses ha befogat intresse av att få sin sak prövad.

A-5.5.3 Fordon

Försäkringen gäller inte för tvist som gäller den försäkrade såsom ägare, brukare eller förare av motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, luftfartyg eller fartyg.

A-5.5.4 Annan försäkring

Försäkringen gäller inte för tvist som avser skadeståndskrav mot den försäkrade om trafik- eller ansvarsförsäkring täcker eller skulle kunna täcka sådant skadeståndsansvar. Detta gäller oavsett om sådan försäkring finns eller inte.

A-5.5.5 Arbetstvist

Försäkringen gäller inte för tvist, mål eller ärende som rör förhållandet mellan arbetsgivare och nuvarande eller förutvarande arbetstagare.

A-5.5.6 VD och styrelseledamot

Försäkringen gäller inte för tvist som rör nuvarande eller tidigare verkställande direktör eller styrelseledamot i försäkrat bolag eller dotterbolag.

A-5.5.7 Handelsbolag, kommanditbolag och delägare

Försäkringen gäller inte för tvist mellan försäkrat handelsbolag eller kommanditbolag och delägare eller tidigare delägare i sådant bolag. Försäkringen gäller inte heller för tvist, mål eller ärende mellan delägare.

A-5.5.8 Koncern och delägare

Försäkringen gäller inte för tvist som uppkommer mellan företag inom samma koncern eller mellan delägare som omfattas av detta försäkringsavtal.

A-5.5.9 Medförsäkrade bolag

Försäkringen gäller inte tvist mellan medförsäkrade bolag i samma försäkringsavtal.

A-5.5.10 Brott

Försäkringen gäller inte för tvist som gäller skadestånd eller annat anspråk riktat mot försäkrad på grund av gärning som föranleder misstanke om eller åtal för brott som kräver uppsåt för straffbarhet.

A-5.5.11 Överlåtet anspråk

Försäkringen gäller inte för tvist som avser fordran eller annat anspråk, som överlåtits på den försäkrade om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan tvisten uppkom.

A-5.5.12 Borgensåtagande eller liknande

Försäkringen gäller inte för tvist som avser den försäkrades borgensåtagande eller liknande åtagande. Detta undantag gäller även regressrätt med anledning av infriat borgensansvar.

A-5.5.13 Konkurs

Försäkringen gäller inte för tvist där den försäkrade är konkursgäldenär eller part i ackordsförhandling utan konkurs eller part i förfarande som gäller företagsrekonstruktion.

A-5.5.14 Fastighet

Försäkringen gäller inte för tvist som gäller den försäkrade såsom ägare av annan fastighet eller innehavare av annan tomträtt än vad som anges i försäkringsbrevet, och inte heller då tvist har samband med köp eller försäljning av sådan fastighet eller tomträtt.

A-5.5.15 Mark- och miljödomstol

Försäkringen gäller inte för tvist som kan falla under prövning av mark- och miljödomstol och där den försäkrade är att anse som sökande part enligt 21 kap 1 § Miljöbalken.

A-5.5.16 Miljöfarlig verksamhet

Försäkringen gäller inte för tvist som rör sådan av den försäkrade bedriven eller planerad verksamhet eller del av denna som enligt föreskrifter i Miljöbalken kallas miljöfarlig verksamhet, oavsett om dessa föreskrifter åberopas eller inte.

A-5.5.17 Patent

Försäkringen gäller inte för tvist som avser patenträttigheter.

A-5.5.18 Marknadsföringslagen

Försäkringen gäller inte för tvist, mål eller ärende enligt Marknadsföringslagen.

A-5.5.19 Grupptalan

Försäkringen gäller inte för tvist där den försäkrade är kärande eller gruppmedlem i tvist som handläggs enligt Lag om grupprättegång.

B-5 SKATTEMÅL

B-5.1 VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR OCH FÖRSÄKRAD VERKSAMHET

Försäkringen avser i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller för försäkringstagaren och annan i försäkringsbrevet angiven medförsäkrad i tvist som har direkt samband med den försäkrade verksamheten.

B-5.2 NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller för tvist i skattemål under förutsättning att försäkringen varit i kraft under det beskattningsår då den händelse som orsakar tvisten inträffade och alltjämt är i kraft när målet anhängiggörs.

Rättsskyddsförsäkring för skattemål för angiven verksamhet i annat försäkringsbolag under del av denna tid får tillgodoräknas försäkrad.

B-5.3 VAR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller för skattemål i Sverige.

B-5.4 VAD FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäliga ombudskostnader i länsrätt, kammarrätt och Högsta förvaltningsdomstolen vid tvist i skattemål angående taxering av den försäkrade verksamheten.

B-5.5 UNDANTAG

Utöver allmänna undantag enligt Allmänna avtalsbestämmelser gäller följande undantag.

B-5.5.1 Småmål

Försäkringen gäller inte skattemål avseende beskattningsfråga där skattebeloppet är lägre än ett halvt prisbasbelopp.

B-5.5.2 Skattebrott

Försäkringen gäller inte skattemål avseende skattebrott.

B-5.5.3 Skatteflykt

Försäkringen gäller inte skattemål avseende skatteflykt enligt Lag mot skatteflykt.

B-5.5.4 Skönstaxering

Försäkringen gäller inte skattemål avseende skönstaxering.

B-5.5.5 Eftertaxering

Försäkringen gäller inte skattemål avseende eftertaxering som beror på att försäkrad fullgjort sin uppgiftsplikt på ett oriktigt sätt.

B-5.5.6 Förhandsbesked

Försäkringen gäller inte skattemål avseende förhandsbesked.

B-5.5.7 Fastighetstaxering

Försäkringen gäller inte skattemål avseende fastighetstaxering.

B-5.5.8 Aktier

Försäkringen gäller inte skattemål som har samband med köp eller försäljning av aktier eller andra andelsbevis.

B-5.5.9 Avgift skattetillägg

Försäkringen lämnar inte ersättning vid skattemål avseende avgifter eller skattetillägg.

B-5.5.10 Mervärdesskatt

Försäkringen lämnar inte ersättning vid skattemål avseende mervärdesskatt.

B-5.5.11 Ombudskostnad och statliga medel

Försäkringen lämnar inte ersättning vid skattemål avseende ombudskostnader i den mån dessa kan betalas av statliga medel.

C-5 GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

C-5.1 FÖRSÄKRINGSBELOPP – HÖGSTA ERSÄTTNING

Berkleys ersättningsskyldighet är vid varje tvist eller skattemål begränsad till fem prisbasbelopp om inte annat anges i försäkringsbrevet. Ersättningen för samtliga tvister som uppkommer under en försäkringstid är begränsad till 15 prisbasbelopp. Om försäkringsbeloppet för enskild skada är högre än 15 prisbasbelopp begränsas ersättningen för samtliga tvister som uppkommer under en försäkringstid till ett försäkringsbelopp

En skada föreligger om två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist. Även om den försäkrade har flera tvister ska dessa räknas som en skada om yrkande stöder sig på väsentligen samma grund.
Således anses en skada föreligga även om yrkanden inte stödjer sig på samma rättsliga grund.

Flera skattemål anses som ett mål om de hänför sig till samma beskattningsår.

Kan den försäkrade i en och samma skada få ersättning från flera försäkringar i ett eller flera försäkringsbolag begränsas ersättningen så att den tillsammans med ersättningen från övriga försäkringar uppgår till högst fem prisbasbelopp om inte annat anges i försäkringsbrevet.

C-5.2 UNDANTAG

Utöver allmänna undantag enligt Allmänna avtalsbestämmelser gäller följande undantag:

C-5.2.1 Eget arbete med mera

Försäkringen gäller inte för kostnader som avser

- **eget arbete, förlorad inkomst, resor och uppehälle**
- **utredning om innehållet i utomnordisk rätt avseende tvist med motpart som har hemvist inom Norden**
- **utredning om innehållet i rätt gällande utanför EU och Efta avseende tvist med motpart som har hemvist utanför Norden men inom EU eller Efta**
- **ombuds resor utom Norden avseende tvist med motpart som har hemvist inom Norden**
- **ombuds resor utanför EU och Efta avseende tvist med motpart som har hemvist utanför Norden men inom EU eller Efta**
- **verkställighet av dom, beslut eller avtal.**

C-5.2.2 Vissa merkostnader

Försäkringen gäller inte för merkostnader som kan uppstå genom att den försäkrade

- **anlitar flera ombud eller byter ombud**
- **anlitar annat ombud än vad som är lämpligt med hänsyn till orten där verksamheten bedrivs eller ärendets natur**
- **gör sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt handlar försumligt**
- **underlåter att i eller utom rättegång tillvarata möjligheten att få ersättning av staten eller av motpart**
- **krävs på högre ersättning för ombuds- och utredningskostnader än vad som utdömts vid domstolsprövning.**

C-5.2.3 Statlig rättshjälp

Försäkringen gäller inte för kostnad som skulle ha betalats av allmänna medel om den försäkrade ansökt om allmän rättshjälp.

C-5.3 SJÄLVRISK

Vid varje skadetillfälle dras från de sammanlagda ersättningsbara kostnaderna enligt punkt A-5.4 eller B-5.4 ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.
Självrisken är 20 procent av prisbasbeloppet samt 20 procent av överskjutande kostnad om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Endast en självrisk tillämpas om flera skattemål hänför sig till samma beskattningsår.

C-5.4 ÅTGÄRDER VID SKADA

Vid skada skall den försäkrade utöver de åtgärder som framgår av Allmänna avtalsbestämmelser.

C-5.4.1 Ombud

För att försäkringen ska gälla måste den försäkrade anlita ombud. Ombud ska anlitas innan talan väcks i domstol. Är tvist sådan att den enligt punkt A-5.4.1 först ska prövas av annan instans, ska ombud anlitas senast när sådan tvist överklagas.

Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till de krav som svensk lag eller det lands lag där processen drivs ställer på ett ombud och antingen vara

- **ledamot av Sveriges Advokatsamfund (advokat) eller biträdande jurist anställd hos sådan ledamot**
- **annan person som för den enskilda tvisten uppfyller kraven på lämplighet.**

I tvist utanför Sverige måste den försäkrade anlita ombud som Berkley godkänner.

Ombudet, Berkley och den försäkrade har rätt att begära prövning hos Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågor av ombudets lämplighet. Nämndens beslut är endast rådgivande.

Vid tvist gällande skäligheten av ombudets arvode och övriga kostnader mellan ombud som är ledamot av Sveriges Advokatsamfund (advokat) eller biträdande jurist anställd hos sådan ledamot samt Berkley ska prövning ske hos Ombudskostnadsnämnden. Ombudet och Berkley förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

Övriga ombud och försäkrad har rätt att begära prövning av skäligheten i arvode och övriga kostnader hos Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågor. Ombudet och försäkrad förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

C-5.5 SKADEREGLERINGSBESTÄMMELSER OCH PRESKRIPTION

Vid skada ska den försäkrade följa de bestämmelser som framgår av Allmänna avtalsbestämmelser.

C-5.6 SKADEERSÄTTNINGSREGLER

Utöver de regler som framgår av Allmänna avtalsbestämmelser gäller följande:

C-5.6.1 Rättsskyddsförsäkring

Ersättning betalas till den försäkrades ombud för försäkrads egna ersättningsbara kostnader enligt punkt A-5.4 eller B-5.4 när ärendet slutredovisats, i den mån försäkringsbeloppet inte tagits i anspråk av motpart genom verkställighet av dom eller liknande förfarande.

Om försäkrad blir, eller riskerar att bli, ersättningsskyldig till flera, har Berkley rätt att fördela resterande del av försäkringsersättningen.

C-5.6.2 A conto

Ersättning a conto förutsätter särskild prövning. Berkley åtar sig a conto-utbetalning högst en gång var sjätte månad.

Anmärkning

Vid särskild prövning enligt ovan tas exempelvis hänsyn till att

- **tvistemålet är avgjort i lägre instans och överklagas**
- **tvisten är mycket långdragen**
- **utläggen är stora i förhållande till den försäkrades betalningsförmåga.**

Om Berkley betalat ersättning övertar Berkley den försäkrades rätt att kräva ersättning av motpart, staten eller annan. Berkley har även rätt att återkräva utbetalt a conto om det blir en annan kostnadsfördelning när ärendet är avslutat.

6. KRISFÖRSÄKRING

6.1 VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller för försäkringstagaren och dennes arbetstagare i den försäkrade verksamheten (de försäkrade).

6.2 NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller vid händelse enligt punkt 6.5 som inträffar under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden).

6.3 VAR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller för händelse som inträffar inom Norden.

6.4 FÖRSÄKRAD BEHANDLING – HÖGSTA ERSÄTTNING

6.4.1 Försäkrad behandling

Försäkringen omfattar maximalt 10 behandlingar per skada och försäkrad.

Behandlingen skall utföras i Sverige av legitimerad psykolog och påbörjas inom en tolvmånadersperiod från skadetillfället. Samtliga kostnader skall på förhand godkännas av Berkley.

6.4.2 HÖGSTA ERSÄTTNING

Berkleys ersättningsskyldighet är begränsad till 0,5 prisbasbelopp per försäkrad och sammanlagt 10 prisbasbelopp per skadetillfälle.

6.5 VAD FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Försäkringen omfattar kristerapi för försäkrad person som drabbas av akut psykisk kris orsakad av

- **rån, hot eller överfall**
- **allvarligt olycksfall**
- **annan traumatisk händelse som brand, explosion eller naturkatastrof som inträffar i samband med tjänsten.**

6.6 ERSÄTTNINGSREGLER

Berkley ersätter verifierade kostnader för kristerapi enligt punkt 6.5.

6.7 SJÄLVRISK

Försäkringen gäller utan självrisk.

6.8 ÅTGÄRDER VID SKADA

Vid skada skall den försäkrade vidta de åtgärder som framgår av punkt 8, Allmänna avtalsbestämmelser.

6.9 SKADEREGLERINGSBESTÄMMELSER OCH PRESKRIPTION

Vid skada skall den försäkrade följa de bestämmelser som framgår av punkt 9, Allmänna avtalsbestämmelser.

6.10 TIDPUNKT FÖR BETALNING AV ERSÄTTNING

Ersättning betalas enligt de regler som framgår av punkt 10, Allmänna avtalsbestämmelser.